การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

ปริญญานิพนธ์

ของ

เผด็จ เปล่งปลั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
มกราคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.77
พ76ก
ร.2

การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

บทคัดย่อ

ของ

เผด็จ เปล่งปลั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
มกราคม 2547

เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). *การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์).*ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รศ.ดร.ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์, รศ. นิภา ศรีไพโรจน์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา และศึกษาผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ที่ส่งผลต่อความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 606 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และแบบบันทึกจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ในระหว่างอยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน การแปรผลข้อมูลใช้การอภิปรายจากข้อมูลที่สังเกตและบันทึกได้จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินมาตรการ และใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษาได้มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ที่ประกอบด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา โดยมีการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน กิจกรรม 5ส โครงการวินัยจราจร การติดป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือน การให้ความรู้ถึงสาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมในการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยแบบปฏิบัติการ ที่ส่งผลถึงพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตน โดยผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

SCHOOL SAFETY REGULATION DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF SAMSEN KINDERGARTEN SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

PADET PLENGPLANG

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics

at Srinakharinwirot University

January 2004

Padet Plengplang. (2004). *School Safety Regulation Development: A case study of Samsen Kindergarten School.* Master Thesis, M.Ed. (Educational Research and statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinvirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Sor Wasna Pravalpruk, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

The purposes of the research were to develop safety regulation for Samsen Kindergarten school by providing safety environment, safety service, school safety instruction and to study the impact of the safety regulations on students: safety knowledge, attitude towards safety, risk behavior against safety and the number of accident occurred.

A group of 606 pratom Suksa 4-6 students in the first semester 2003 was selected as the sample of the study. Instruments used were test of safety knowledge, attitude towards questionnaire, checklist of school safety regulation, observation form of risk behavior against being at school and commuting to school. Observation and record data in actual situation were categorized and concluded by means of qualitative method accompany by quantitative method as arithmetic means, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The study concluded that safety regulation providing safety environment, safety service, school safety instruction must include surveying of risk/dangerous areas, five 5's activities, traffic discipline project, alert and warning signs, knowledge and instruction in cause and prevention of accident, and co-curriculum activities. These safety regulation activities effected on safety behaviors of the student over knowledge, attitude and their safety practices. The research, also, concluded that after safety regulation process:

1.Safety knowledge of the students was statistically higher at .01 level of significant.

2. Attitude towards safety of the students was statistically higher at .01 level of significant.

3. Risk behavior against safety decreased.

4. Less accident occurred.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษา
โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

ของ
นายเผด็จ เปล่งปลั่ง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาภรณ์ หะวานนท์)
วันที่ 29 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. ละเอียด รักษ์เผ่า)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากคณาจารย์ผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำปริญญานิพนธ์นี้ได้สำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. ละเอียด รักษ์เผ่า อ. ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ช่วยเหลือแนะนำการแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงใจ รัตนธัญญา อาจารย์นพดล กองศิลป์ อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์อุทัย สุขเสริม อาจารย์สถาพร เจริญผ่อง อาจารย์นพรัตน์ ทวี อาจารย์ประภา หมวกอินทร์ อาจารย์พัชราภรณ์ วงศ์ประทุม ที่กรุณาช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในเรื่องของแผนการสอนความปลอดภัย แบบสำรวจการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย พร้อมทั้งให้ความรู้และชี้แนะในการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต อาจารย์หัวหน้าสายชั้น ป.6 อาจารย์สายชั้น ป.6 ทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกในการทดลองหาคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ อาจารย์ทุกท่านในโรงเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ที่เปิดโอกาสให้ดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของทางโรงเรียน พร้อมทั้งขอบใจนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนประสบผลสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

เผด็จ เปล่งปลั่ง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตการวิจัย	3
	กลุ่มเป้าหมาย	3
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	กรอบแนวความคิดของการวิจัย	6
	สมมติฐานการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ด้านความปลอดภัย	8
	เอกสารเกี่ยวกับความรู้	8
	เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ	9
	เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติ	14
	เอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ	15
	เอกสารเกี่ยวกับอุบัติเหตุและความปลอดภัย	17
	ความหมายของอุบัติเหตุ	17
	ความหมายของความปลอดภัย	17
	ประเภทของอุบัติเหตุ	17
	ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุ	18
	สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ	19
	อุบัติเหตุภายในโรงเรียน	20
	แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	22
	มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ	25
	การพัฒนามาตรการความปลอดภัย	26
	การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	27
	การบริการความปลอดภัย	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	การสอนสวัสดิศึกษา	31
	ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย	35
	การพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น	35
	ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	36
	การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
3	วิธีการดำเนินการวิจัย	49
	การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	49
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	49
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	65
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	80
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และขั้นตอนการดำเนินการ	80
	สรุปผลการวิจัย	83
	การอภิปรายผล	84
	ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม		91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

ภาคผนวก..... 97

ภาคผนวก ก..... 98

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 99

ภาคผนวก ข..... 103

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 104

ภาคผนวก ค..... 176

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ..... 177

ประวัติย่อผู้วิจัย..... 179

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามระดับชั้น..... 49
2 จำนวนจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ..... 70
3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้าน
ความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการ
ความปลอดภัยของนักเรียน..... 76
4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความเจตคติต่อ
ความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการ
ความปลอดภัยของนักเรียน..... 76
5 จำนวนครั้งของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนในช่วง
การดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย..... 77
6 จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในช่วงการดำเนินการพัฒนา
มาตรการความปลอดภัย..... 78
7 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)ของแบบทดสอบความรู้ด้าน
ความปลอดภัย..... 99
8 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)ของแบบสอบถามเจตคติต่อ
ความปลอดภัย..... 100
9 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของ
แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย..... 101
10 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม
เจตคติต่อความปลอดภัย..... 102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 องค์ประกอบของเจตคติ..... 11
2 โดมิโนทั้ง 5 ตัว..... 19
3 แผนภูมิองค์ประกอบในการป้องกันอุบัติเหตุ..... 23
4 การนำกฎแห่งการฝึกหัดมาใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา..... 33
5 การนำกฎแห่งผลมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา..... 34
6 กิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน..... 35
7 กรวยแห่งประสบการณ์ของเอดการ์ เดล..... 39
8 วงจรของวิจัยเชิงปฏิบัติการ..... 44
9 ขั้นตอนการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน
อนุบาลสามเสนฯ..... 51

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ค่านิยม การศึกษา หรือแม้กระทั่งแนวโน้มสาเหตุการตายของประชากรในประเทศไทย ซึ่งเปลี่ยนจากสาเหตุการตายมาจากโรคติดเชื้อมาเป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมอันไม่เหมาะสม จนนำมาสู่การเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 2 ของสาเหตุการตายทั้งหมด (กระทรวงสาธารณสุข. 2544 : 111)

อุบัติเหตุจึงนับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้บุคคลต้องได้รับบาดเจ็บอันตราย พิการ สูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร รวมทั้งสูญเสียทรัพย์สินแล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและกำลังคนในการพัฒนาประเทศชาติอีกด้วย องค์การอนามัยโลกได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงมีความปรารถนาที่จะให้ทุกคนตระหนักในใจว่า ภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมสามารถที่จะป้องกันได้ จึงได้ชี้ชวนและกระตุ้นเตือนให้ทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันอุบัติภัย โดยกำหนดให้ทั่วโลกร่วมกันรณรงค์เพื่อ ป้องกันอุบัติภัยและการบาดเจ็บตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 และได้ตั้งคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า " อุบัติเหตุป้องกันได้ถ้าไม่ประมาท " (Accidents and Their Prevention) ในปี พ.ศ. 2534 กำหนดคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า "เตรียมพร้อมไว้รับภัยพิบัติ เพื่อกำจัดความสูญเสีย" (Should Diaster Strike-Be Prepared) และในปี พ.ศ. 2536 ได้กำหนดคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า "ถนอมชีวิต คิดรอบคอบ ปลอดอุบัติภัย" (Handle Life With Care : Prevent Violance and Negligence) (กรมอนามัย.2546 : ออนไลน์)

อุบัติเหตุจึงไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเคราะห์กรรม ดวง โชค หรือผีสาง นางไม้ ที่จะมาดลบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงหรือไร้เหตุผล แต่ในความเป็นจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากมีสาเหตุที่สามารถป้องกันได้ทั้งสิ้น

นักวิชาการหลายสาขาได้ศึกษาถึงสาเหตุของอุบัติเหตุในลักษณะของระบาดวิทยา พอสรุปสาเหตุของอุบัติเหตุได้ดังนี้ คือ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่พฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ความประมาท ความเลินเล่อ ความมักง่ายและการฝ่าฝืนระเบียบและยังมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดอุบัติเหตุ คือ สภาวะที่ไม่ปลอดภัย เช่น พื้นหรือถนนลื่น แสงสว่างไม่เพียงพอ พื้นทางเดินไม่เรียบ ขั้นบันไดสูงไม่เท่ากัน (วิจิตร บุญยโหตระ 2524 : 12)

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของคนไทยที่ยังขาดจิตสำนึกในด้านความปลอดภัย เนื่องจากเด็กขาดการอบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางในการป้องกันอุบดิเหตุให้เกิดเป็นนิสัยตั้งแต่วัยเด็กจากบิดามารดา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัวจนไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน

บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ดังนั้นโรงเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อเด็กมาก เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6-8 ชั่วโมง ความรู้ เจตคติ ค่านิยมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจและอุดมคติในชีวิต

ดังนั้นโรงเรียนจึงส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุให้แก่นักเรียนตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นช่วงชีวิตที่ร่างกาย สมอง จิตใจและอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่กำลังพัฒนา พร้อมที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งที่ตนพบเห็นจากสภาพแวดล้อม จากการประพฤติปฏิบัติตนและการกระทำต่างๆในชีวิตประจำวันของตน ฉะนั้นวัยประถมศึกษาจึงเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมหรือ สร้างเสริมปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดกับนักเรียน

อุบัติเหตุเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ ถ้าไม่ประมาท โดยจะต้องอาศัยหลักการป้องกันอุบัติเหตุควรเริ่มที่ตนเองก่อน และควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายหรืออุบัติเหตุต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นรอบๆ ด้าน รู้จักสนใจฟังข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสวัสดิภาพในทุกๆเรื่อง ควรมีหลักการปฏิบัติตนอย่างระมัดระวังและมีระเบียบวินัย เคารพในกฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งการดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนควรให้ความสำคัญกับการป้องกันอุบัติเหตุ

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองป้องกันแก่นักเรียนทุกคนให้มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาและโรงเรียนประกันความปลอดภัยให้แก่นักเรียนทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจและมั่นใจต่อการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน สำหรับหลักการสำคัญที่ต้องการดำเนินการก็คือให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจและความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน จึงกำหนดให้มีนโยบายการประกันความปลอดภัย เพื่อมุ่งหวังให้เยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 7)

นโยบายของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ จึงสนองตอบโดยจัดให้โรงเรียนมีการจัดสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งก็คือการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ได้มีการกำหนดเป็นเนื้อหาในหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอนแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้เกิดเป็นสวัสดินิสัย ซึ่งจะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ เพราะผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุตลอดจนวิธีการป้องกันอุบัติเหตุชนิดต่างๆ แต่การมีความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวไม่อาจประกันได้ว่านักเรียนจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยที่เหมาะสมในการป้องกัน อุบัติเหตุและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติของผู้เรียนไปในทางที่ปลอดภัยนั้นเป็นเรื่องยากและต้องอาศัยเวลา ดังนั้นจะเห็นว่าการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุยังคงมีอยู่ในโรงเรียนดังเดิม

จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียนสามเสนฯ ในปีการศึกษา 2545 มีข้อมูลนักเรียนประสบอุบัติเหตุในเรื่องต่อไปนี้ การหยอกล้อและพลัดตกหกล้ม 16 ราย ถูกอุปกรณ์เครื่องใช้บาดหรือกระแทกจำนวน 13 ราย เครื่องเล่นและสนามเด็กเล่น 4 ราย และการสัญจรไปมา 4 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 37 ราย

จึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนามาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยมีมาตรการความปลอดภัย 3 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสวัสดิภาพ การสอนสวัสดิศึกษา เพื่อผลักดันให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตน อันเป็นหนทางสู่การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุและลดการเกิดอุบัติเหตุในระยะยาวต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา

2. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา ที่ส่งผลต่อความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยและจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

นำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์และสุขภาพจิตที่ดี อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งจัดทำเป็นเอกสารหรือคู่มือมาตรการความปลอดภัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ซึ่งมีการจัดสภาพเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการดำเนินการ 2 เดือน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 606 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

กิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย แบ่งออกเป็น

- การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- การสอนสวัสดิศึกษา
- การบริการความปลอดภัย

ตัวแปรตาม

ผลของกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย พิจารณาจาก

- ความรู้ด้านความปลอดภัย
- เจตคติต่อความปลอดภัย
- พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย
- จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความปลอดภัย หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่ปราศจากอันตรายหรืออุบัติเหตุในระหว่างอยู่ในโรงเรียน การเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน

2. การพัฒนามาตรการความปลอดภัย หมายถึง การสร้างสภาวะที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจาก การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมา โดย

2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะโดยใช้กิจกรรม 5ส และการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย

2.2 การบริการความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยป้องกันอุบัติเหตุอันจะเกิดขึ้นแก่นักเรียนในโรงเรียน โดยใช้โครงการวินัยจราจร การติดป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน

2.3 การสอนสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดประเมินผลเนื้อหาสวัสดิศึกษาในวิชาสุขศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตน

3. ผลของกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย หมายถึง ผลของการจัดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยเพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านความปลอดภัยอย่างเหมาะสม แบ่งออกเป็น ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนในเรื่องของความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้าและการสัญจรไปมา โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

3.1 ความรู้ด้านความปลอดภัย หมายถึง ความสามารถในการจำ เข้าใจรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ สัญลักษณ์และความหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้าและการสัญจรไปมา สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3.2 เจตคติต่อความปลอดภัย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อความปลอดภัยและมีแนวโน้มที่นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมหรือตอบสนองต่อความปลอดภัยในลักษณะสนับสนุนหรือปฏิเสธ ในเรื่องของสาเหตุและแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้าและการสัญจรไปมา สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามเจตคติ

3.3 พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะการกระทำหรือการแสดงออกทางร่างกายของนักเรียนต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการระมัดระวังในจุดเสี่ยงจุดอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมา สามารถสังเกตวัดการกระทำหรือการแสดงออกนั้นได้โดยการใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

3.4 จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หมายถึง ความถี่ของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเนื่องมาจาก เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้าและ การสัญจรไปมา โดยวัดจากแบบบันทึกจำนวนอุบัติเหตุ

4. ผู้ร่วมพัฒนา หมายถึง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ ครูผู้สอนสวัสดิศึกษา หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีหน้าที่เผยแพร่และร่วมดำเนินการกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยภายในโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ พร้อมทั้งมีส่วนช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการ เมื่อพบข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข

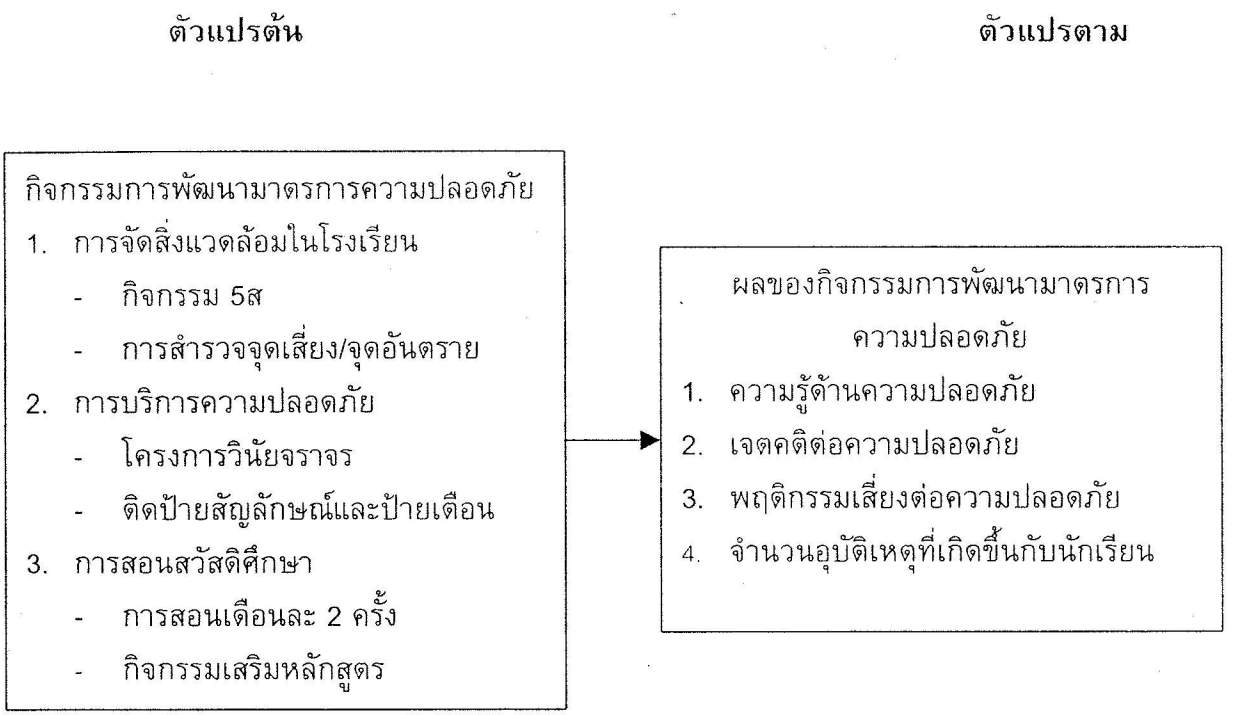
5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ แผนการสอนความปลอดภัยและแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนสวัสดิศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางด้านวัดผลทางการศึกษา จำนวน 2 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือการป้องกันอุบัติเหตุ มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี จำนวน 3 ท่าน

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

3. จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ด้านความปลอดภัย
    1.1 เอกสารเกี่ยวกับความรู้
    1.2 เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ
    1.3 เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติ
    1.4 เอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
2. เอกสารเกี่ยวกับอุบัติเหตุและความปลอดภัย
    2.1 ความหมายของอุบัติเหตุและความปลอดภัย
    2.2 ประเภทของอุบัติเหตุ
    2.3 ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุ
    2.4 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
    2.5 อุบัติเหตุภายในโรงเรียน
    2.6 แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน
3. มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
4. การพัฒนามาตรการความปลอดภัย
    4.1 จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
    4.2 การบริการความปลอดภัย
    4.3 การสอนสวัสดิศึกษา
5. ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย
    5.1 การพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น
    5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
    5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
    6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

1.1 เอกสารเกี่ยวกับความรู้

1.1.1 ความหมาย

ความรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ และทักษะปัญญา การใช้ความคิดวิจารณญาณ เพื่อประกอบการการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เรียกว่า พุทธิพิสัย มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 130) กล่าวว่า ความรู้เป็นการแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ โดยใช้วิธีให้ระลึกออกมา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 10) ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ด้วยการฝึกหรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในที่นี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น

ภัทธิรา ใจดี (2539 : 15) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริงของเรื่องราว กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์ บุคคล ซึ่งเป็นความจำที่มนุษย์ได้สะสมรายละเอียดของเรื่องราวปรากฏการณ์ไว้และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้ เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกให้ปรากฏและวัดได้

อุทุมพร ทองอุไทย (2533 :191) กล่าวว่า ความรู้เป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง (Fact) หรือเนื้อหาความรู้ ความคิด การหยั่งรู้ การเห็น (Insight) หรือความสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์ หรือ ความรู้เป็นนามธรรม เป็นขบวนการทางจิตวิทยาของความจำ การจัดระบบระเบียบ ข้อมูลใหม่ และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

โดยสรุป ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำ และเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ บุคคล กฎเกณฑ์ ที่บุคคลได้สะสมไว้ สามารถเรียกเอาสิ่งที่จำหรือเข้าใจให้ออกมาปรากฏและสามารถวัดสิ่งที่จำ และเข้าใจนั้นได้

ความรู้จึงเป็นกระบวนการทางสมอง ซึ่ง บลูม (Bloom. 1957 :18) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) จัดเป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ความสามารถในการใช้ความคิดและสติปัญญา โดยจำแนกพฤติกรรมและอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แต่ไม่ใช่การใช้ความเข้าใจไปตีความในเรื่องนั้นๆ แบ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้างและหลักการ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ

3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนประกอบย่อยเพื่อความสัมพันธ์ และหลักการหรือทฤษฎีเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลงริเริ่มสร้างสรรค์ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การวินิจฉัยหรือตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินว่าอะไรดี ไม่ดีอย่างไร ใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและภายนอก

ในการศึกษาพฤติกรรมปฏิบัติในการระมัดระวังอุบัติเหตุของนักเรียน จึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมด้านความรู้ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการนำไปใช้อย่างไร

1.1.2 การวัดระดับความรู้

การวัดระดับความรู้ คือ การวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการศึกษาและประสบการณ์เดิม โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยแบบทดสอบที่ดี ผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนมีความรู้กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง (ศุกภนิตย์ พลไพรินทร์. 2540 : 24)

นอกจากการวัดความรู้โดยใช้แบบทดสอบแล้ว สามารถใช้วิธีการอื่นในการวัดความรู้ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจผลงาน เป็นต้น แต่ที่นิยมใช้กันมากคือแบบทดสอบ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531 : 21-25) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ในการวัดพฤติกรรมความรู้ ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom. 1957) เนื่องจากสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้หลายอย่าง และผู้ตอบมีโอกาสเดาถูกน้อย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์; และ เอนกกุล กรีแสง. 2529 : 129)

1.2 เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ

1.2.1 ความหมาย

เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 39) มอง เจตคติว่าเป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกหรือลบที่มีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้ เช่น บุคคล ความคิด สิ่งของ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้แสดงให้เห็นความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

กูด (Good.1973 : 59) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของคนเราที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว ในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งนั้นๆ

สุชา จันทน์เอม (2524 : 80) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึกหรือท่าทีนี้จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยไม่เห็นด้วยก็ได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518 : 4) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมในการกระทำของบุคคลต่อสิ่งใด บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงต่อสิ่งนั้น ว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

นิพนธ์ คันธเสวี (2511 : 3) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสิ่งชี้บอกของการแสดงออกของบุคคลที่กระทำต่อ สิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่พร้อมจะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกในทางดีหรือทางไม่ดีในทางบวกหรือลบของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.2.2 ชนิดของเจตคติ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2522 : 11) ได้แบ่งเจตคติออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจเห็นชอบด้วย สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับเจตคติเชิงนิมาน เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี

3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมานและเจตคติเชิงนิเสธ เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

คณะอนุกรรมการการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2522 : 55) แบ่งเจตคติที่เกิดขึ้นได้ 2 ชนิด คือ

1. เจตคติเชิงบวก เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพึงพอใจและเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำ อยากได้ หรืออยากใกล้สิ่งนั้น

2. เจตคติเชิงลบ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจ เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย ชิงชัง หรือต้องการหนีให้ห่างสิ่งนั้น

สรุปได้ว่า เจตคติควรมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะบวกกับลบ กล่าวคือ จะมีกิริยาท่าทีเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดความเห็นด้วยลงเรื่อยๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉยๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยขึ้นเรื่อยๆ จนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2.3 องค์ประกอบของเจตคติ

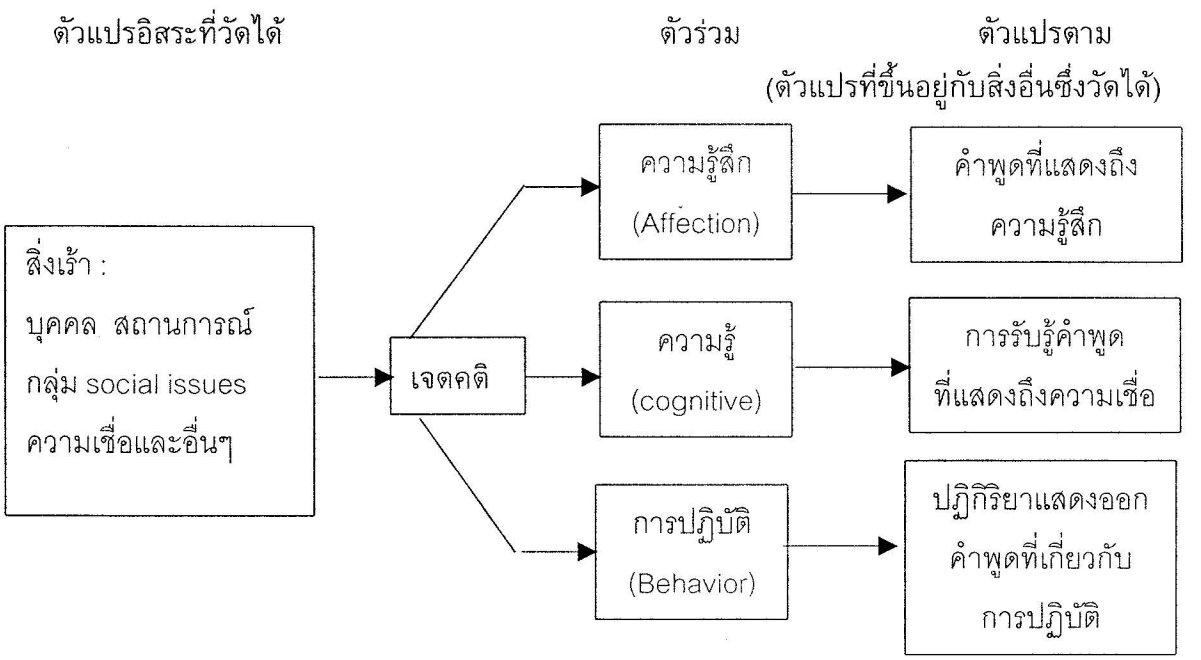
องค์ประกอบของเจตคติ มีความเกี่ยวข้องกับนิยามของเจตคติและตัวแปรอื่นๆ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 3-5) จึงได้เสนอองค์ประกอบเจตคติไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิด ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งที่แตกต่างกัน

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวกและมีความรู้สึกในด้านลบต่อสิ่งนั้น

3 องค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

เพื่อให้มองเห็นภาพองค์ประกอบของเจตคติให้ชัดเจนขึ้น(ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526: 5) จึงได้แสดงแผนภูมิความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 3 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของเจตคติ

ที่มา: ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526): 5 *การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

1.2.4 ลักษณะของเจตคติ

การพิจารณาเจตคติอาจพิจารณาได้หลายแง่หลายมุม แต่จากการศึกษาของชอร์และไรท์ (Shaw ;& Wright. 1967 : 6-10) , ล้วน สายยศ (2530 : 3) , สุภาพ วาดเขียน (2525 : 211-212) และ ส. วาสนา ประวาลพฤกษ์ (2524 : 5) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เป็นผลหรือขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้า แล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติแปรค่าได้ทั้งความเข้มข้นและทิศทาง มีค่าต่อเนื่องกัน

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม

5. เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันอาจสัมพันธ์กัน

6. เจตคติเป็นการตระเตรียมหรือความพร้อม ในการตอบสนองสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งเร้านั้นๆ ซึ่งการตระเตรียมนั้นจะเป็นการตระเตรียมภายในของจิตมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

7 สภาวะของความพร้อมจะตอบสนองในลักษณะที่กล่าวในข้อ 6 นั้น เป็นลักษณะซับซ้อนที่บุคคลจะยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่มีเหตุผล

8 เจตคติไม่ใช่พฤติกรรมแต่เป็นสภาวะทางจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

9 เจตคติไม่สามารถวัดโดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

10 เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีเจตคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับอายุ เชาว์ปัญญา เป็นต้น

11 เจตคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อประสบกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

สรุปได้ว่า เจตคติมีลักษณะเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก นึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม และเจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

1.2.5 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เจตคติบางอย่างปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ (สุชา จันทน์เอม. 2537 : 245) วิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ มี 3 ประการ คือ การชักชวน การเปลี่ยนแปลงกลุ่ม และการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งการเปลี่ยนเจตคตินี้จะได้ผลหรือไม่ได้ผลขึ้นอยู่กับการรับรู้แบบเลือก การหลีกเลี่ยง และการสนับสนุนของกลุ่ม

1. การรับรู้แบบเลือก บุคคลจะรับรู้ก็เฉพาะในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเท่านั้น หาก สิ่งใดไม่เหมาะกับตนจะตัดออกไป คือ ไม่รับรู้นั่นเอง เมื่อรับรู้สิ่งใดมาแล้วจะเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของตน และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. การหลีกเลี่ยง การที่บุคคลจะรับแต่สิ่งที่ให้ความสุขหรือให้ในสิ่งที่ต้องการเท่านั้น ส่วนสิ่งที่บังเกิดความทุกข์แก่ตน บุคคลจะไม่ยอมรับ บุคคลประเภทนี้เปลี่ยนเจตคติได้ยาก เช่นเดียวกับพวกแรก

3 การสนับสนุนของกลุ่ม เมื่อบุคคลที่ประสบความสำเร็จอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก็ไม่อยากที่จะเปลี่ยนกลุ่มใหม่ เพราะว่ามีความสุขและประสบความสำเร็จแล้ว ซึ่งทำให้เปลี่ยนเจตคติได้ยากเช่นเดียวกัน

เช่นเดียวกับ ไคสเลอร์; คอลลินส์; และมิลเลอร์ (Keisler; collins; & miller. 1969 : 238) พบว่าเจตคติที่เกิดขึ้นมีความคงตัวพอสมควร แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะไม่ฉับพลัน เคลแมน (Kelman.1967 : 126) อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลเกิดขึ้นเนื่องจาก

1. การยินยอม การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่นเพื่อให้เขาปฏิบัติในทางที่บุคคลต้องการหรือพอใจ

2. การเลียนแบบ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม หรือให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่น

3. การรับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง สิ่งที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ(ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 131) ต้องพิจารณาจาก

- ใคร (Who) คือ แหล่งข่าว (Source)
- อะไร (What) คือ ข่าว (Message)
- อย่างไร (How) คือ วิธีการส่งข่าว (Channel)
- ให้กับใคร (To Whom) คือ ผู้รับหรือผู้ฟัง (Receiver)
- ผลที่เกิดขึ้น (Effect) คือ การเปลี่ยนแปลงของการใส่ใจ ความเข้าใจ การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น การเก็บเอาไว้และการกระทำออกมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกิดขึ้นได้จากภาวะการณ์หลายอย่าง เช่น ความขัดแย้ง ความแตกต่าง ความไม่แน่นอนของสิ่งหนึ่งกับสิ่งที่เร้า ความเชื่อหรือที่มีอยู่เดิม ที่จะมีผลให้บุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ตามกระบวนการรับข่าวสารใหม่ทีเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักเรียน ซึ่งเราสามารถจัดสภาพการณ์ที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดเจตคติหรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ดีได้ เช่น การจัดมาตรการความปลอดภัย

1.2.6 การวัดเจตคติ

เมื่อบุคคลเปลี่ยนแปลงเจตคติ มีตนเองเท่านั้นที่สามารถทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนี้ ดังนั้นเมื่อต้องการทราบระดับเจตคติของบุคคลจึงต้องอาศัยวิธีการวัดแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การวัดทางอ้อม เช่น การสังเกตพฤติกรรมที่เขากระทำ เกลนดอน; และ แม็คเคนนา (Glendon and Mckenna. 1995 : 60) กล่าวว่า การวัดทางตรงเป็นการวัดเจตคติที่ดีกว่าทางอ้อม โดยการใช้สเกลวัดเจตคติ (Attitude Scale) ซึ่งได้มีการพัฒนาจนมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคอร์ต (Likert Scale) เพื่อวัดความเจตคติต่อความปลอดภัย

1.3 เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติ

1.3.1 ความหมาย

การปฏิบัติเป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่งๆ หรืออาจจะเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันทีแต่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัยและเจตคติเป็นส่วนประกอบ พฤติกรรมด้านนี้เมื่อแสดงออกมาจะสามารถประเมินผลได้ง่ายแต่กระบวนการในการจะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ จะต้องอาศัยระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 27)

สุชาติ โสมประยูร. (2525 :47) กล่าวว่า การปฏิบัติเป็นกระบวนการทางด้านร่างกายหรือกล้ามเนื้อ ได้แก่ การที่นักเรียนได้กระทำหรือมีความสามารถในเชิงปฏิบัติในสิ่งที่เกี่ยวกับสุขภาพอย่างถูกต้อง เหมาะสมดีขึ้นกว่าเดิม การปฏิบัติช่วยทำให้เกิดเจตคติและความรู้ขึ้นได้ ไม่ว่าเด็กจะปฏิบัติด้วยตนเองหรือถูกบังคับก็ตาม

ปฐม นิคมานนท์ (2526 : 2) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของอินทรีย์ที่บุคคลสามารถสังเกตได้ รู้ได้ หรือใช้เครื่องมือต่างๆ วัดหรือตรวจสอบได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 155) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติ หมายถึง ปฏิกิริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์กระทำแม้ว่าจะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตาม

โดยสรุป การปฏิบัติ หมายถึง ลักษณะการกระทำหรือการแสดงออกของร่างกายต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด สามารถสังเกตการกระทำหรือการแสดงออกนั้นๆ ได้ โดยบุคคล หรือใช้เครื่องมือวัด

1.3.2 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์

จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ (2539 : 36 ; อ้างอิงจาก Lewin. 1951 : 86) ได้เสนอว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์นั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลในตัวบุคคลกับอิทธิพลภายนอก ที่แต่ละบุคคลรับรู้ด้วย บุคคลจะมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอะไรอย่างไรและเมื่อไร จึงไม่ได้ถูกกำหนดโดยความต้องการของมนุษย์ หรือโดยสิ่งเร้าภายนอกอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถูกกำหนด

โดยอิทธิพลมากมายทั้งภายนอกและภายในที่สัมพันธ์กันตามที่เป็นประสบการณ์ของบุคคล ทฤษฎีสนามของ Lewin (Lewin 's Field Theory) จึงได้เสนอสมการในการศึกษาพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่บุคคลมีประสบการณ์ในชีวิต (Life Space) ดังนี้

$$B = F(P, E)$$

นั้นคือพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ (B) ย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่างๆ ของบุคคล(P)กับสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นรับรู้(E)สภาพแวดล้อมนี้จึงไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่ปรากฏจริง และไม่ได้หมายถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพแต่อย่างเดียวแต่รวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย

สรุปได้ว่า พฤติกรรมจะเกิดขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้และสิ่งกระตุ้นอาจมีได้ทั้งภายนอกและภายในร่างกาย

1.3.3 การวัดการปฏิบัติ

การวัดการปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยการสังเกตอย่างดีทั้งการสังเกตวิธีดำเนินงานและการสังเกตผลงานที่ออกมา ดังนั้นจึงต้องใช้เครื่องมืออื่นประกอบการสังเกตเพื่อให้มี หลักเกณฑ์และเชื่อถือได้ เครื่องมือที่นิยมใช้ประกอบการสังเกตได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประมาณค่า (Rating Scale) แบบตรวจสอบรายการจะเป็นมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้อย่างหนึ่ง ส่วนแบบประมาณค่าจะเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลงานนั้น (สุนันท์ ศลโกสุม. 2525 : 139-140)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย เป็นเครื่องมือในการวัดการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

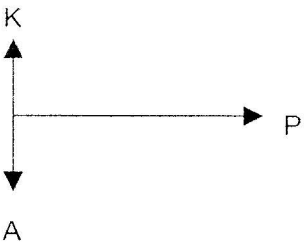
1.4 เอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

ชวอท (เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. 2537 :33 ;อ้างอิงมาจาก Schwartz 1975 : 28-31) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) สามารถสรุปแบบของความสัมพันธ์ได้ 4 ลักษณะดังนี้

1.4.1 $K \longrightarrow A \longrightarrow P$

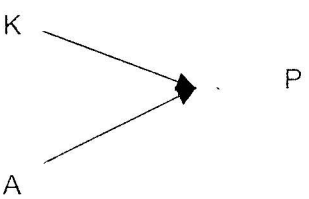
รูปแบบที่หนึ่ง เจตคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ

1.4.2

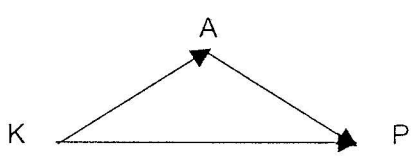
รูปแบบที่สอง ความรู้และเจตคติมีปฏิสัมพันธ์กัน (interaction) และมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติ

1.4.3

รูปแบบที่สาม ความรู้และเจตคติต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติได้โดยที่ความรู้และเจตคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

1.4.4

รูปแบบที่สี่ ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงทางอ้อม โดยทางอ้อมนั้นเจตคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

K = Knowledge แทน ความรู้

A = Attitude แทน เจตคติ

P = Practice แทน ปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแต่ละพฤติกรรมมักจะไม่เกิดขึ้นโดยอิสระแต่จะเกิดขึ้นรวมๆกัน และพึ่งพาอาศัยกัน (สุชาติ โสมประยูร. 2525 : 54) ส่วน ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520 : 75) ได้ให้ข้อคิดว่า ความรู้อย่างเดียวไม่ได้ยืนยันว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองรู้เสมอไป เจตคติจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่ผู้เรียนได้รับการกระทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์. (2527 : 31) ที่ให้ความเห็นว่า ข้อมูลที่เป็นความรู้ในเรื่องหลักการและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องตลอดจนประสบการณ์ต่างๆนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้บุคคลรู้จักคิดพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า การเสริมสร้างความรู้จะช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยเสมอไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยทางอ้อมนั้นมีเจตคติเป็นตัวกลาง

2. เอกสารที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุและความปลอดภัย

2.1 ความหมายของอุบัติเหตุและความปลอดภัย

2.1.1 ความหมายของอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ (Accident) คำว่า "อุบัติเหตุ" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 995) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เหตุที่เกิดโดยไม่ทันคิด ซึ่งหมายถึงการเกิดเหตุโดยบังเอิญ โดยไม่คาดฝันและหมายรวมถึงการเจ็บหรือตายโดยอุบัติเหตุ เช่น รถชนกัน ฯลฯ

เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์และชัยยะ พงษ์พานิช (2533 : 41) กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดคิด ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น ไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และไม่สามารถควบคุมได้ เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นแล้วย่อมจะให้เกิดผลเสียหายหลายประการ

วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ และวิฑูรย์ สิมะโชติ (2539 : 20) ให้ความหมายของอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์เกิดขึ้นโดยมิได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งก่อให้เกิดความบาดเจ็บพิการหรือความตายและทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย

สรุปได้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดหมายและมิได้มีการวางแผนล่วงหน้า จึงก่อให้เกิดความบาดเจ็บพิการหรือเสียชีวิตและให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย

2.1.2 ความหมายของความปลอดภัย

มีผู้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้หลายท่าน อาทิ

รัตนะ อุทัยผล (2533 : 3) ให้ความหมายความปลอดภัยไว้ว่า หมายถึง การที่ร่างกายปราศจากอุบัติเหตุใด ๆ หรือทรัพย์สินปราศจากความเสียหายใด ๆ

โสภณ เสือพันธ์ (2533 : 2) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากอุบัติภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

โกพ (จีรพงษ์ หอมสุวรรณ. 2537 : 6 ; อ้างอิงจาก Gove.1996 : 198) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการหรือมีทักษะที่จะหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุหรือเชื้อโรค

กล่าวโดยสรุป ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการต่างๆที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

2.2 ประเภทของอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ (วิจิตร บุณยะโหตระ. 2536 : 6)

1. อุบัติเหตุในบ้าน เช่น การพลัดตกหกล้ม
2. อุบัติเหตุจากการทำงาน ทั้งในโรงงานและการประกอบการเกษตรกรรม
3. อุบัติเหตุในสาธารณสถาน ได้แก่ อุบัติเหตุในโรงเรียน สนามกีฬา
4. อุบัติเหตุจากการจราจร ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

อุบัติเหตุสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ และแบ่งประเภทตามสถานที่เกิดอุบัติเหตุ

2.3 ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุ

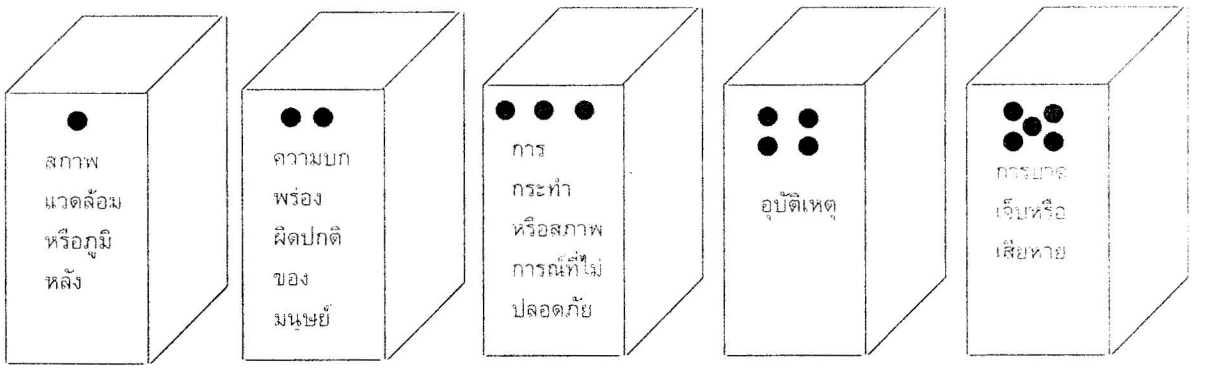
อุบัติเหตุภายในโรงเรียนนั้น มีแนวคิดหรือทฤษฎีต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ทั้งเพื่อให้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียน ผู้วิจัยนำทฤษฎีมาใช้(วิจิตร บุณยะโหตระ. 2530 :143-146) ดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีพลังงาน (Energy Cause Theory) ทฤษฎีพลังงานเป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลมาจากนักฟิสิกส์ จึงมองในแง่ของพลังงานมากกว่าพฤติกรรมมนุษย์หรือบรรทัดฐานทางสังคม มองว่าการเกิดอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากการเกิดพลังงานมากระทบ ร่างกายของคนเราในปริมาณที่สูงเกินกว่าร่างกายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายจะทนต่อแรงกระทบนั้นได้ หรืออาจมองจากการแลกเปลี่ยนพลังงานระหว่างส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายกับแรงที่มากระทบในลักษณะที่ผิดปกติ (Abnormal Energy Exchange) การเกิดอุบัติเหตุทุกครั้งย่อมจะทำให้เกิดการบาดเจ็บขึ้น การป้องกันอุบัติเหตุจึงเป็นการป้องกันพลังงานมากระทบร่างกาย หรือร่างกายปล่อยพลังงานออกไปกระทบกับสสารอย่างแรงผิดปกติ

2.3.2 ทฤษฎีขาดดุลยภาพ (Imbalance Cause Theory) อุบัติเหตุเกิดจากการขาดดุลยภาพชั่วขณะหนึ่งระหว่างพฤติกรรมของคนกับระบบงานที่กระทำอยู่ ซึ่งอาจป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ ทั้งสองหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

2.3.3 ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) หรือเรียกว่า " ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ " (Accident Chain) โดยมี H. W. Heinrich เป็นผู้คิดค้นขึ้น ได้กล่าวไว้ว่า การบาดเจ็บและความเสียหายต่างๆ เป็นผลที่สืบเนื่องโดยตรงมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเปรียบได้กับโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กัน เมื่อตัวที่หนึ่งล้มย่อมมีผลทำให้ตัวโดมิโนที่อยู่ถัดไปล้มตามไปด้วย ตัวโดมิโนทั้ง 5 ตัวดังกล่าว ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของคน(Social Environment or Background)
2. ความบกพร่องผิดปกติของบุคคล (Defects of Person)
3. การกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย(Unsafe Acts/Unsafe Conditions)
4. อุบัติเหตุ (Accident)
5. การบาดเจ็บหรือเสียหาย (Injury/Damages)

ภาพประกอบ 2 โดมิโนทั้ง 5 ตัว

ที่มา วิจิตร บุณยะโหตระ. (2530) : 145 . *วิทยาการระบาดและควบคุมอุบัติภัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

นั้นคือ สภาพแวดล้อมของสังคมหรือภูมิหลังของคน เช่น สภาพครอบครัว ฐานะความเป็นอยู่ การศึกษาอบรม ก่อให้เกิดความบกพร่องผิดปกติของคนนั้น เช่น เจตคติต่อความปลอดภัยไม่ถูกต้อง มีพฤติกรรมชอบเสี่ยง มักง่าย ก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยหรือสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเสียหาย

ตามทฤษฎีกล่าวว่า เมื่อโดมิโนตัวที่หนึ่งล้ม ตัวถัดไปก็ล้มตาม ดังนั้นหากไม่อยากให้โดมิโนตัวที่ 4 ล้ม (ไม่เกิดอุบัติเหตุ) ก็ต้องเอาโดมิโนตัวที่ 3 ออก (กำจัดการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย) การบาดเจ็บหรือความเสียหายก็ไม่เกิดขึ้น เนื่องจากการแก้ไขหรือกำจัดโดมิโน ตัวที่ 1-2 นั้นทำได้ยาก คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของบุคคลและความบกพร่องของบุคคล เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและฝังลึกเป็นคุณสมบัติหรือบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุก็ให้จัดการกับการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและ สภาพการณ์ไม่ปลอดภัย นับว่าเป็นการป้องกันโดยให้ความสำคัญกับการค้นหาการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการณ์ไม่ปลอดภัย

จากทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎี จะเห็นว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจาก 2 สาเหตุ คือ กระทำที่ไม่ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจึงต้องแก้ไขและป้องกันให้ตรงกับสาเหตุทั้งสองแล้วแก้ไขไปพร้อมๆกัน

2.4 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

พรสุข หุ่นนิรันดร์ (2534 : 51-55) และพัชรา กาญจนารัณย์ (2527 : 23-24) ได้กล่าวถึงสาเหตุของอุบัติเหตุไว้ สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมของคน เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มากถึงร้อยละ 88
   1.1 พฤติกรรมไม่ปลอดภัย
   1.2 ความบกพร่องทางกาย

1.3 ความบกพร่องทางจิตใจ

1.4.ขาดความรู้ความเข้าใจ

1.5 ขาดทักษะ

1.6 มีเจตคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับความปลอดภัย

1.7 ใช้สิ่งเสพติดให้โทษบางชนิด

1.8 ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในขณะขับรถ

2. สิ่งแวดล้อมไม่ปลอดภัย

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ความบกพร่องชำรุดของอุปกรณ์ เนื่องจากไม่ได้รับการดูแล บำรุงรักษา

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ความเชื่อและค่านิยมที่ผิด

สรุปได้ว่า สาเหตุเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และยังมีสาเหตุแฝงอีกมากที่ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมาและเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุ

2.5 อุบัติเหตุภายในโรงเรียน

สาเหตุที่สำคัญของการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน มีดังนี้ (พัชรา กาญจนารัณย์. 2527 : 74)

1. สิ่งแวดล้อม

- ซึ่งสามารถควบคุมและป้องกันได้

2. ตัวบุคคล

- เกิดจากการขาดความรอบคอบ
- ขาดความรับผิดชอบ
- ขาดความรู้
- ไม่มีประสบการณ์เพียงพอ
- ความประมาท
- ชอบฝ่าฝืน
- ความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ

นอกจากนั้น ฟอง เกิดแก้ว. (2525 : 48-49) ได้แบ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนออกเป็น

1. สภาพแวดล้อมค่อนข้างจะเป็นอันตราย
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และร่างกายที่ยังไม่เจริญสมบูรณ์ดี
3. การมีสุขนิสัยทางด้านสวัสดิภาพไม่ดี
4. การปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่ดี
5. การขาดทักษะในการประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
6. การอ่อนเพลียทางด้านสมองและร่างกาย

7. การขาดความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะ

8. ความไม่ระมัดระวังและความประมาท

9. ความเจ็บปวดทางกายที่มีอยู่ก่อน

10. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องราวของสวัสดิภาพ

2.5.1 ลักษณะของอุบัติเหตุในโรงเรียน (พัชรา กาญจนารัณย์. 2527 : 75)

1. การพลัดตกหกล้ม ลื่นล้ม ตกหลุม ตกบ่อ

2. การถูกของแหลมหรือของมีคม เช่น เศษอิฐ แก้ว ไม้ กระเบื้อง

3. เกิดอุบัติเหตุจากการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมกีฬา การทดลองทางวิทยาศาสตร์

4. อุบัติเหตุจากการสึกกร่อน ปรักหักพังของอาคารเรียนหรือการชำรุด ทรุดโทรมของอาคาร ร้านค้า ต้นไม้ สิ่งก่อสร้างต่างๆ ในโรงเรียน

5. อุบัติเหตุจากอัคคีภัย ไฟฟ้า ประปาและส้วมหรืออื่นๆ อันมีเหตุมาจากการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี

6. อุบัติเหตุจากการจราจรภายในบริเวณโรงเรียน

7. อุบัติเหตุเกิดจากการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัยต่างๆ

2.5.2 สถานที่เกิดเหตุในโรงเรียน

อุบัติเหตุในโรงเรียนอาจเกิดได้จากสถานที่ต่างๆ ดังนี้

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน
2. สนามและบริเวณรอบโรงเรียน
3. อาคารเรียน
4. ห้องเรียน ห้องทดลอง
5. ห้องพยาบาล
6. ห้องประชุม
7. ห้องน้ำ ห้องส้วม
8. ห้องสมุด ห้องทำงาน
9. ห้องพัสดุเก็บอุปกรณ์
10. โรงพลศึกษา
11. โรงฝึกงาน
12. โรงอาหาร

จะเห็นได้ว่า สิ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและสถานที่เกิดอุบัติเหตุก็ดีล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายในทุกโอกาสและทุกสถานที่ โดยถ้าเราไม่เป็นผู้กระทำก็อาจมาจากการกระทำของผู้อื่น ดังนั้นโรงเรียนต้องมีนโยบายที่จะต้องขจัดและลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้ง่ายนี้ ให้ลดน้อยลงมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือการจัดการป้องกันนั้นจะต้องให้เกิดผลครอบคลุมไปถึงการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้วนี้ มิให้ลุกลามต่อไปในขณะที่ต้องดิดตามผลของการเกิดอุบัติเหตุนั้นจนถึงที่สุดด้วย (ฟอง เกิดแก้ว. 2525 : 25) เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเบื้องต้นในการป้องกันอุบัติเหตุ

ท 238767 ร.3

2.6 แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

พัชรา กาญจนารัณย์ (2527 : 76) ได้กล่าวถึงแนวคิดเบื้องต้นในการป้องกันอุบัติเหตุไว้ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมดเราสามารถขจัดได้ เนื่องจากเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุมาก่อนและมักจะเกิดขึ้นจากผลของปลายเหตุนั้นจึงควรป้องกันสาเหตุเบื้องต้นเสียก่อน

2. การเน้นแนวทางที่จะทำให้คนมีการกระทำที่ปลอดภัยเป็นนิสัย ไม่ท้าทายต่ออุบัติเหตุไม่เสี่ยงภัยอย่างไม่ฉลาด ต้องเคารพกฎหมายหรือข้อบังคับความปลอดภัย

3. การลดอุบัติเหตุให้ได้ผลดีนั้น คนเราควรรับผิดชอบตนเองให้ดีเสียก่อน เช่น ไม่ประมาท เลินเล่อ เผลอเรอ

4. รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตัดสินใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสมรอบคอบ

5. ฝึกให้เป็นคนมีร่างกาย จิตใจสมบูรณ์ แข็งแรงมีประสิทธิภาพ

6. ความปลอดภัย ทำให้แต่ละบุคคลมีชีวิตสะดวกสบาย และสามารถเผชิญชีวิตโดยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น

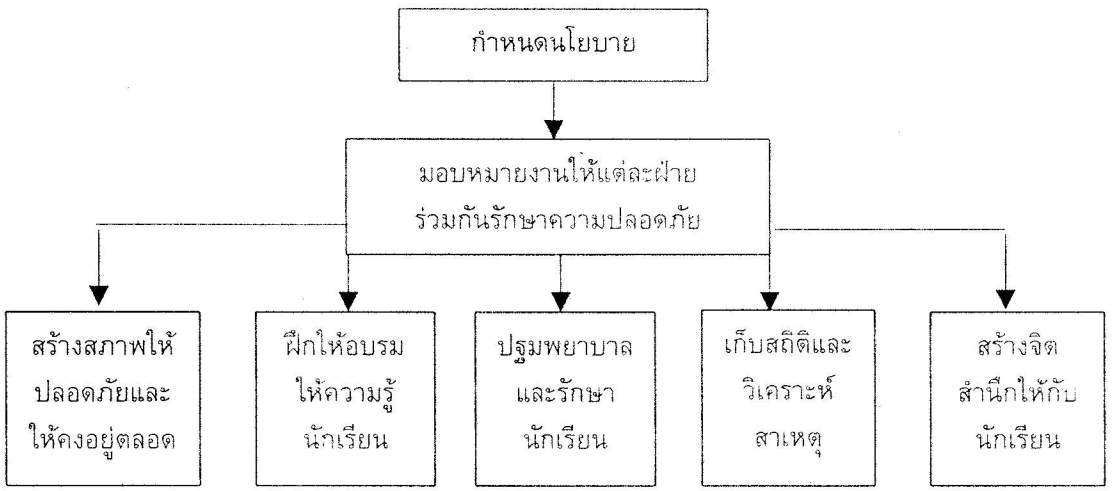
7. อุบัติเหตุทำความเสียหายให้กับทรัพย์สิน ร่างกายและเวลา

8. การป้องกันอุบัติเหตุควรรับผิดชอบร่วมกันทั้งบ้าน โรงเรียน ชุมชนและรัฐบาล

ส่วนวิจิตร บุณยะโหตระ (2536 : 139-143)ได้เสนอแนวความคิดว่าการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. มีนโยบายของผู้บริหาร
2. มีการมอบหมายและกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. มีการศึกษาและฝึกอบรมนักเรียน
4. มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และให้การรักษาพยาบาลแก่นักเรียน
5. รักษาสภาพโรงเรียนให้คงที่อยู่ตลอดไป
6. จัดเก็บสถิติอุบัติเหตุและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิด
7. สร้างจิตสำนึกของนักเรียน

องค์ประกอบทั้ง 7 ผู้วิจัยได้นำเสนอใหม่เป็นรูปแบบ (model) ดังแสดงไว้ในภาพ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิองค์ประกอบในการป้องกันอุบัติเหตุ

และพัชรา กาญจนารัณย์ (2527 : 76) ได้เสนอขั้นตอนการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนดังนี้

1. วางแผน

1.1 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ได้แก่ ครู นักเรียน ครูผู้บริหาร พยาบาล คนงาน ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนสังคม และประชาชนที่สนใจ มาร่วมกันพิจารณาเรื่องสวัสดิภาพ

1.2 จัดปฐมนิเทศน์ เพื่อแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและความปลอดภัยในโรงเรียน

1.3 ให้คำแนะนำ ผู้แนะนำต้องมีความสามารถในด้านต่างๆ โดยตรง เช่น ยารักษาโรค สวัสดิภาพ เพื่อช่วยวางแผน และประเมินผลในการป้องกันอุบัติเหตุ

1.4 โรงเรียนต่างๆควรมีความปลอดภัยหลายๆด้าน รวมไปถึงการบริการทางด้านความปลอดภัย การให้การศึกษาทางสวัสดิศึกษา และความปลอดภัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

1.5 โรงเรียนต่างๆ ควรมีรายงานอุบัติเหตุและการแก้ไข

1.6 การบริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบร่วมกันในการออกกฎเกณฑ์ และระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย

1.7 โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน

1.8 ควรจัดทำโครงการของโรงเรียนที่มีรายละเอียดและดำเนินงานที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจกันได้

1.9 การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ต้องขออนุญาตผู้ปกครอง

1.10 โรงเรียนควรมีรายละเอียดในการปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน

1.11 ควรมีการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

1.12 ควรมีการสำรวจ โดยมีการวางแผนเก็บข้อมูลจากครูทุกๆ สาขา เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

1.13 ทุกๆโรงเรียนควรมีการวางแผนที่ดีสำหรับดำเนินการ เมื่อเกิดอุบัติเหตุ เช่น การให้การรักษา การติดต่อกับผู้ปกครอง โดยวางแผนไว้ให้เสร็จเรียบร้อยก่อน

2.การจัดดำเนินงานความปลอดภัย

2.1 จัดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัยในโรงเรียน

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสวัสดิศึกษาให้ดีขึ้น

2.2 การควบคุมและการป้องกันอุบัติเหตุ ต้องพิจารณาตารางสอนของครูและจำนวนนักเรียนในชั้นด้วย

2.3 การป้องกันอุบัติเหตุควรมีการพัฒนานักเรียนในโรงเรียนและนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน โดยติดตามผลเพื่อจะได้มีการปรับปรุงงานความปลอดภัย

2.4 กฎแห่งการปลอดภัยควรบรรจุไว้ในหนังสือคู่มือครูคู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง

3. การควบคุมอุบัติเหตุ

3.1 นักเรียนทุกคน ตลอดจนผู้ที่อยู่ในโรงเรียนควรมีหน้าที่รับผิดชอบในรายงานอุบัติเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนถึงอันตราย การบาดเจ็บ ลงในสมุดบันทึกประจำวันด้วย

3.2 บุคลากรในโรงเรียน ควรมีส่วนร่วมในการออกกฎเกี่ยวกับความปลอดภัยเพื่อจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

3.3 ผู้รับผิดชอบทางด้านสวัสดิภาพควรสำรวจและหาสิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุในกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงและป้องกัน

3.4 เครื่องมือเครื่องใช้ทุกชนิดควรมีคำอธิบายการใช้ วิธีใช้อย่าง ถูกต้อง

3.5 ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ ควรมีผู้คอยช่วยเหลือดูแลป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นด้วย

3.6 ควรให้คำแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการระวังอุบัติเหตุ

3.7 เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับนักเรียน ควรให้การช่วยเหลือโดยให้การปฐมพยาบาลเมื่อมีอาการบาดเจ็บ และให้คำแนะนำป้องกันอุบัติเหตุนั้นๆ ทุกครั้ง

3.8 ควรมีการควบคุมเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีการเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง

3.9 กิจกรรมหนักและล่อแหลมต่ออันตราย ควรให้การป้องกันแก่นักเรียน

3.10 ภายในบริเวณโรงเรียนไม่ควรมีสิ่งที่ล่อแหลมอันตราย

4. บุคลากร

4.1 บุคลากรทุกคนควรเข้าใจกฎของการป้องกันอุบัติเหตุ

4.2 ผู้รับผิดชอบทางด้านสวัสดิภาพ ควรดูแลนักเรียนทุกจุดในโรงเรียนเพื่อป้องกันและแนะนำไม่ให้อุบัติเหตุเกิดขึ้น

4.3 ควรมีการอบรมครู และผู้บริหารทางด้านสวัสดิภาพ เพื่อนำความรู้ไปสอนหรือแนะนำนักเรียนและผู้อื่น

4.2 บุคลากร ควรมีวิธีที่ดีและเหมาะสมในการปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เช่น การปฐมพยาบาลบาดแผลต่างๆ หายเร็วเป็นปกติเร็ว

5. การประเมินผล

5.1 ควรมีการพัฒนาสถานภาพต่างๆให้ดีขึ้นโดยการสำรวจ และประเมินผลเพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับตัวอาคารและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ

5.2 เมื่อเกิดอุบัติเหตุควรบันทึกไว้เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการประเมินผล

5.3 หาวิธีการและวิธีปฏิบัติให้ทันสมัยอยู่เสมอ

5.4 การวิเคราะห์อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ และเหตุการณ์ต่างๆ ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานในการปรับปรุงให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติดีขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดต่างๆ ข้างต้นล้วนเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การป้องกันอุบัติเหตุสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนนั้น ควรคำนึงถึงแนวคิดดังกล่าวแล้วจึงดำเนินการป้องกันไปตามขั้นตอน และตามสาเหตุหรือต้นกำเนิดของอุบัติเหตุนั้นๆ ซึ่งย่อม แตกต่างกันไปตามสถานที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ทางโรงเรียนจึงควรมีมาตรการความปลอดภัย

3. มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

3.1 ด้านไฟฟ้า

3.1.1 มีการเดินสายไฟฟ้า 3 เส้น พร้อมกับมีการต่อสายดินกับเครื่องไฟฟ้าที่นักเรียนจะต้องสัมผัสใช้งาน เช่น ตู้น้ำดื่ม

3.1.2 มีสวิตซ์ควบคุมอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

3.1.3 มีการตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้าอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

3.1.4 มีการติดตั้งหรือซ่อมแซมโดยช่างผู้ชำนาญการ

3.2 ด้านอัคคีภัย

3.2.1 มีการซ้อมหนีไฟ

3.2.2 มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงในปริมาณที่พอเพียง และมีการตรวจสอบสภาพทุกๆ 6 เดือน

3.2.3 ก๊าซหุงต้มมีการจัดวางในตำแหน่งที่ปลอดภัย และมีการตรวจสอบท่อส่งตามเวลาที่กำหนด

3.2.4 ในการเรียนการสอนที่ต้องใช้ความร้อนก็ต้องมีถังทรายไว้เตรียมพร้อมเสมอ

3.3 การรักษาสภาพบริเวณโรงเรียนและสนาม

3.3.1 รักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน

3.3.2 เมื่อมีอุปกรณ์ชำรุด ต้องรีบดำเนินการ

3.3.3 เมื่อนักเรียนลงสนามจะต้องมีครูคอยควบคุม

3.4 การสัญจรไปมา

3.4.1 มีครูคอยดูแลในการเดิน

3.4.2 มีการเข้าคิวหรือเรียงแถวในการรับถาดและเดิน

3.4.3เมื่อเดินทางนอกสถานที่ ต้องมีการตรวจสภาพรถที่นักเรียนใช้ในการเดินทางและต้องมีอุปกรณ์ประจำรถ

3.4.4 คนขับรถจะต้องมีใบขับขี่ และมีบันทึกประวัติส่วนตัว

3.5 เครื่องมือเครื่องใช้

3.5.1 เก็บอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ หลังจากใช้งานเสร็จ

3.5.2 มีห้องเก็บอุปกรณ์และเครื่องมือ

3.5.3 ห้ามนักเรียนนำอาวุธ และวัตถุอันตรายเข้ามาภายในโรงเรียน

3.6 การบริการนักเรียน

3.6.1 มีห้องพยาบาลในการรับการปฐมพยาบาลนักเรียนเบื้องต้น

3.6.2 มีครูพยาบาลโดยตรง ประจำห้องพยาบาล

3.6.3 มีอุปกรณ์ ยา พอเพียงกับการมาใช้บริการ

3.6.4 ให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพและความปลอดภัย

3.6.5 มีการบันทึกการเกิดอุบัติเหตุ

3.6.6 มีรถรับส่งนักเรียนไปส่งโรงพยาบาลเมื่อมีอุบัติเหตุที่รุนแรง

3.6.7 จัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียน

4. การพัฒนามาตรการความปลอดภัย

การพัฒนามาตรการความปลอดภัย เพื่อแก้ไขและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียนภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น จึงยึดหลักทฤษฎี 3E เป็นแนวทางในการพัฒนา ได้แก่

1. Engineering (วิศวกรรมศาสตร์) คือ การใช้วิชาการด้านวิศวกรรมศาสตร์ในออกแบบ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงเรียนให้มีสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยที่สุด การสร้างและติดตั้งเครื่องป้องกันอันตรายตลอดจนวางผังโรงเรียน ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง ฯลฯ

2. Education (การศึกษา) คือ การให้การศึกษา ฝึกอบรมและแนะนำให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน

3. Enforcement (การออกกฎข้อบังคับ) คือ การกำหนดระเบียบข้อบังคับหรือวิธีการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย ตลอดจนมาตรการควบคุมให้ปฏิบัติตาม ซึ่งต้องมีการประกาศให้ทราบทั่วไป เพื่อให้เกิดความสำนึกและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องและเป็นอันตราย

หลักการ 3E จะต้องดำเนินการไปพร้อมกันในกระบวนการอย่างเหมาะสม โดยนำความรู้ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์มาจัดสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ใช้หลักการให้ความรู้สร้างเจตคติและจิตสำนึกมาขจัดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของนักเรียน และผนวกกับการการติดประกาศและเชิญชวนให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยจึงบังเกิดขึ้นสูงสุด

ดังนั้นกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยจึงแบ่ง 3 ด้าน คือ

4.1 จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

4.1.1. การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย

การเดินสำรวจ ตรวจตรา การจัดระเบียบของวัตถุสิ่งของ โครงสร้างสถานที่รอบตัวนักเรียน ทั้งที่เป็นจุดอันตรายอยู่แล้วและอาจเป็นจุดเสี่ยง/จุดอันตรายในอนาคต โดยการสำรวจนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาจุดที่เป็นจุดเสี่ยงทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือจุดที่ทำให้ได้รับอันตราย รวมทั้งเป็นการหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข เพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และในการสำรวจนั้นจะเป็นการเดินร่วมกันของนักเรียนกับครูผู้สอน และอาจมีผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ เพื่อก่อให้เกิดการสังเกตที่หลากหลายมุมมองและหลายๆ จุด อีกทั้งยังสามารถหาแนวทางและวิธีการแก้ไขได้หลายวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์และมีความเป็นไปได้สูง โดยขณะที่เดินสำรวจจะต้องมีการจดบันทึกรายละเอียดของจุดเสี่ยง/จุดอันตราย พร้อมกับพิจารณาจากข้อมูลการบาดเจ็บของนักเรียนในโรงเรียน ว่าเคยเกิดอุบัติเหตุในสถานที่นั้นหรือไม่ จำนวนเท่าใด และระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณา หลังจากนั้นครูและนักเรียนรวบรวมลำดับความสำคัญของจุดเสี่ยง/จุดอันตรายว่าจุดไหนมีความสำคัญมากที่สุดที่ควรจะได้รับการแก้ไขและปรับปรุงก่อน โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนของแต่ละจุด แล้วจึงร่วมกันระดมความคิดในการหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ดีที่สุดและมีความเป็นไปได้มากที่สุด นำเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไปโดยใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และเมื่อจุดเสี่ยง/จุดอันตรายถูกแก้ไขปรับปรุงแล้วก็จะทำให้ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนปลอดภัยยิ่งขึ้น

4.1.2. กิจกรรม 5ส

5ส คือ การปรับปรุงสภาพของโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดความปลอดภัย อันเป็นพื้นฐานในการเพิ่มคุณภาพ โดยย่อมาจาก สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย

4.1.2.1 แนวทางการดำเนินการ 5ส

1. สะสาง

1.1 จะทราบได้อย่างไรว่าอะไรที่ควรกำจัดออก

1.1.1 อะไรที่ไม่ได้ใช้หรือไม่มีกำหนดการใช้ก็ควรกำจัดออก

1.1.2 สิ่งของส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่สะสมอยู่ในตู้

1.1.3 เอกสารที่ไม่ใช้แล้ว

1.1.4 ของที่มีมากเกินความจำเป็น

1.2 จะต้องตัดสินใจให้ได้ว่า อะไรต้องการ และอะไรไม่ต้องการ จุดใดควรสะสาง

1.2.1 ชั้นวางของ ตู้และลิ้นชักต่างๆ

1.2.2 พื้น โดยเฉพาะซอกมุมต่างๆ

1.2.3 บริเวณที่เก็บของ

1.3 สะสางแล้วได้ผลดีอย่างไร

1.3.1 ประหยัดทรัพยากร เช่น ตู้ ชั้นใส่เอกสาร

1.3.2. ประหยัดเวลาทำงาน

1.3.3 พื้นที่การทำงานเพิ่มขึ้น

1.3.4 ตรวจสอบของได้ง่าย

2. สะดวก

2.1 จัดวางสิ่งของอย่างไรจึง "สะดวก "

2.1.1 กำหนดสถานที่จัดวางสิ่ง

- ของใช้บ่อย อาจใช้เป็นประจำตัว จัดวางใกล้จุดใช้งานให้อยู่ในรัศมีการเคลื่อนไหวของแขนผู้ใช้
- ของที่นานๆ ใช้ จัดเป็นของใช้ส่วนรวมและมีเท่าที่จำเป็น
- ของที่ใช้เป็นชุด จัดรวมในกลุ่มเดียวกัน
- ของใช้ประเภทเดียวกันให้ รวมในอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
- ห้ามวางของกีดขวางทางฉุกเฉิน

2.1.2 การจัดวางโดยคำนึงรูปร่างและคุณสมบัติของสิ่งนั้น

2.1.3 แสดงตำแหน่งที่วางโดยติดป้ายชื่อสถานที่วางและที่สิ่งของ

2.1.4 ทำตารางแสดงการจัดวาง โดยจำแนกตามชนิดสิ่งของหรือลักษณะการใช้

2.1.5 มีการตรวจสอบการเก็บคืนที่เดิมเป็นประจำ

2.2 ทำให้ " สะดวก " แล้วเกิดผลดีอย่างไร

2.2.1 ประหยัดเวลาในการค้นหาของที่ต้องการ

2.2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

3. สะอาด

3.1 มีขั้นตอนอย่างไรจึง " สะอาด"

3.1.1 ทำความสะอาดครั้งใหญ่โดยทั่วไป

3.1.2 กำหนดเส้นแบ่งเขต แสดงทางเดิน และที่วางของอุปกรณ์ต่างๆ

3.1.3 ค้นหาสาเหตุของความสกปรกในทุกส่วน เพื่อแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดความสกปรกขึ้นอีก

3.1.4 ทำความสะอาดอีกครั้งอย่างละเอียด

3.2 ความสะอาดมีผลดีอย่างไร

3.2.1 สุขภาพกายและจิตของทุกคนดีขึ้น

3.2.2 สร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ผู้พบเห็น

4. สุขลักษณะ

4.1 มีขั้นตอนดำเนินการให้เกิด " สุขลักษณะ " ได้อย่างไร

4.1.1 รักษาสภาพ สะสาง สะดวก สะอาด ให้คงตลอดไป

4.1.2 ปรับปรุงการปฏิบัติ 3 ส ให้ดีขึ้น โดย

- ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สดชื่น
- ปรับปรุงตนเอง เช่น แต่งกายให้สะอาด เหมาะสมปลอดภัย

4.2 " สุขลักษณะ " ก่อให้เกิดผลดีอย่างไร

เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการปฏิบัติ 3ส ให้ดียิ่งขึ้น

5. สร้างนิสัย

5.1 ทำอย่างไรให้เกิดการ " สร้างนิสัย "

ฝึกปฏิบัติ 4ส และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดทุกๆวัน

5.2 การสร้างนิสัยเป็นผลดีอย่างไร

การสร้างนิสัยให้เป็นคนมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎกระเบียบของโรงเรียน ก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมดูแลและทำให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความปลอดภัยในการศึกษาเล่าเรียนภายในโรงเรียน

4.1.2.2 ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรม 5ส

1. ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation)

1.1 ผู้บริหารศึกษาและทำความเข้าใจกิจกรรม 5ส

1.2 กำหนดนโยบายการดำเนินกิจกรรม 5ส โดยผู้บริหาร และแต่งตั้งคณะกรรมการ

1.3 การกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรม

1.4 ประกาศนโยบายให้ทุกคนรับทราบอย่างเป็นทางการ

1.5 ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคน

2. ขั้นเริ่มดำเนินการ (Kick off Project)

จัดกิจกรรมวันทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day)ถือเป็นวันเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรม บางหน่วยงานถือว่าหลังวันประกาศนโยบายเป็นวันเริ่มดำเนินการ

3. ขั้นดำเนินการ (Implementation)

3.1 แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

3.2 ทุกพื้นที่จะต้องกำหนดแผนการปฏิบัติการ(action plan) โดยเริ่มจาก ส ที่ 1 คือ สะสางในเขตรับผิดชอบตามด้วย ส สะดวก และ ส สะอาด โดยแผนปฏิบัติการจะต้องสอดคล้องกับแผนหลักของหน่วยงาน

3.3 มีการประชุมของสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แผนการเกิดผลในทางปฏิบัติ

3.4 ทุกคนในพื้นที่ต้องทำ 3ส แรก ในพื้นที่รับผิดชอบ

3.4.1 สำรวจสภาพของห้องเรียนและกำหนดพื้นที่ที่จะทำการสะสาง

3.4.2 ทำการจัดสิ่งของต่างๆให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวกต่อการหยิบใช้งาน

3.4.3 ทำความสะอาด

3.5 จัดให้มีการประเมินความคืบหน้าของการดำเนินกิจกรรม โดยคณะกรรมการ 5ส

3.5.1 ประเมินระดับความสะอาด การจัดความสะดวกตลอดจนเรื่องของความปลอดภัยในพื้นที่ที่ทำการสะสาง

3.5.2 คณะกรรมการเสนอข้อปรับปรุงหรือข้อดีที่พบ

3.5.3 มีการแจ้งผลการดำเนินกิจกรรมให้ทุกคนทราบ

3.6 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์

3.61 แผ่นโปสเตอร์ คำขวัญ ข่าว 5ส

4. ขั้นปรับปรุงและสร้างมาตรฐาน

4.1 นำผลการตรวจติดตามความคืบหน้ามาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ถือว่าเป็นขั้นตอนของการปรับปรุง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ PDCA (Plan - Do - Check - Action)

4.2 การบริการความปลอดภัย

4.2.1 โครงการวินัยจราจร เชิญวิทยากรมาอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรและการสัญจรไปมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่เป็นสารวัตรความปลอดภัย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและป้องกันพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการสัญจรไปมาบนท้องถนนและภายในโรงเรียน ในช่วงเวลา 7:30-8:30น. ของทุกวัน โดยจะมีครูคอยควบคุมดูแลอีกทีหนึ่ง ในแต่ละครั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ต้องสวมเครื่องแบบสารวัตรจราจร รวมถึงถุงมือสีขาวและผ้าปิดจมูก เพื่อความแตกต่างจากนักเรียนคนอื่นๆและความปลอดภัยของสารวัตรจราจรเองด้วย

หลังจากปฏิบัติหน้าที่เสร็จแล้ว มีการสรุปผลการทำงานหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่แต่ละวันกับครูผู้ควบคุม แล้วช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อวันต่อไปจะได้ไม่เกิดปัญหาอีก

4.2.2. การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน ก่อนอื่นนักเรียนต้องมีความเข้าใจถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ก่อน โดยได้รับความรู้เรื่องสัญลักษณ์จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือจากการสอนสวัสดิศึกษา และในการออกแบบป้ายนั้นนักเรียนต้องทราบถึงจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆ ในโรงเรียนเสียก่อน นักเรียนจึงจะทราบและตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน หรือเกรงว่านักเรียนคนอื่นจะประสบกับอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บ จึงมีความคิดที่จะป้องกันหรือเชิญชวนให้นักเรียนคนอื่นมีความตระหนักถึงอันตรายที่อยู่ใกล้ตัว เช่น จุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆ ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร หรืออย่างน้อยก็เป็นการเตือนสติว่าควรระมัดระวังตัว โดยแสดงความรู้สึกนึกคิดออกทางป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน ส่วนขั้นตอนการดำเนินการจะขอความร่วมมือไปยังครูสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปะ เป็นผู้ให้ความรู้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนในการออกแบบและคิดคำขวัญต่างๆ และนำมาติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้รู้จักระมัดระวัง หลังจากนั้นสังเกตความสนใจของนักเรียนที่มีต่อป้ายสัญลักษณ์ป้ายเตือนต่างๆ พร้อมได้รับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุง และสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกขณะที่เดินผ่านป้ายว่ามีพฤติกรรมสอดคล้องกับป้ายหรือไม่

4.3 การสอนสวัสดิศึกษา

4.3.1 จุดมุ่งหมายการสอนสวัสดิศึกษา

การสอนสวัสดิศึกษาในสถานศึกษาเป็นการเน้นให้นักเรียนเกิดสิ่งต่อไปนี้ (บุษบา จันทร์ผ่อง. 2534 : 7)

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของอุบัติภัย สาเหตุและสถานที่ที่อาจเกิดอุบัติภัย ตลอดจนวิธีการป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุ

2. เกิดสวัสดินิสัยที่ดีรู้จักหลีกเลี่ยงอุบัติภัยที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น

3. สร้างนิสัยความรอบคอบระมัดระวัง มีระเบียบวินัยมีความเชื่อ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัย เช่น คำเตือนสติ ข้อห้ามต่างๆ เกี่ยวกับความปลอดภัย

4. สร้างนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการจัดเก็บและรักษาสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้

5. ส่งเสริมความคล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉง ตลอดจนฝึกฝนให้มีไหวพริบในการที่จะหลีกเลียงอุบัติเหตุได้โดยปลอดภัย

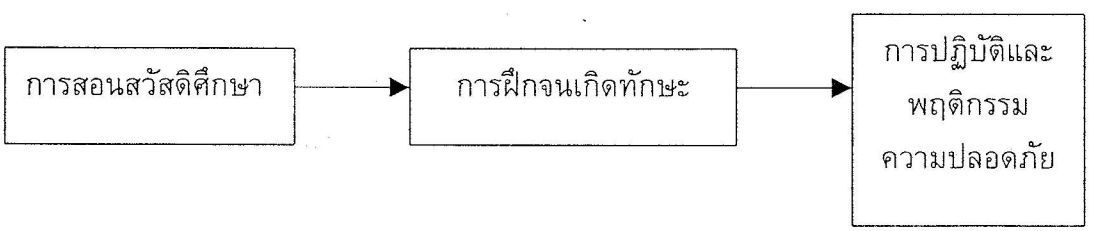
6. เกิดประสบการณ์ด้านความปลอดภัย เพื่อเป็นนิสัยที่ดีติดตัวจนเป็นผู้ใหญ่

7. มีความตระหนักถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

4.3.3 แนวคิดในด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

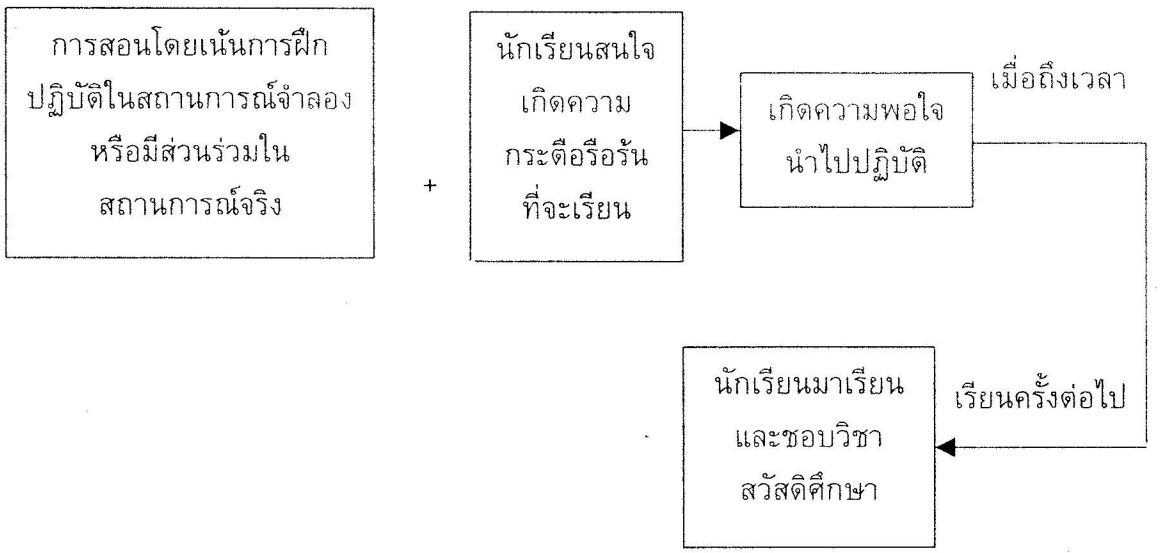
1. การนำทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์มาใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น พรสุข หุ่นนิรันดร์ (2534 : 92-98) ได้ให้แนวคิดไว้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อนักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนจึงจะสามารถเรียนได้อย่างรวดเร็วและได้ผลดี ครูต้องปรับบทเรียนและสิ่งที่จะสอนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน พร้อมกับบรรยากาศในการเรียนที่ดีและเหมาะสมโดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย บทเรียนที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนจะทำให้เรียนได้สำเร็จด้วยความสนุกสนานและพึงพอใจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าบทเรียนนั้นเกินความสามารถของวัยและวุฒิภาวะของนักเรียนก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้ นอกจากนั้นความพร้อมและการฝึกหัด ได้แก่ กระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและถาวร แต่ก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมซ้ำบ่อยๆ จะต้องเข้าใจในเหตุผลอย่างแท้จริงเสียก่อน การเรียนรู้ด้านสวัสดิศึกษา ก็เหมือนการเรียนรู้ด้านอื่นๆ การได้มีโอกาสเรียนซ้ำและมีการเสริมแรง เช่น คำชมเชยเมื่อมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ดังนั้นการสอนสวัสดิศึกษานักเรียนจะต้องมีการฝึกปฏิบัติพฤติกรรมความปลอดภัยที่ถูกต้อง และการฝึกแต่ละครั้งต้องเป็นการฝึกที่มีจุดมุ่งหมาย นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้ฝึกหัดซ้ำๆ จนเกิดความเข้าใจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย ดังปรากฏตามภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 การนำกฎแห่งการฝึกหัดมาใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

สิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้ในวิชาสวัสดิศึกษาได้แก่แนวคิดที่ว่า (Learning by doing) นั้นเป็นการเรียนรู้จากการกระทำ โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการ อายุ และความสนใจของเด็ก ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน จัดให้นักเรียนได้มีความพยายามในสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจ วิธีการสอนของครูเข้าใจง่าย นักเรียนปฏิบัติตามได้อย่างไม่สับสน มีรางวัลเป็นแรงเสริมเพื่อให้เกิดความพอใจ เช่น รางวัล คำชมเชย คะแนน จากนั้นครูผู้สอนต้องมีแนวความคิดที่ถูกต้องในการป้องกันอุบัติเหตุ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัย สามารถเข้าถึงความสนใจ ความต้องการตลอดจนความสามารถทางด้านร่างกาย และจิตใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังปรากฏตามภาพประกอบ 5

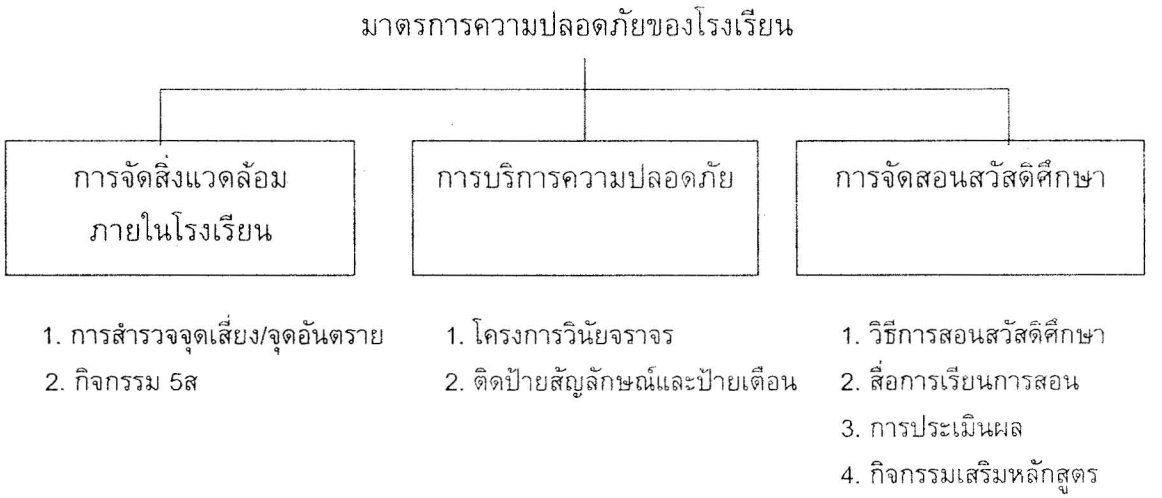
ภาพประกอบ 5 การนำกฎแห่งผลมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

2. แนวคิด ทางด้านการปกป้องตนเอง (Self – Preservation)

เอมอัฌชา วัฒนบุรานนท์ (2537 : 35) กล่าวถึง แรงขับในการปกป้องตนเองจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลปฏิบัติอย่างถูกต้องในการป้องกันอุบัติภัย หรือในทางตรงกันข้ามอาจทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ เพื่อปกป้องตนเองก็ได้

จึงพอสรุปได้ว่า การสอนสวัสดิศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Dynamic) สอนในทางบวก (Positive) สอนเด็กให้รู้จักเผชิญและแก้ปัญหา มิใช่สอนให้เด็กหลบหลีกอันตรายเพื่อให้ตัวเองอยู่รอดแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น นั่นคือไม่ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น ควรเรียนรู้เพื่อรับผิดชอบตนเองและผู้อื่นในสังคมด้วย แล้วการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนนั้น จึงจะสามารถลดการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนได้ และยังจะสามารถช่วยสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างดีอีกทางหนึ่ง และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกคนควรร่วมมือกันในการจัดสภาพความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในโรงเรียนให้มากที่สุด ให้ความสำคัญองค์กรภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในด้านการเฝ้าระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสวัสดิภาพจะได้มีประสิทธิภาพในการลดอุบัติเหตุสูงสุด

สรุปได้ว่า กิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ นั้นประกอบไปด้วย การจัดสิ่งแวดล้อมภายโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการจัดสอนสวัสดิศึกษา โดยสามารถเขียนออกมาเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิมาตรการความปลอดภัย

5. ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย

การนำทฤษฎีมาใช้ในการวิจัย ก็เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในมาตรการความปลอดภัย ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมตามที่ต้องการ

5.1 การพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น

เด็กมีอายุระหว่าง 10 – 13 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เด็กจะมีการปรับตัวและมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดระยะหนึ่ง การสังคมของเด็กจะเริ่มขยายกว้างออกไป เด็กจะเริ่มออกห่างจากครอบครัว และจะเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกันและเพศเดียวกัน วัยรุ่นเป็นวัยของการเลียนแบบมีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการอยากลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การเข้าสู่สังคมของเด็กวัยนี้ก้ำกึ่งกันระหว่างความสนุกสนานแบบเด็กๆ กับความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ การทำกิจกรรมต่างๆ จะทำเป็นกลุ่ม ไม่นิยมทำตามลำพังคนเดียว มีความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม การได้รับการยกย่องจะเป็นแรงจูงใจในการที่จะทำให้เด็กให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ เด็กวัยนี้มีพลังงานมากจึงไม่อยู่นิ่ง ชอบทำ กิจกรรมและทำอย่างรวดเร็ว ไม่ใคร่ให้ความระมัดระวังมากนักทำให้ประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ (สุรางค์ จันทร์เอม 2525 : 35) การแสดงของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล การพัฒนาทางสติปัญญาค่อนข้างจะสมบูรณ์ทั้งด้านภาษาและการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ มีแนวคิดเป็นของตนเอง สามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจเองได้ การอภิปรายปัญหาร่วมกันกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มและการวางแผน มีการพิจารณาก่อนการตัดสินใจ (กิติกร มีทรัพย์ 2527 : 316) เด็กวัยเรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญากว้างขวางกว่าเด็กวัยก่อนเรียนมาก เพราะกระบวนการคิด (Cognitive processes) และสังคมของเด็กพัฒนาสูงขึ้นและซับซ้อนขึ้นโดยลำดับ เปียเจท์ (Piaget) เรียกว่า วัยของการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operation) ซึ่งเปียเจท์ได้กำหนด ให้เด็กวัยนี้มีอายุ 7 -12 ปี ส่วน บรูเนอร์ (Bruner) เรียกวัยนี้ว่า วัยของการแก้ปัญหาโดยการใช้สัญลักษณ์

(Symbolic representative) ทั้งเปียเจท์และบรูเนอร์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กวัยนี้เปลี่ยนความคิดจากความคิดที่เฉพาะเจาะจงเป็นความคิดที่กว้างขึ้น และเด็กสามารถจะนึกการแก้ปัญหาโดยมีความคิดเกิดขึ้นในใจ (Mental representation) และนำความคิดนั้นออกมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527 : 224) นอกจากนี้เด็กวัยนี้มีความสามารถในการจำได้ดีและเข้าใจเรื่องเวลาดีขึ้น สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลากับเหตุการณ์ประจำวันได้ สามารถใช้ภาษาเป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ ในการนึกคิดแทนที่จะใช้มโนภาพ ซึ่งช่วยให้การคิดของเด็กมีความคล่องตัวมากขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถใช้แทนความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้ด้วย (ชัยพร วิชชาวุธ 2525 : 244)

การพัฒนาการของเด็กวัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาไปเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกทฤษฎีและจัดกิจกรรมในมาตรการความปลอดภัยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมตามที่ต้องการ

5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

5.2.1 ทฤษฎีสิ่งเร้า

แนวคิดทฤษฎีสิ่งเร้า กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคล จะอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้า การที่บุคคลมีปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาดี เพราะมีสิ่งเร้าที่เหมาะสม และการโต้ตอบดีเป็นไปตามนิสัยของบุคคลนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมจูงใจออกมาก็เพราะมีสิ่งเร้าที่เหมาะสมเป็นตัวการซึ่งแสดงไว้ตามแผนผังดังนี้

สิ่งเร้า ⟶ บุคคล ⟶ ปฏิกิริยาตอบสนอง (พฤติกรรมที่แสดงออก)

สิ่งเร้ามีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก และสิ่งเร้าที่ผ่านอวัยวะสัมผัสหลายทางย่อมมีผลต่อการเรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่ผ่านอวัยวะสัมผัสเพียงอย่างเดียว(Clayton. 1963:43)

5.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสิ่งเร้า – สนองตอบ หรือทฤษฎีเอส-อาร์(S-R) หรือทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างความสัมพันธ์และสร้างเงื่อนไขให้เกิดขึ้น คือ นักเรียนจะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าให้สนองตอบด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าการตอบสนองนั้นเป็นการตอบสนองที่เกิดขึ้นควบคู่กับความชอบหรือความพึงพอใจด้วยแล้ว การสนองตอบนั้นจะถูกจดจำได้เป็นเวลานานและจะเกิดซ้ำอีก (พรสุข หุ่นนิรันดร์. 2534 : 92)

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ สรุปได้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม(Law of Readiness) กล่าวถึง สภาพความพร้อมของผู้เรียน การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมก็จะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีผลดี ผู้สอนจะต้องปรับบทเรียน และสิ่งที่จะสอนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก สร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีและเหมาะสม โดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of excercise) กล่าวถึง ความแข็งแรงของการเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำบ่อยๆ ซึ่งธอร์นไดค์เน้นว่า กลุ่มที่จะกระทำพฤติกรรมซ้ำบ่อยๆ จะต้องเกิดความเข้าใจในเหตุผลอย่างแท้จริงเสียก่อน จึงเกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) กล่าวถึง ผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่า ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมอยากเรียนรู้ต่อไป ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมไม่อยากเรียนรู้ หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ได้ ดังนั้นถ้าจะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มั่นคงต้องให้ผู้เรียนได้รับผลที่พึงพอใจซึ่งขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละคน

การนำกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์มาใช้ ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละวัย ในการปลูกฝังพฤติกรรมความปลอดภัยและความมีระเบียบวินัยให้กับเด็ก ในการเรียนรู้เน้นในเรื่องการฝึกปฏิบัติเป็นการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน จัดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติในสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจ ทำให้เกิดความสนใจ และมีความชอบที่จะเรียนในวิชาสวัสดิศึกษา

5.2.3 ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม

แคพแพลน และคนอื่นๆ (Caplan and others. 1974 : 39-42) กล่าวถึง หลักการสำคัญของทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (สรงค์กฎณ์ ดวงคำสวัสดิ์และสมัคร เวชจันทรฉาย. 2531 : 30) คือ

1. จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้กับผู้รับแรงสนับสนุนทางสังคม

2. ลักษณะของการติดต่อสื่อสารนั้นจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่ามีความสนใจ เอาใจใส่ และมีความรัก ความหวังดี ในตนอย่างจริงใจ

2.2 ข้อมูลข่าวสารที่ผู้รับรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม

2.3 ข้อมูลข่าวสารมีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

3. ปัจจัยนำของแรงสนับสนุนทางสังคมอาจอยู่ในรูปข้อมูลข่าวสารวัสดุสิ่งของหรือด้านจิตใจ

4. จะต้องให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เขาต้องการในที่นี้คือความปลอดภัยในชีวิต

ประเภทของการให้แรงสนับสนุนทางสังคม

เอ้าส์ (สรงค์กฎณ์ ดวงคำสวัสดิ์และสมัคร เวชจันทรฉาย. 2531 : 30;อ้างอิงจาก House. 1985 : 66) ได้แบ่งรูปแบบของพฤติกรรมในการให้แรงสนับสนุนทางสังคมเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Social Support) เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ ความห่วงใย การกระตุ้นเตือน

2. การสนับสนุนด้านการให้การประเมิน (Appraisal Support) เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การเห็นพ้อง การให้การรับรองหรือยอมรับในสิ่งที่คนอื่นได้แสดงออกมา (Affirmation) รวมถึงการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งอาจเป็นการช่วยเหลือโดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้

3. การสนับสนุนด้านข่าวสาร (Information Support) เช่น การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา การตักเตือนและการให้ข่าวสาร

4. การสนับสนุนด้านเครื่องมือ (Instrumental Support) เช่น แรงงาน

การนำทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคมมาใช้ในการเรียนการสอน

ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ลงในสวัสดิศึกษาโดยขอความร่วมมือจากบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ตำรวจ ครูพยาบาล เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรมในการให้ ข้อมูลข่าวสารโดยแสดงความสนใจ ห่วงใยในสวัสดิภาพความปลอดภัย โดยการให้คำปรึกษากระตุ้นเตือน ด้วยความรัก เอาใจใส่ และหวังดีอย่างจริงใจ

5.2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบิร์ก

ดวงเดือน ศาสตรภัทร (2526 : 275-279) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์กในระดับที่ 2 ไว้ดังนี้ ระดับทำตามกฎเกณฑ์หรือระดับทำตามสังคมหรือประเพณี (Conventional Level) พบในอายุ 10 –16 ปี เป็นระดับที่มีวัยเด็กและวัยรุ่นส่วนมากในทุกสังคม การตำหนิและการยกย่อง ชมเชยจากสังคม เป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติระดับนี้แบ่งออกได้ 2 ขั้น

1. ขั้นทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The interpersonal Concordance or Good boy Nice Girl Orientation) เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กวัยนี้จะทำในสิ่งที่คิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วยเพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูง และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการนี้ใช้ได้มากในเด็กอายุประมาณ 13 ปี

2. ขั้นทำตามสังคม (The Law and Order Orientation) วัยรุ่นเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ มากพอที่จะทราบว่าสังคมประกอบด้วยบุคคลต่างๆแต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มมีเจ้าหน้าที่ปรึกษากฎเกณฑ์เหล่านั้นด้วย และมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่มต่างๆ มีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เช่น การเคารพและการปฏิบัติตามกฎจราจร การกระทำที่ถูกต้องของเด็กวัยนี้ จะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมด้วย หลักการนี้ใช้ในเด็กอายุ13–16 ปี

โคลเบิร์ก กล่าวว่า การพัฒนานั้นจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนเป็นลำดับ จะข้ามขั้นไม่ได้และการพัฒนาจะต้องไม่มีการย้อนกลับ

การนำทฤษฎีของโคลเบิร์กมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษาต้องคำนำถึงพัฒนาการในแต่ละวัยเป็นสำคัญ การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัย จึงควรปลูกฝังให้กับเด็กในช่วงวัยนี้เพื่อให้เกิดเป็นสวัสดินิสัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย

5.2.5 กรวยแห่งประสบการณ์ (Cone of Experience)

เอดการ์ เดล (Edgar Dale 1965 : 42) แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ได้อธิบายถึงประสบการณ์การเรียนรู้ของมนุษย์ ตามลำดับความเป็นรูปธรรมและนามธรรมเป็นรูปกรวย เรียกว่า "กรวยประสบการณ์" โดยได้กำหนดหลักการเอาไว้ว่า "มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากการเรียนรู้นั้นเกิดจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และการเรียนรู้จะน้อยลงหากการเรียนรู้นั้นเกิดจากการได้รับประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม " โดยได้กำหนดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดไว้ที่ฐานกรวยและประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมมากที่สุดไว้ที่ยอดกรวย เอดการ์ เดล ได้แบ่งลำดับของประสบการณ์ออกเป็น 10 ขั้น เรียงจากฐานกรวยขึ้นไปดังนี้

ภาพประกอบ 7 กรวยแห่งประสบการณ์ของ เอดการ์ เดล (Edgar Dale)

ที่มา: Edgar, Dale. (1965). *Audio-Visual Methods in Teaching.*(revised edition). New York,: Holt, Ridchart and Winston, Inc.

ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถในการเลือกใช้มาตรการความปลอดภัยที่ถูกต้องเหมาะสม จึงอาจสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ของมาตรการความปลอดภัยกับการเรียนรู้มีลักษณะที่เป็นผลโดยตรงต่อ และการพิจารณาถึงความเหมาะสมของมาตรการความปลอดภัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด จึงควรคำนึงถึงดังนี้

1. วิธีการที่ใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ต้องการถ่ายทอดหรือไม่

2. วิธีการที่ใช้นั้นสัมพันธ์กับความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียนหรือผู้รับความรู้หรือไม่

3. ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ในเนื้อหาสาระที่ต้องการถ่ายทอดมากน้อยเพียงใด

4. ทำให้ผู้เรียนหรือผู้รับความรู้ได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ทางมากน้อยเพียงใด

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้รับความรู้ ได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยทำให้ผู้เรียนหรือผู้รับความรู้ เกิดพัฒนาการทางด้านความรู้มากน้อยเพียงใด (บุญยง เกี่ยวการค้า. 2526 : 381-382)

จากแนวคิดมาตรการความปลอดภัย เพื่อที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความปลอดภัย โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ประกอบกับการสังเกตจากตัวแบบและการเรียนรู้จากการกระทำก่อให้เกิดการรับรู้ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเรื่องราวต่างๆ และเกิดความคิด ความรู้สึกต่อการกระทำ ทำให้เกิดกระทำหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)

5.3.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ได้มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้หลายท่านดังนี้

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ (2525 : 10) ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการทำวิจัยแบบประยุกต์ เพื่อแก้ปัญหาโดยทันที ซึ่งผลการวิจัยประเภทนี้ไม่สามารถสรุปอ้างอิงไปใช้กับกลุ่มอื่นได้ เพราะเป็นการแก้ปัญหาในวงจำกัด

ดิลก ดิลกานนท์ (2537 : 16) ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่มุ่งนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหา หรือปรับปรุงงานที่ปฏิบัติเฉพาะหน้าในเวลานั้นเท่านั้น ผลการวิจัยอาจไม่สามารถนำไปใช้ในปัญหาอื่นที่ต่างจากสถานการณ์ออกไปได้

ชิดชนก เชิงเชาว์ (2539 : 15) ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยสำหรับ ผู้ปฏิบัติงาน มากกว่านักวิชาการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนางานในสายงานของตน โดยไม่ได้มุ่งหวังที่จะพัฒนาทฤษฎีเป็นหลัก เช่น ครูผู้สอนพยายามพัฒนาวิธีสอนใหม่ๆ ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง โดยให้ความสำคัญกับการนำผลไปใช้กับนักเรียนของตนเองมากกว่าการนำผลที่ได้ไปใช้กับนักเรียนทั่วๆ ไปหรือการพัฒนาทฤษฎีด้านการเรียนการสอน

ชูศรี วงศ์รัตนะ (2545 : เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิจัยและสถิติ2) ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้โดยมุ่งที่จะแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง เฉพาะที่ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของปัญหาจะเป็นผู้วิจัยเอง โดยต้องการที่จะนำผลการวิจัยที่ได้ ไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงหน่วยงานของตนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ดำเนินขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงคุณภาพของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงคุณภาพ เฉพาะเรื่อง เฉพาะที่เท่านั้น ซึ่งมีผู้เป็นเจ้าของปัญหา หรือผู้ที่ปฏิบัติงานนั้นๆ เป็นผู้ทำการวิจัย ส่วนผลการวิจัยที่ได้นั้นไม่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงคุณภาพในเรื่องอื่นและสถานที่อื่นได้อย่างเชื่อมั่น

5.3.2 ความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความเชื่อพื้นฐาน 4 ประการดังนี้

1. วิธีการแก้ปัญหาที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า จะมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้มากกว่าวิธีการแก้ปัญหาที่ได้มาจากการสั่งการของผู้มีอำนาจหรือผู้บริหาร โดยการสั่งการนั้นมักจะเกิดมาจากการสั่งสมประสบการณ์และใช้สามัญสำนึกเป็นหลัก ซึ่งมักจะขาดหลักฐานข้อมูลที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจ

2. การวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินการเอง โดยผู้ปฏิบัติงานจะมีโอกาสแก้ปัญหาของตนเองได้สำเร็จมากกว่าการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาจากบุคคลอื่น

3. การวิจัยเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ปัญหาการค้นหาแนวทางการแก้ไข การทดสอบและประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา การวิจัยเป็นทักษะที่สามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้โดยผู้ปฏิบัติงานทุกคน การวิจัยไม่ได้เป็นสิทธิพิเศษของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง

4. การพัฒนาความสามารถของบุคคลโดยการฝึกหัด ถือว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาการปฏิบัติ

5.3.3 ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นหลักในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ผู้นำในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการอาจหมายถึง นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารของหน่วยงาน หรือองค์การหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ซึ่งในโครงการปฏิบัติงานตามกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยนั้น บทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาหรือ ปรับปรุงการปฏิบัติงานนั้นเป็นหน้าที่ของนักปฏิบัติ ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ผู้นำโครงการวิจัยหรือนักวิจัยจะไม่พยายามทำเสียเองแต่จะคอยให้คำปรึกษาคอยชี้แนะและติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยเป็นระยะๆ เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการดำเนินการร่วมกันระหว่างนักวิจัยและนักปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจิตวิทยาสังคมและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

เคิร์ท เลวิน (สุทัศน์ แตงทอง. 2528 : 11 ; อ้างอิงจาก Lewin. N.d.) เป็นผู้สร้างทฤษฎีสนาม เขาเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของการแก้ปัญหา เขาเป็นผู้วางรากฐานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เน้นมากในเรื่องของกระบวนการกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สมบูรณ์นั้นจะต้องเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบร่วมมือกันของผู้ร่วมวิจัยทั้งนักวิจัยและนักปฏิบัติ การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีความเชื่อว่า การร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานที่พึงปรารถนา

5.3.4 ลักษณะที่สำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. เริ่มต้นจากปัญหาทางการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน
2. มุ่งแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือมุ่งปรับปรุงการปฏิบัติงาน
3. เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา
4. เป็นการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและวิธีการ
6. เป็นการดำเนินการแล้วประเมินเป็นระยะ
7. ดำเนินการภายใต้สภาพการปกติ
8. เก็บข้อมูลอย่างละเอียดตลอดระยะเวลาการวิจัย
9. ใช้ผลการวิจัยเฉพาะในกลุ่มที่ศึกษา
10. เป็นการวิจัยที่เริ่มมาจากความต้องการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น
11. การวิจัยมักเริ่มต้นที่ปัญหาทางการปฏิบัติมากกว่าจะเริ่มต้นที่ปัญหาเชิงทฤษฎี ผลการวิจัยมุ่งเน้นไปใช้ในการแก้ปัญหาได้
12. มุ่งศึกษากับประชากรมากกว่าศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่สนใจที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปอ้างอิงกับประชากร แต่มุ่งที่จะนำผลที่ได้แก้ปัญหาของประชากรที่ศึกษานั้น
13. เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยความร่วมมืออย่างดียิ่งระหว่างทีมงานวิจัยกับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหาโดยตรง
14. แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแบบเชิงพัฒนา คือ จุดมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานและวิธีการวิจัย สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและกำหนดขึ้นมาใหม่ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงนี้เปลี่ยนไปตามสภาพหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนไป
15. ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องได้รับการฝึกอบรมด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อที่จะได้ทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ และร่วมมือกันทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่นและเรียบร้อย เป็นการวิจัยที่ปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น และมุ่งหมายให้บุคลากรในหน่วยงานนั้นปรับปรุงทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่มด้วย
16. เป็นการประเมินผลตนเอง ของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการประเมินผลงานนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นการประเมินเป็นปรนัย

17. นักปฏิบัติซึ่งเป็นผู้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ ผู้ที่ประสบปัญหาโดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่ดำเนินการโดยผู้ที่ประสบปัญหาเองนั้น การแก้ปัญหาย่อมมีโอกาสได้รับความสำเร็จมากกกว่าการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่ดำเนินการโดยบุคคลภายนอก

18. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคล ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

19. เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์งาน เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของบุคลากรในองค์การในวงการศึกษา ธุรกิจและอุตสาหกรรม

20. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน และการกำหนดนโยบายซึ่งมักจะเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ หรือการพัฒนาเศรษฐกิจ ในรูปของโครงการต่าง ๆ

21. เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง และวิธีการในการนำนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงไปใช้ในการปรับปรุงระบบการทำงานให้ดีขึ้น

22. มีลักษณะเป็นการดำเนินการ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานไปในตัว จะมีการประเมินผลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน กิจกรรมการประเมินผล จะนำมาใช้ในการปรับปรุงงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน

23. ตลอดระยะเวลาของการวิจัยในโครงการจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข่าวสารต่างๆ มีการอภิปรายข้อมูลข่าวสารที่เก็บรวบรวมมาได้มีการบันทึกข้อมูลข่าวสาร มีการประเมินผลและจัดกระทำกับข้อมูลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความเชื่อถือมากในข้อมูลประจักษ์ และข้อมูลเชิงพฤติกรรมความต่อเนื่องกันของกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการวิจัย

24. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระหว่างที่ทำการวิจัยมักจะต้องพัฒนาอยู่เสมอ ตามสภาพหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ร่วมวิจัยจะต้องช่วยกันคิดหาเครื่องมือใหม่ๆ หรือวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัยที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์

25. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการนำเอาหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างไม่เคร่งครัด ไม่ยึดมั่นอยู่กับมาตรฐานของแบบการวิจัยที่เป็นแบบแผน เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอยู่ที่การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมเฉพาะหน้า ไม่ได้มุ่งเพื่อแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือเพื่อการสรุปทั่วไปที่สามารถนำไปอ้างอิงกับ สภาพแวดล้อมอื่นเป็นสำคัญ

26. ในขณะทำการวิจัยจะต้องมีการทดสอบสมมติฐานโดยการปฏิบัติจริง ซึ่งนับว่าเป็นลักษณะที่สำคัญของการวิจัยประเภทนี้

27. การประเมินคุณค่าของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มุ่งพิจารณาในแง่ของขอบเขตที่วิธีการแก้ปัญหา หรือกระบวนการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานในสภาพเฉพาะได้ดี

5.3.5 วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

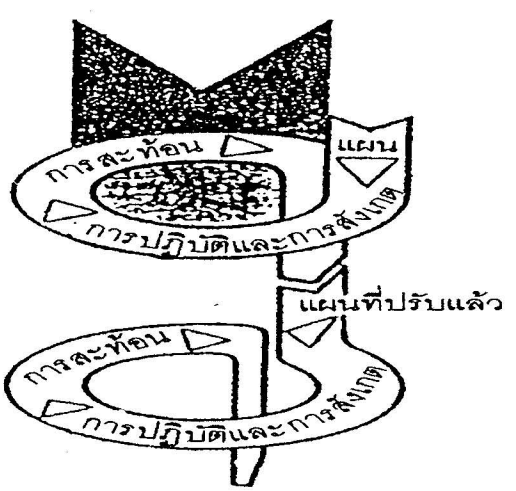
การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวิธีการวิจัยไม่แตกต่างกันกับการวิจัยโดยทั่วไป นั่นคือ ใช้การทดลอง การสำรวจ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตและอื่นๆ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลไม่แตกต่างจากวิธีการวิจัยประเภทอื่นหากแต่จะแตกต่างที่วิธีการ ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะของวิธีการที่บ่งชี้ถึงการวิจัยที่เป็นวงจรแบบเกลียวสว่านซึ่งสะท้อนถึงตนเอง (a self – reflective spiral of cycles) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอนได้แก่

1. การวางแผน (Planing) หมายถึง การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนอย่างมีกลยุทธ์

2. การกระทำ (Acting) หมายถึง การประยุกต์ใช้กลวิธีที่ได้จากการวางแผน

3. การสังเกต (Observing) หมายถึง การประเมินผลการกระทำ หรือการปฏิบัติโดยใช้วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม

4. การสะท้อนกลับ (Reflecting) หมายถึง การสะท้อนถึงผลการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัญหาใหม่ และเกิดวงจรใหม่ของการวางแผน การกระทำ การสังเกต และการสะท้อนกลับ

ภาพประกอบ 8 วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ที่มา ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์. 2538 : 19. *นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

ด้วยลักษณะวิธีการดังกล่าว จึงทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะเป็นการวิจัยแบบต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน คือ เมื่อแก้ปัญหาหนึ่งได้อาจเกิดปัญหาอื่น หรืออาจส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ซึ่งผู้วิจัยก็ต้องเริ่มต้นทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเช่นนี้เรื่อยๆไป จึงมีลักษณะเป็นเกลียวสว่าน

5.3.6 เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้น เครื่องมือและเทคนิควิธีการวิจัยก็ไม่แตกต่างกันจากการวิจัยประเภทอื่น แต่เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มักนิยมใช้ได้แก่

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interviews)
3. แบบทดสอบและแบบสำรวจ (Test and Inventories)
4. แบบสอบถาม (Questionnaire)
5. บันทึกประจำวัน (Diary)
6. การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)
7. แฟ้มข้อมูลเฉพาะเรื่อง / แฟ้มงาน (Portfolios)
8. สังคมมิติ (Sociometric method)

เครื่องมือที่กล่าวมานี้จะช่วยให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี แต่ควรคำนึงถึงการสร้างที่ถูกหลักวิชาการ และควรเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

5.3.7 แนวทางการรายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การเขียนรายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีรูปแบบไม่แตกต่างจากการทำวิจัยประเภทอื่นๆ ขึ้นกับลักษณะรูปแบบของการวิจัย แต่โดยทั่วไปผู้ที่ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการมักจะนิยมเขียนในลักษณะกรณีศึกษา เพื่อบรรยายสภาพปัญหา การแสวงหากลวิธีและการประยุกต์วิธีการแก้ปัญหาและรายงานผลการใช้กลวิธีว่า ประสบผลสำเร็จ ล้มเหลว หรือมีอุปสรรคและข้อขัดข้องประการใด มีปัญหาอะไรใหม่ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เพื่อทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการอีก

ดังนั้นการรายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะดำเนินการวิจัยในขั้นตอน 1 แล้วเสนอผลหรือจะดำเนินการวิจัยในวงจรที่ 1 , 2 แล้วเสนอผล หรือดำเนินการวิจัยในวงจรที่ 1 , 2 และ 3 แล้วจึงเสนอผลการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสมเป็นสำคัญ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชูชีพ ร่มไทร (จีรพงษ์ หอมสุวรรณ. 2537 : 9 – 10 ; อ้างอิงจาก ชูชีพ ร่มไทร. 2524 : 5) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า อุบัติเหตุเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยประมาณร้อยละ 88 และเกิดจากสภาวะไม่ปลอดภัยประมาณ ร้อยละ 10 ส่วนร้อยละ 2 เกิดจากสาเหตุที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

นิภา มนุญปิจุ (2526 : 83) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนวัยประถมศึกษาได้รับอุบัติเหตุในโรงเรียนถึงร้อยละ 4 และในจำนวนที่นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ 100 คน จะเกิดความพิการถึง 2 คน สถิติเหล่านี้จะแสดงถึงคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนไทยและชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องหลายประการ

พรภินันท์ เลาะหนับ (2530 : 47 – 50) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เจตคติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติเกี่ยวกับสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภรณี สุสิริ (2531 : 76) ได้ศึกษาการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในวิทยาลัยพละศึกษามีการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาวิทยาลัยอยู่ในช่วงวัยรุ่น โดยธรรมชาติพัฒนาการด้านอารมณ์เพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน คือ เพศชายจะมีอารมณ์ค่อนข้างหุนหันพลันแล่น ใจร้อน ชอบทำกิจกรรมที่โลดโผนหรือเสี่ยงอันตราย ซึ่งตรงกันข้ามกับเพศหญิงที่มีอุปนิสัยค่อนข้างอ่อนโยนมีเหตุผลและไม่ชอบทำกิจกรรมที่ โลดโผนหรือรุนแรง

อำไพ หวังไพโรจน์กิจ (2528 : 75 - 73) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คือ พฤติกรรมนิสัยที่ไม่ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 58.9 สาเหตุของอุบัติเหตุรองลงมา คือ การขาดทักษะ และสาเหตุของอุบัติเหตุที่พบน้อยที่สุด คือ การมีเจตคติทางสวัสดิภาพไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 1.99 อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดกับนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 40. 3 ส่วนระดับการศึกษาพบว่า

อุบัติเหตุเกิดมากที่สุด ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 –2 รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3- 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 –5 ตามลำดับ

นิภา มนุญปิจุ และคณะ (2522 : 106 – 109) ได้ศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุสูงที่สุดประมาณร้อยละ 47 คือ พฤติกรรมนักเรียน รองลงมาได้แก่ สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 43 ความเสื่อมสภาพหรือไม่ได้มาตรฐานของอุปกรณ์เครื่องใช้ ร้อยละ 10 และมักเป็นสาเหตุร่วมกัน ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมนักเรียน หรือพฤติกรรมนักเรียนกับความเสื่อมสภาพหรือไม่ได้มาตรฐานของอุปกรณ์เครื่องใช้

วรจิตร วงศ์วัฒนวิสุทธิ์ (2528 : 65 – 67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและหญิงทุกกลุ่มในทุกสถาบันมีสวัสดิศึกษาโดยรวมค่อนข้างดี โดยนักศึกษาหญิงมีสวัสดินิสัยดีกว่านักศึกษาชาย

จำลอง ภู่บำรุง (2527 : 1-68) ได้ศึกษาอุบัติเหตุของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบ่งตามชั้นเรียน เพศของนักเรียน ภาคเรียน ช่วงเวลา สถานที่ สาเหตุ ชนิดลักษณะของความบาดเจ็บและส่วนของร่างกายได้รับบาดเจ็บพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1- 2 เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78 นักเรียนเพศชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่านักเรียนหญิง ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คือ ช่วงเวลากลางวัน คิดเป็นร้อยละ 70 สถานที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ที่ห้องเรียนคิดเป็นร้อยละ 60 ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุด คือ พลัดตกหกล้ม

พิพัฒน์ ชูวรเวช และนพมาศ ชูวรเวช (2525 : 7 - 17) ศึกษาเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลในเด็ก 6-12 ปี จำนวน 855 คน พบว่า นักเรียนชายประสบอุบัติเหตุมากกว่านักเรียนหญิงประมาณ 2 เท่า อุบัติเหตุประเภทพลัดตกหกล้ม พบมากที่สุดร้อยละ 4.9 ของมีคมบาดมือร้อยละ 16.2 เหยียบของมีคมร้อยละ 10.2 และทำร้ายร่างกายร้อยละ 5. เดือนที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คือ ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนพฤษภาคม และเดือนมิถุนายน รองมาคือ เดือนกันยายน จนถึงธันวาคม บาดแผลส่วนใหญ่เป็นบาดแผลถลอกหรือผิวหนังฉีกขาด

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1972 :175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติภัยในโรงเรียนพบว่า เด็กวัยเรียนตายด้วยอุบัติภัยในโรงเรียนถึงร้อยละ 43 เป็นอุบัติภัยบนอาคารเรียนร้อยละ 20 ในสนามร้อยละ 17 การเดินทางไปกลับโรงเรียนร้อยละ 6

ไฟฟ์ และคนอื่นๆ (บุปผา ทิมสุนทร. 2542 :40; อ้างอิงจาก Fife and other.1984 : 473-478) ศึกษาผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่แผนกอุบัติเหตุ จำนวน 41 แห่ง ในรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร เกิดมากในกลุ่ม 15 –24 ปี เพศชายเกิดมากกว่าเพศหญิงและอุบัติเหตุจากการจราจรเป็นสาเหตุการตายที่สูงเป็นอันดับที่1 เมื่อเปรียบเทียบกับอุบัติเหตุอื่นๆ

คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาและวูดเบิร์น (วทัญญู บุริมทราภิบาล. 2536 : 24 ;อ้างอิงจาก National Safety Council.1951: 1; Woodburn.1989 : 1090 A) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนของรัฐเนบราสกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ประกอบของความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ โดยสอบถามจากครูวิทยาศาสตร์ พบว่า อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นร้อยละ 80.72 เกิดจากการทดลองที่ใช้ความร้อนเครื่องแก้วและสารเคมี และร้อยละ 19.82 มีสาเหตุมาจากการผ่าตัดสัตว์เลี้ยง เครื่องไฟฟ้า เครื่องจักรกล จำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานของครู ขนาดของโรงเรียนและขนาดของชั้นเรียน โดยพบว่านักเรียนในชั้นเรียนมากจะเกิดอุบัติเหตุมาก ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุในโรงเรียน พบว่านักเรียนจำนวน 1,940,000 คน ได้รับอุบัติเหตุและต้องขาดเรียนประมาณครึ่งวันหรือมากกว่านั้น สถานที่เกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนอาคารเรียนถึงร้อยละ 34 โดย 1 ใน 3 เกิดในห้องเรียนพลศึกษา และ 1 ใน 5 เกิดขึ้นในห้องเรียน แต่เกิดขึ้นในสนามโรงเรียนมีร้อยละ 28 และร้อยละ 6 เกิดในระหว่างเดินทางไปและกลับโรงเรียน

เอ็มไปรย์(เยาวดี เกิดสินธุ์. 2541:43; อ้างอิงจาก Embry.1981 : 3454} ได้ศึกษาการป้องกันการเสียชีวิตของเด็กเนื่องจากอุบัติเหตุการจราจร ถูกรถชนหรืออุบัติเหตุที่เกิดบนเส้นทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยใช้ความรู้เรื่องความปลอดภัย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้ความรู้โดยการได้ดูจากหนังสือ และสอนวิธีใช้ถนน อีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยให้ดูหนังสือประกอบกับได้รับคำสั่งสอนจากกพ่อแม่ ผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มที่ให้ความรู้จากหนังสือและสอนวิธีใช้ถนนเพียงอย่างเดียว จะไม่มีความตระหนักในปัญหาความปลอดภัย แต่กลุ่มที่ได้รับความรู้ประกอบคำแนะนำของพ่อแม่ มีการปฏิบัติตนที่ดีและมีจิตสำนึกในความปลอดภัย

สรุป จากการศึกษางานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัจจัยของการเกิดอุบัติเหตุ พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ และการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งพบว่าสาเหตุมาจากพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัยที่ส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุ จึงนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการความปลอดภัยเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

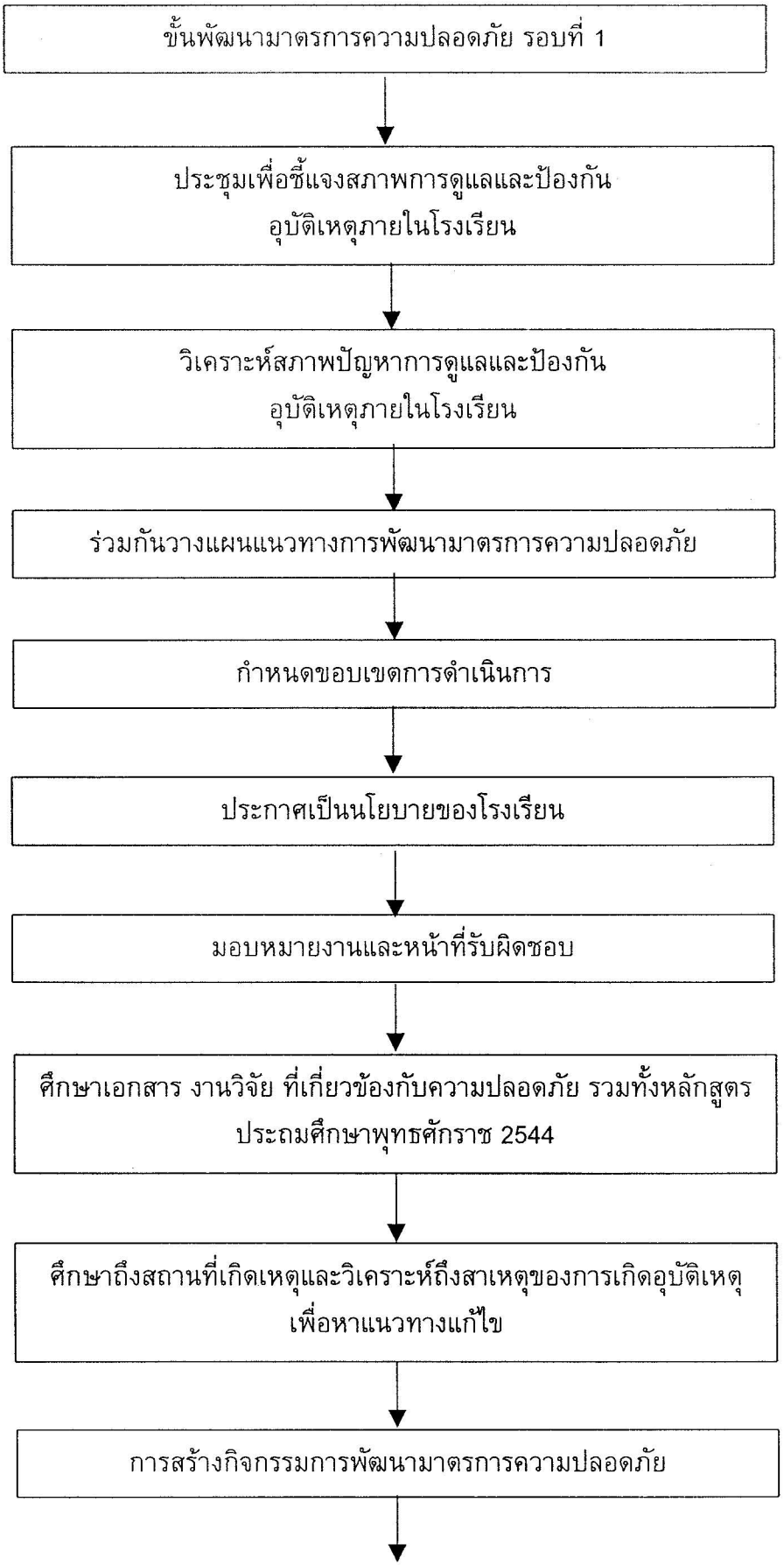
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 จำนวน 606 คน ดังตาราง 1

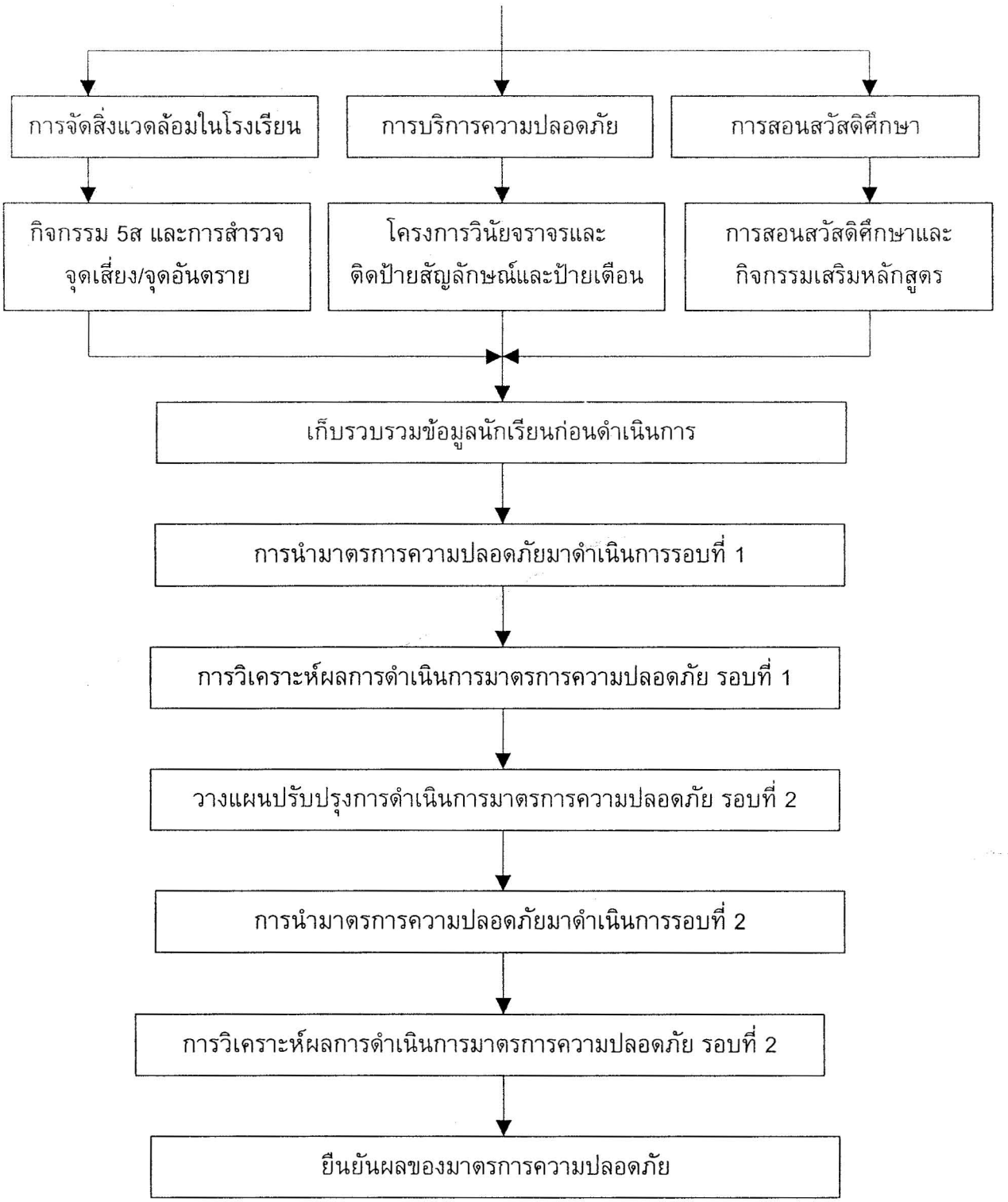
ตาราง 1 จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 4	204
ประถมศึกษาปีที่ 5	198
ประถมศึกษาปีที่ 6	204
รวม	606

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ขั้นพัฒนามาตรการความปลอดภัย รอบที่ 1
ประชุมเพื่อชี้แจงสภาพการดูแลและป้องกัน
อุบัติเหตุภายในโรงเรียน
วิเคราะห์สภาพปัญหาการดูแลและป้องกัน
อุบัติเหตุภายในโรงเรียน
ร่วมกันวางแผนแนวทางการพัฒนามาตรการความปลอดภัย
กำหนดขอบเขตการดำเนินการ
ประกาศเป็นนโยบายของโรงเรียน
มอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบ
ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย รวมทั้งหลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2544
ศึกษาถึงสถานที่เกิดเหตุและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
เพื่อหาแนวทางแก้ไข
การสร้างกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

2.1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยศึกษาตำรา ค้นคว้าเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

2.2 ขั้นพัฒนามาตรการความปลอดภัย

โดยดำเนินการตามขั้นตอนของวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

รอบที่ 1 มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนและพัฒนามาตรการความปลอดภัย

1. เรียนเชิญท่านผู้บริหารและคณะครู เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงสภาพการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน

2. ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนา ร่วมกันศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดูแล และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา

3. กำหนดขอบเขตการดำเนินการ โดยดำเนินการพัฒนาเฉพาะบางส่วนของมาตรความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯเท่านั้น และดำเนินการจัดกระทำเฉพาะห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สนาม ทางเดินบันไดและระเบียง เป็นระยะเวลา 2 เดือน

4. ประกาศเป็นนโยบายของโรงเรียนในการจะพัฒนามาตรการความปลอดภัยต่างๆ ให้ดีขึ้น

5. แต่งตั้งคณะผู้ร่วมพัฒนา พร้อมทั้งมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบ ในการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

6. เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย ก่อนที่จะมีการดำเนินการใช้มาตรการความปลอดภัยที่ได้พัฒนาแล้ว

ขั้นตอนที่ 1.1 การสร้างการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและแนวทางดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

2. ศึกษาถึงสถานที่เกิดเหตุและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุว่าเกิดจากมนุษย์หรือสภาพแวดล้อม เพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนา สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ปลอดภัย เพื่อแก้ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากสิ่งแวดล้อม โดยใช้กิจกรรม 5ส และการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย

4. จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ และบุคลากร โดยขอความร่วมมือไปยังครูระดับสายชั้นต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรม

5. ผู้วิจัย ครูประจำชั้นและครูพิเศษแต่ละระดับสายชั้น เป็นผู้ดำเนินการในการให้ความรู้แก่นักเรียนและเป็นคณะกรรมการกิจกรรม 5ส โดยทำการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นห้อง มีการตรวจผลการดำเนินการและประกาศผลการประกวดห้องเรียนปลอดภัย พร้อมทั้งมีการจัดป้ายนิเทศเพื่อรณรงค์เรื่องความปลอดภัย

6. ส่วนการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย มีการสร้างแบบการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย โดยให้ครูและนักเรียนร่วมกันสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายในบริเวณ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สนาม ทางเดินบันไดและระเบียง

7. หลังจากนั้นนำผลการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย มาเรียงลำดับตามความสำคัญในการแก้ไขโดยดูจากความจำเป็นและความเร่งด่วนของแต่ละจุด หลังจากนั้นเสนอต่อคณะผู้บริหารโรงเรียนเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 1.2 การสร้างการบริการความปลอดภัยและแนวทางดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

2.ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาคาดคะเนผลของการจัดสิ่งแวดล้อมอาจจะไม่เพียงพอในการส่งเสริมความปลอดภัย จึงต้องมีการบริการความปลอดภัยเพื่อช่วยขยายผลในการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุ พร้อมยังส่งเสริมความปลอดภัยให้กับนักเรียน จึงจัดให้มีโครงการวินัยจราจร และการติดป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน

3.เขียนโครงการวินัยจราจรเสนอต่อคณะผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติและดำเนินการ โดยมีการอบรมเกี่ยวกับกฎจราจรและการสัญจรไปมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ และให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่เป็นสารวัตรความปลอดภัย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและป้องกัน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการสัญจรไปมาบนท้องถนนและภายในโรงเรียนในช่วงเวลา 7:30-8:30น. ของทุกวันโดยจะมีครูคอยควบคุมดูแลอีกทีหนึ่ง

4.การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือนขอความร่วมมือไปยังครูสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปะ เพื่อจัดทำป้ายโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำและนำมาติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่อการอุบัติเหตุ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้รู้จักระมัดระวังและปฏิบัติตาม

5. มีการประชาสัมพันธ์เรื่องความปลอดภัย โดยพูดหน้าเสาธงในตอนเช้าพร้อมทั้งการย้ำเตือนของครูประจำชั้นก่อนเรียนวิชาแรกของวัน รวมทั้งการให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเรื่องความปลอดภัย สาเหตุและป้องกันอุบัติเหตุและป้ายนิเทศแสดงความรู้สึกถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 1.3 การสร้างแผนการสอนสวัสดิศึกษาและแนวทางดำเนินการ

1. ศึกษาทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

2. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2544 และขอคำแนะนำจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัย

3. ครูและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนา กำหนดจุดมุ่งหมายการสอนสวัสดิศึกษา

4. วางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

5. จัดแบ่งเนื้อหา และชั่วโมงการสอน เพื่อนำไปเขียนแผนการสอน โดยยึดหลักของหน่วยศึกษานิเทศก์ และจัดเตรียมสื่อการสอน

6. นำแผนไปหาคุณภาพตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

7. โดยทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เดือนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รอบที่ 1 เรื่องสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ รอบที่ 2 เรื่องอุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมา

8.มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายและจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ ในหัวข้อเรื่อง การสัญจรไปมา และแพทย์จากโรงพยาบาลรามาธิบดี ในหัวข้อเรื่องอุบัติเหตุภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนานำมาตรการความปลอดภัยที่ได้พัฒนาแล้ว มาจัดกระทำกับนักเรียนภายในโรงเรียน โดยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ได้รับการสอนสวัสดิศึกษาเรื่องสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ เครื่องมือเครื่องใช้เป็นเวลา 1 เดือน พร้อมกันนั้นผู้วิจัย ครูผู้สอนและครูประจำชั้นสังเกตนักเรียนของตนที่แสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ในเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและตอนพักกลางวันเดือนละ 4 ครั้ง และผู้วิจัยศึกษาการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัย รวมทั้งบันทึกปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะต่างๆที่พบ และให้คณะครูประเมินการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัยโดยใช้แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสังเกตในขั้นตอนที่ 2 มาเพื่อประเมินผลการดำเนินการโดยนำแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนมาตรวจ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินการตามความคิดเห็นของคณะครูภายในโรงเรียน และใช้เป็นแนวทางว่าสิ่งใดที่ควรจะดำเนินการต่อไปสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข และอาจพิจารณาจากผลของกิจกรรมพัฒนาว่าส่งผลต่อการสร้างสภาวะความปลอดภัยอย่างไร คือ จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดในบริเวณที่จัดกระทำจะต้องลดลง หรือจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่ได้รับการแก้ไขแล้วจะต้องไม่เป็นแหล่งหรือสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ และผู้วิจัยจะต้องนำผลที่สังเกตได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆที่พบมาผนวกรวมกัน โดยมีกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาและผู้วิจัยช่วยกันหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนามาตรการความปลอดภัยต่อไป

รอบที่ 2 มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนปรับปรุงการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย รอบที่ 2

1. เรียนเชิญท่านผู้บริหาร และคณะครูเข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงผลการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัย ในรอบ 1 เดือน

2. นำเสนอแนวทางในการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยรอบที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงจากรอบที่ 1 เพื่อขอรับฟังความคิดเห็นของคณะครูภายในโรงเรียนถึงความเป็นไปได้ และข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 2 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ รอบที่ 2

1. ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนานำมาตรการความปลอดภัย ที่ได้ปรับปรุงจากรอบที่ 1 แล้ว มาจัดกระทำกับนักเรียนภายในโรงเรียน โดยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ได้รับการสอนสวัสดิศึกษา เรื่องอุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมาเป็นเวลา 1 เดือน

2. ผู้วิจัย ครูผู้สอนและครูประจำชั้นสังเกตนักเรียนของตนที่แสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ในเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและตอนพักกลางวันเดือนละ 4 ครั้ง และผู้วิจัยศึกษาการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัย รวมทั้งบันทึกปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่พบ และให้คณะครูประเมินการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัยโดยใช้แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินมาตรการความปลอดภัย

นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในระยะที่ 2 มาเพื่อประเมินผลการดำเนินการและสะท้อนสู่การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้น หรือเป็นการทำซ้ำเพื่อยืนยันผลโดยพิจารณาจาก

1. แบบสำรวจผลการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

2. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดในบริเวณที่จัดกระทำ จะต้องลดลงหรือจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่ได้รับการแก้ไขแล้วจะต้องไม่เป็นแหล่งหรือสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

3. ผลการสังเกตที่ได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆรวมทั้งการแสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน

4. เปรียบเทียบผลการดำเนินการระหว่างรอบที่ 1 และรอบที่ 2 เพื่อเป็นการยืนยันผลของมาตรการความปลอดภัย

หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย หลังการดำเนินการใช้มาตรการความปลอดภัยที่ได้พัฒนาแล้วในรอบที่ 2

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการสอนความปลอดภัย
2. แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน
3. แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย
4. แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย
5. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

3.1 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แผนการสอนความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 และวิเคราะห์เนื้อหา สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอน

2.ศึกษาแนวการสอนจากคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนความปลอดภัยระดับประถมศึกษา

3. สร้างแผนการสอน โดยยึดวิธีการสร้างของหน่วยศึกษานิเทศก์

4.นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสวัสดิศึกษาจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับกิจกรรมการสอนและการประเมินผล

5.ปรับปรุงแผนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปสร้างเป็นแผนการสอนความปลอดภัยจริง

2. แบบสำรวจการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสำรวจ
2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย
3. กำหนดขอบเขตและวิธีดำเนินการมาตรการความปลอดภัย
4. เขียนข้อความตามวิธีการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย
5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจดูความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
6. นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกและจัดพิมพ์แบบวัดเป็นชุด

ตัวอย่างแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถามและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. การจัดบริเวณโรงเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย

☐ เป็นระเบียบ

☐ ไม่เป็นระเบียบ

ควรแก้ไขในจุด.....

2. ภายในโรงเรียนปราศจากจุดล่อแหลมที่จะก่อให้เกิดอันตรายกับนักเรียนได้

☐ มี

สถานที่.....

☐ ไม่มี

3. ติดป้ายเพื่อให้สังเกตได้ง่ายในจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่อาจเกิดอันตราย

☐ มี

☐ ใช้ได้ดี

☐ ต้องแก้ไข

☐ ไม่มี

4. มีการจดบันทึกทำสถิติการเกิดอุบัติเหตุหรือไม่

☐ มี

☐ ประจำ

☐ บางครั้ง

☐ ไม่มี

3. แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ที่มีต่อความปลอดภัย ดังรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ เพื่อสร้างแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ(Multiple Choice Test)

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2544 และขอคำแนะนำจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัย

3. เขียนนิยามปฏิบัติการของความปลอดภัย

4. เขียนข้อความตามนิยามปฏิบัติการ จำนวน 30 ข้อ แต่ใช้จริงเพียง 20 ข้อ

5. ตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนสวัสดิศึกษา

6. นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC (index of item objective congruence) ตามสูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli and Hambleton , 1997) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2543:248-249 อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton , 1997) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.4 -1.0

7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วไปทำการทดสอบครั้งที่ 1 หาคุณภาพรายข้อกับนักเรียนโรงเรียนราชวินิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน

100 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)โดยใช้เทคนิค 25 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของจุง เต ฟาน

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป โดยผลของการวิเคราะห์ปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.28 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 - 0.67 คัดเลือกไว้ 20 ข้อ

9.นำข้อคำถามที่วิเคราะห์และปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบครั้งที่ 2 หาความเชื่อมั่นโดยทดลองกับนักเรียนโรงเรียนราชวินิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบครั้งที่ 1 จำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR -20 (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 197-199) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.66

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความรู้ด้านความปลอดภัย ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

คำชี้แจง ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับข้อที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สาเหตุโดยตรงที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุในขณะอยู่ที่โรงเรียนมากที่สุดได้แก่ข้อใด
   - ก. ตัวนักเรียนเอง
   - ข. เครื่องมือ เครื่องใช้
   - ค. การสัญจรไปมาภายในโรงเรียน
   - ง. สภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียน
2. ระเบียบปฏิบัติในการป้องกันอุบัติเหตุจะเกิดผลดีเมื่อใด
   - ก. มีตัวอย่างให้เห็น
   - ข. มีบทบาทลงโทษรุนแรง
   - ค. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจน
   - ง. นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของระเบียบปฏิบัติ
3. การกระทำในข้อใดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้มากที่สุด
   - ก. การขว้างปาสิ่งของ
   - ข. การวิ่งขึ้นลงบันได
   - ค. การวิ่งเล่นในห้องเรียน
   - ง. เล่นในสนามที่โรงเรียนจัดให้เล่น

เฉลย 1. ก 2. ง 3. ก

4. แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัยที่มีคุณภาพ

2. ศึกษานิยาม หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างข้อคำถาม จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากการศึกษาในข้อที่ 2

4. เขียนข้อคำถามในแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัยตามนิยามปฏิบัติการ จำนวน 35 ข้อ แต่ต้องการใช้จริงเพียง 20 ข้อ

5. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถาม โดยหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยนำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่นิยามไว้แล้วเรียกว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า (IOC) ระหว่าง 0.6 - 1.0

6. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกได้จากข้อ 5 ไปทดลองครั้งที่ 1 (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนราชวินิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน100 คน โดยนำแบบสอบถามมาตรวจคะแนน และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ t-test มีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.165 - 6.320 คัดเลือกข้อที่มีคุณภาพ ข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คัดเลือกไว้ 20 ข้อ

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับคัดเลือกจากข้อ 6 ไปทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยให้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกจากการทดสอบครั้งที่ 2 มาจัดพิมพ์

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความซึ่งเกี่ยวกับความปลอดภัย แล้วแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด โดยคำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด และไม่มีผลใดๆ ต่อการเรียนของนักเรียน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยมาก
ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	เรื่องความปลอดภัย เป็นสิ่งที่น่าสนใจ					
2.	การฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัยจะทำให้รู้สึกตื่นเต้น					
3.	นักเรียนที่แอบฝ่าฝืนกฎความปลอดภัยของโรงเรียนแสดงว่าเป็นคนกล้า					
4.	โรงเรียนที่น่าอยู่คือโรงเรียนที่ไม่มีอุบัติเหตุ					

5. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย รายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของแบบสังเกต ให้ครอบคลุมการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
4. สร้างแบบบันทึกการสังเกต
5. สร้างคู่มือประกอบคำแนะนำ ในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย
6. นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และคู่มือประกอบคำแนะนำในการใช้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและความครอบคลุม จำนวน 5 ท่าน เพื่อแสดงถึงความเหมาะสมของแบบบันทึกการสังเกต
7. ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

คำชี้แจง ให้จดบันทึกนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยภายในชั่วโมงเรียนและตอนพักกลางวัน

สังเกตครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2546 เวลา.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

พฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตนในการระมัดระวัง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ให้เกณฑ์ประเมินผลจากเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย ถ้าผู้ตอบตอบข้อที่ถูกต้องจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบจะได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผลความรู้ด้านความปลอดภัย แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนร้อยละ	80 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความรู้ในระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ	70 - 79	หมายถึง	มีความรู้ในระดับดี
คะแนนร้อยละ	60 - 69	หมายถึง	มีความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ	50 - 59	หมายถึง	มีความรู้ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
คะแนนร้อยละ	00 - 49	หมายถึง	มีความรู้ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

2.แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย การให้คะแนนมี 5 ระดับ และขึ้นอยู่กับคำตอบ ดังนี้

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ปานกลาง	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์การประเมินผลของเจตคติต่อความปลอดภัย แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	81 – 100	หมายถึง	ระดับเจตคติดี
คะแนน	66 - 80	หมายถึง	ระดับเจตคติค่อนข้างดี
คะแนน	51 - 65	หมายถึง	ระดับเจตคติปานกลาง
คะแนน	36 - 50	หมายถึง	ระดับเจตคติค่อนข้างต่ำ
คะแนน	20 - 35	หมายถึง	ระดับเจตคติต่ำ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ขั้นตอน	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
1.ขั้นเตรียมการ (9 สัปดาห์)	19 พ.ค. 2546	● ติดต่อและขออนุญาตโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯในการพัฒนามาตรการความปลอดภัย
	21 พ.ค. 2546	● ทำการศึกษานโยบายและโครงสร้างการบริหารงานมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน
	30 พ.ค. 2546	● เรียนเชิญผู้บริหาร คณะครูประชุมเพื่อชี้แจงสภาพการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน และร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาแล้ววางแผนแนวทางการพัฒนามาตรการความปลอดภัยและกำหนดขอบเขตการดำเนินการ
	9 มิ.ย. 2546	● พิจารณาและสร้างกิจกรรมพัฒนามาตราการความปลอดภัย
	12 มิ.ย. 2546	● ทำความเข้าใจและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ
	4 ก.ค. 2546	● จัดเตรียมแผนการสอน แบบทดสอบความรู้ด้านปลอดภัย แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนให้เพียงพอต่อการใช้งาน
2.ขั้นดำเนินการ	11 ส.ค. 2546	● ทดสอบก่อนการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
(9 สัปดาห์)	18 ส.ค. 2546	● ดำเนินกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านพร้อมๆ กัน โดยการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน โดยครูและนักเรียนเป็นผู้ทำการเดินสำรวจร่วมกัน ส่วนกิจกรรม 5ส

สัปดาห์	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
		เตรียมข้อมูลในการดำเนินการให้ผู้บริหารศึกษา
	25 ส.ค. 46	● นำจุดเสี่ยง/จุดอันตรายมาวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงและนำเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อทำการปรับปรุงต่อไป กิจกรรม 5ส แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการและกำหนดวันทำความสะอาดใหญ่หรือวันเริ่มดำเนินกิจกรรม ให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่สารวัตรจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนในช่วงเวลา 7.30 - 8.30 นำเสนอจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนให้นักเรียนทราบ เพื่อให้นักเรียนช่วยกันออกแบบป้ายเตือน/ป้ายสัญลักษณ์ที่สามารถชักชวนและเตือนสติให้นักเรียนปฏิบัติตามป้ายมาปิดไว้ในจุดเสี่ยง/จุดอันตรายนั้นๆ โดยขอความร่วมมือจากคุณครูสาระภาษาไทยและศิลปะ ช่วยในการให้คำแนะนำต่างๆ แก่ นักเรียน
	1 ก.ย. 2546	● ดำเนินกิจกรรม 5ส โดยการประชุมอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรภายในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม 5ส หลังจากนั้นทำ 3ส ก่อน คือ สะสาง สะดวก สะอาด ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง ส่วนนักเรียนได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส จากครูประจำชั้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส คือ จัดลิ้นชักโต๊ะนักเรียน กระเป๋านักเรียนของตนเองให้เป็นระเบียบ ช่วยคุณครูดูแลความสะอาด ความเรียบร้อยภายในห้องเรียน ทำการปิดป้ายเตือน/ป้ายสัญลักษณ์ เพิ่มเติมในจุดต่างๆ การสอนสวัสดิศึกษาเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ ให้นักเรียนระดมความคิดถึงวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้รอบๆ ตัวอย่างปลอดภัย และทำการฝึกการใช้กรรไกรและมีดเหลาดินสอตามใบความรู้
5	8 ก.ย. 2546	● แจกแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนแก่คณะครูภายในโรงเรียน เพื่อสอบถามถึงผลการดำเนินการว่าควรปรับปรุงที่จุดใดหรือสิ่งใด ส่วนที่ดีอยู่แล้วก็ควรดำเนินการต่อไป โดยรวมกับผลการสังเกตและการจดบันทึกปัญหาอุปสรรคต่างๆ ขณะดำเนินการและนำมาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการ ในรอบที่ 2

สัปดาห์	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
		นำเสนอผลการดำเนินการรอบที่ 1 แก่คณะครูภายในโรงเรียนพร้อมทั้งเสนอแผนการดำเนินการในรอบที่ 2 เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและความเป็นไปได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้นักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุมาเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุและแนวทางการแก้ไข รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ถึงการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียน ตอนเข้าแถวเคารพธงชาติ และตอนเข้าห้องเรียนพบครูประจำชั้น
	15 ก.ย. 2546	• สำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนว่ามีจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่ได้รับการแก้ไขแล้วกี่จุด และมีจุดเสี่ยง/จุดอันตรายเพิ่มขึ้นหรือไม่ ดำเนินกิจกรรม 5ส ปรับปรุงสภาพแวดล้อมตามแผนปฏิบัติงาน โครงการวินัยจราจรมีการผลัดเปลี่ยนนักเรียนมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มขอบข่ายหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์พูดคุยเชิญชวนให้ผู้ปกครองปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด รณรงค์การสวมหมวกนิรภัยให้แก่นักเรียน มีการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเมื่อเดินผ่านป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือนที่ปิดเอาไว้ แล้วนำมาปรับปรุงเปลี่ยนรูปภาพให้ดึงดูดมากขึ้น เขียนตัวหนังสือให้อ่านง่าย หรือตำแหน่งการติดให้เห็นจัดเจน การสอนสวัสดิศึกษา สอนเรื่องอุบัติภัยจากไฟฟ้า โดยขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนห้องเรียนสีเขียว เข้ามาศึกษาค้นคว้าภายในห้องเรียนสีเขียวถึงการผลิตไฟฟ้าประโยชน์และโทษของไฟฟ้า รวมถึงการป้องกันอันตรายจากการใช้ไฟฟ้าและฝึกการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าตามใบความรู้ เช่น การถอดปลั๊กไฟ การปิดเปิดสวิตช์ไฟ
	22 ก.ย. 2546	• นำจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่เพิ่มขึ้นหรือที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขนำเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ทำการประเมินผลงานในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบในกิจกรรม 5ส ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้นักเรียนจัดป้ายบอร์ด

สัปดาห์	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
		เกี่ยวกับอุบัติเหตุภายในโรงเรียนโดยผู้วิจัยเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียน และเชิญวิทยากรจากโรงพยาบาลรามาธิบดีมาบรรยายในหัวข้อเรื่องอุบัติเหตุภายในโรงเรียน
	29 ก.ย. 2546	● กิจกรรม 5ส ติดตามผลความคืบหน้าหลังการประเมิน โดยบอกถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปปรับปรุง การสอนสวัสดิศึกษา สอนเรื่องการสัญจรไปมา พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสนับสนุน โดยการเชิญวิทยากรจากสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อมาให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ
	6 ต.ค. 2546	● ทดสอบหลังการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 แจกแบบสำรวจการการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนแก่คณะครูภายในโรงเรียน เพื่อสอบถามถึงผลการดำเนินการว่าควรปรับปรุงที่จุดใด หรือสิ่งใดที่ดีแล้วก็ควรดำเนินการต่อไป โดยรวมกับนำผลการสังเกตและการจดบันทึกปัญหาอุปสรรคต่างๆ ขณะดำเนินการของผู้วิจัยและผู้ร่วมพัฒนา เพื่อสรุปผลการดำเนินการและยืนยันผลของมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่สังเกตจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินมาตรการความปลอดภัย โดยจัดระบบข้อมูลแบ่งตามระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยและจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยนำเสนอในรูปของตาราง

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัยและแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

2.เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ และเจตคติต่อความปลอดภัยก่อนและหลังการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543:73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543:79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\left(\sum X\right)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ของแบบทดสอบและแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ใช้สูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli and Hambleton , 1997) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2539: 248-249 อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton , 1997)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ(Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543:215)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach alpha procedure) ซึ่งสูตรหาความเชื่อมั่นอยู่ในรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2543:200)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

σ_i^2 แทน ความแปรปรวนเป็นรายข้อ

σ_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิจัย

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 193)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - \left(\sum D\right)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนที่ใช้พิจารณา t -distribution

D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนรายคู่

N แทน แทนจำนวนคู่

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ และเจตคติ
S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ย
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t (t - distribution)
p	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้มาระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ด้วยวิธีการสังเกตจดบันทึก และจากแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการดูแลและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ โดยผู้บริหารและคณะครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะอันตรายที่มาจากอุบัติเหตุภายในโรงเรียนและระหว่างเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน จึงร่วมกันหาแนวทางในการปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความสามารถในการป้องกันดูแลนักเรียนให้ปราศจากอุบัติเหตุ จึงได้จัดกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยขึ้นภายในโรงเรียน ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย การสอนสวัสดิศึกษา โดยดำเนินกิจกรรมทั้ง 3 ด้านพร้อมกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กิจกรรมส่งผลต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนประกาศนโยบายความปลอดภัย ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบถึงความมุ่งมั่นที่จะดูแลและป้องกันอุบัติเหตุ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินการในแต่ละด้าน เพื่อให้การดำเนินการลุล่วงไปด้วยดี

ด้านที่ 1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นการป้องกันการอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อม โดยการใช้กิจกรรม

1.1 การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย โดยให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมกันเดินสำรวจ ตรวจตรา เพื่อหาจุดหรือสถานที่ที่จะเป็นสาเหตุให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุได้ และช่วยกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้กับลูกหลานของตัวเอง และยังทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการมองถึงสาเหตุของอุบัติเหตุในแต่ละจุดที่สำรวจ หลังจากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขตามสาเหตุ โดยนำเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนทำการปรับปรุงแก้ไขสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นจุดเสี่ยง/จุดอันตรายตามความสำคัญ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนของแต่ละจุด ในรอบที่ 1 มีจุดเสี่ยง/จุดอันตราย 60 จุด ได้รับการแก้ไข 29 จุด และการสำรวจรอบที่ 2 มีจุดเสี่ยง 7 จุด ได้รับการ แก้ไข 4 จุด ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

จุดเสี่ยง/จุดอันตราย	จำนวน	การแก้ไข	
		แก้ไขแล้ว	ยังไม่ได้แก้ไข
รอบที่1			
ภายในห้องเรียน			
- สายไฟของไมโครโฟนและลำโพงบริเวณหน้าห้องเรียนที่ยาวเกินไปอาจทำให้เดินสะดุดได้	4	✓	
- พัดลมเพดานแกว่งไปมาอย่างน่าหวาดเสียว และกลัวมาจะหล่นลงมาโดนนักเรียน	3		✓
- ฝ้าเพดานของห้องเรียนรั่วซึม เวลาฝนตกจะมีน้ำฝนรั่วลงมานองพื้น ทำให้นักเรียนลื่นล้มได้	1		✓
- ประตูของห้องปฏิบัติการทางภาษาอาจเปิดมาชนคนที่สัญจรไปมาได้	1	✓	
- ตู้น้ำดื่มชั้น ป.1 ป.5และ ป. 6 มีน้ำหกเรี่ยราดเป็นประจำอาจทำให้ลื่นหกล้มได้	3	✓	
- ปลั๊กไฟหลังห้องเรียนชำรุด	1	✓	
- ตะขอเกี่ยวประตูห้องเรียน ไม่ดี เวลาลมพัดมาอาจหลุดมาโดนนักเรียนได้	3	✓	
- ประตูหลังมีรูของลูกบิดกุญแจ นักเรียนชอบเอามือล้วงเปิดห้องอาจโดนเสี้ยนตำมือได้	1	✓	
- พื้นห้องลื่นเนื่องจากลงแว็กมากเกินไป	1		✓

จุดเสี่ยง/จุดอันตราย	จำนวน	การแก้ไข	
		แก้ไขแล้ว	ยังไม่ได้แก้ไข
- ปลั๊กไฟไม่มีสิ่งใดปกปิดสายไฟหรือไม่มีฉนวนหุ้ม	1	✓	
- หน้าต่างเสียอาจหล่นลงไปโดนคนที่สัญจรไปมาอยู่ด้านลงได้	2		✓
- หน้าต่างนักเรียนปิดไม่ถึง เนื่องจากมีตู้มาขวาง	5		✓
- โต๊ะเรียน และเก้าอี้ มีเสี้ยนและตะปูโผล่ออกมาภายนอกห้องเรียน	7	✓	
- ฝาท่อน้ำแตกเป็นรู	3	✓	
- ท่อน้ำบริเวณสนามสูงต่ำไม่เท่ากันทำให้นักเรียนเดินสะดุดได้	3		✓
- อิฐบล็อกบริเวณสนามบางก้อนทรุดตัว เกรงว่าเวลาใช้สนามจะทำให้เท้าแพลงได้	2		✓
- กิ่งไม้ที่ยื่นยาวเกินไปของพุ่มไม้บริเวณรั้วโรงเรียนและใต้อาคารอาจโดนนักเรียนได้รับบาดเจ็บได้	1	✓	
- โต๊ะตรวจงานหน้าห้องตกลงมาทับนักเรียน	1		✓
- ที่กั้นระเบียงหน้าห้อง ชำรุดอาจทำให้นักเรียนหล่นลงไปได้	1		✓
- เสาวอลเลย์บริเวณสนาม นักเรียนชอบโหนเล่นอาจล้มมาทับ	2		✓
- ราวบันไดข้างห้องอนุบาลและตึกใหม่นักเรียนชอบไถลลื่นแทนการเดินลง	1		✓
- รั้วกั้นซุ้มพระเป็นเหล็กแหลม บางครั้งนักเรียนอาจวิ่งแล้วหยุดไม่อยู่ ทำให้ไปโดนรั้วได้	1	✓	
- สายยางรดน้ำต้นไม้หน้าห้อง ป.4/3 ทำให้มีน้ำขังบนพื้นจึงทำให้ลื่น	1	✓	
- ทางม้าลายหน้าโรงเรียน	2	✓	
- พื้นใต้ถุนอาคารลื่นมาก	2		✓
- รอยต่อของบริเวณอาคารใหม่กับอาคารหลังเก่าค่อนข้างมืดและเวลาเดินเสียงดังมาก	2		✓
- พื้นสนามทรุดเป็นแอ่งทำให้น้ำขังเวลาฝนตก	3		✓
-ทางขึ้นลงบันไดอาคารหลังใหม่	1		✓
- ทางขึ้นบันไดชั้น ป. 6 เป็นทางเลี้ยวอาจทำให้นักเรียนเดินชนกันได้	1	✓	

จุดเสี่ยง/จุดอันตราย	จำนวน	การแก้ไข	
		แก้ไขแล้ว	ยังไม่ได้แก้ไข
รอบที่ 2			
ภายในห้องเรียน			
- หัวตะปูโผล่ที่ออกมาจากประตูหน้าห้องเรียน 4/2	1	✓	
- เหล็กกั้นราวบันไดหักเป็นมุมที่มีความคม	1		✓
- เสาธงบนหิ้งพระตกลงมาโดนศรีษะเวลาลมพัดมาแรงๆ	1	✓	
ภายนอกห้องเรียน			✓
- ทางลาดลงบริเวณทางเข้าออกของประตู 2,3 ลื่นมาก	2		✓
- ราวบันไดข้างห้องอนุบาลและดึกใหม่นักเรียนชอบไถลลื่นแทนการเดินลง	1		✓

โดยจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่ได้รับการแก้ไขแล้วไม่มาเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนได้รับอุบัติหตุอีก ส่วนจุดเสี่ยงที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขเนื่องจากต้องรอแก้ไขในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยของนักเรียน และอยู่ระหว่างการว่าจ้างกับผู้รับเหมาหรือรองบประมาณในปีหน้า

1.2 กิจกรรม 5ส โดยมีรูปแบบการดำเนินการแบบโครงการ จึงเขียนโครงการกิจกรรม 5 ส เพื่อขออนุมัติการดำเนินการจากทางโรงเรียนและแต่งตั้งคณะกรรมการให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนและร่วมกันวางแผนในการดำเนินการ มีการแบ่งพื้นที่ในการรับผิดชอบในการดำเนินการปรับปรุงสภาพตามกิจกรรม 5ส โดยเริ่มจาก ส ที่ 1 คือ สะสางในพื้นที่รับผิดชอบของตนตามด้วย ส สะดวก และ ส สะสาง และครูประจำชั้นมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส ให้นักเรียนทราบ โดยให้แต่ละระดับสายชั้นเป็นผู้ดำเนินการจัดอบรม และให้นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรม 5ส ในการจัดพื้นที่ส่วนตัว ได้แก่ ภายในลิ้นชักโต๊ะเรียน เก้าอี้ กระเป๋าให้เรียบร้อย แล้วจึงขยายเป็นภายในห้องเรียนและหน้าห้องเรียน หลังจากนั้นจะมีคณะกรรมการเข้ามาตรวจเยี่ยมผลการดำเนินกิจกรรม 5ส ในรูปแบบของการบอกข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุง เพื่อเกิดเป็น ส สุขลักษณะ และ ส สร้างนิสัย ต่อไป จึงทำให้แต่ละส่วนภายในโรงเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นเมื่อทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนักเรียนเป็นระเบียบโอกาสที่นักเรียนจะเกิดอุบัติเหตุก็น้อยลง แถมยังทำให้โรงเรียนสวยงามน่าเรียน จึงเป็นการเอื้อต่อการสอนสวัสดิศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านที่ 2. การสอนสวัสดิศึกษา เป็นการให้ความรู้ความข้าใจในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความปลอดภัย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมความปลอดภัย โดยนักเรียนมีความตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น ถ้านักเรียนขาดความระมัดระวังหรือประมาทก็อาจนำพาให้นักเรียนเกิดอุบัติหตุได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาภายในโรงเรียน โดยเน้นที่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและสิ่งที่ควรจะป้องกัน โดยร่วมกับผู้ร่วมพัฒนาและคุณครูสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัยกำหนดจุดมุ่งหมายการสอน แบ่งเนื้อหาในการสวัสดิศึกษา ในรอบที่1 เน้นให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุรวมทั้งความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่อยู่รอบๆตัว รอบที่ 2 เน้นเรื่องการสัญจรไปมาเนื่องจากเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียน ก็เพราะว่าเป็นวัยที่มีความกระฉับกระเฉง เคลื่อนไหวอยู่ ตลอดเวลา ชอบการแข่งขัน จึงทำให้เวลาทำอะไรขาดความยั้งคิดและทำด้วยความรวดเร็วจนเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ หลังจากนั้นนำมาเขียนแผนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติจริง โดยยึดหลักของหน่วยศึกษานิเทศก์ จัดเตรียมสื่อการสอนและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่สนับสนุนการสอนสวัสดิศึกษาให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่

2.1 การเชิญแพทย์จากโรงพยาบาลรามาธิบดีมาให้ความรู้แก่นักเรียนในหัวข้อเรื่อง อุบัติเหตุภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงอันตรายที่อยู่รอบๆตัวเรา แต่สามารถป้องกันได้ถ้านักเรียนรู้เท่าทันและไม่ประมาท ในการบรรยายได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุว่าเป็นสิ่งที่สามารถป้องกันได้ พร้อมทั้งบอกวิธีการป้องกัน และแสดงสถิติการเกิดอุบัติเหตุชนิดต่างๆในสถานที่ต่างๆ กันให้ทราบ มีการสาธิตการจำลองสภาพคนขาดสติ(เมาสุรา)ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการสัญจรไปมาว่ามีลักษณะอย่างไร

2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ มาให้ความรู้เรื่องสัญจรไปมา ในการอบรมเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จึงจัดการอบรมแบบฐานการเรียนรู้ โดยแต่ละฐานจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำอยู่และให้นักเรียนเป็นผู้เคลื่อนไหวหมุนเวียนกันในการเรียนรู้ตามฐานต่างๆ โดยนักเรียนต้องได้เข้าเรียนรู้ในทุกฐาน เช่น ฐานฝึกการให้สัญญาณมือ ฐานฝึกการข้ามถนน เป็นต้น ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานพร้อมได้รับความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน รวมทั้งตำรวจยังเป็นแม่แบบที่ดีในเรื่องของการสัญจรไปมา ทำให้นักเรียนเต็มใจที่จะปฏิบัติตนตามแม่แบบ จึงนำไปสู่พฤติกรรมที่ปลอดภัยในการสัญจรไปมา

2.3 การประชาสัมพันธ์ในเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า โดยคุณครูเวรประจำวันเป็นผู้อบรมให้โอวาท และนักเรียนที่ทำกิจกรรมยามเช้ามานำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และวิธีการป้องกันตนเอง รวมถึงการย้ำเตือนของครูประจำชั้นที่จะพูดเตือนสตินักเรียนอีกครั้งในช่วงก่อนเริ่มเรียนวิชาแรกของแต่ละวัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น

2.4 การจัดนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดและการป้องกันอุบัติเหตุ โดยนักเรียนเป็นผู้จัดด้วยตนเองแต่มีการเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียน โดยการจัดป้ายนิเทศจะ

สอดคล้องกับการสอนสวัสดิศึกษาในแต่ละรอบ หรือเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของนักเรียน และมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมทั้งป้ายนิเทศแสดงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ

2.5 การบูรณาการเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุเข้าไปยังสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การทำโครงงานเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้ไฟฟ้าในสาระวิทยาศาสตร์ การออกแบบป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือนในสาระศิลปะศึกษา การนำเสนอข้อมูลจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในสาระคณิตศาสตร์ การหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

2.7 การเล่าประสบการณ์จริงของนักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุให้เพื่อนๆฟัง เพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ แนวทางในการป้องกัน มิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก และยังใช้เป็นคติประจำใจให้รู้จักระมัดระวังตนเอง ดังนั้นจากกิจกรรมต่างๆ ข้างต้นจึงเป็นการเป็นเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จึงเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจมากขึ้น พร้อมทั้งได้เป็นผู้ปฏิบัติจึงแทรกซึมเข้าไปอยู่ในตัวนักเรียนมากกว่าการสอนแบบเดิมๆ

ด้านที่ 3 การบริการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มการบริการความปลอดภัยนอกเหนือจากที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ โดยการบริการความปลอดภัยเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้กับนักเรียนนอกจากการจัดสิ่งแวดล้อมและการสอนสวัสดิศึกษา เพราะการบริการความปลอดภัยจะเชื่อมโยงการจัดสิ่งแวดล้อมและการสอนสวัสดิศึกษาเข้าด้วยกัน เนื่องจากนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการแก้ไขจุดเสี่ยง/จุดอันตราย มิให้เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุอีก จึงเสมือนเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้มาใช้ปฏิบัติอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งการบริการความปลอดภัยที่จัดขึ้นได้แก่

3.1 การติดป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน เปิดโอกาสให้นักเรียนมองปัญหาซึ่งก็คือจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนและให้โอกาสร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยให้นักเรียนออกแบบป้ายเตือนป้ายสัญลักษณ์ด้วยตัวของนักเรียนเอง เพื่อเตือนหรืออธิบายวิธีการปฏิบัติตนให้นักเรียนคนอื่นๆ ทราบเมื่อผ่านหรือเข้าไปยังจุดเสี่ยง/จุดอันตรายนั้น โดยการดำเนินการขอความร่วมมือไปยังสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปะ โดยให้คุณครูประจำสาระคอยให้คำแนะนำในการสร้างป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือนให้ดึงดูด น่าสนใจ และถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย จึงทำให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มสาระ และยังได้ทราบถึงเจตคติต่อความปลอดภัยของนักเรียนที่ต้องการเห็นโรงเรียนปราศจากการเกิดอุบัติเหตุ

3.2 โครงการวินัยจราจร ได้รับการอนุมัติจากทางโรงเรียนในการดำเนินการที่ต้องการเห็นนักเรียนมีพฤติกรรมตระหนักถึงความปลอดภัย โดยขอความร่วมมือไปยังสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ เพื่อมาเป็นวิทยากรเสริมในเรื่องการสัญจรไปมา ในการอบรมมีทั้งการรับฟังคำบรรยายและการฝึกปฏิบัติ จึงทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยทำหน้าที่เป็นสารวัตรจราจร คอยดูแลและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เช่น อำนวยความสะดวกในการข้ามถนนด้วยทางม้าลาย การช่วยเปิดปิดประตูรถผู้ปกครองเวลามาส่งนักเรียน ซึ่งในขณะปฏิบัติหน้าที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและครูเวรประจำวันคอยดูแลความปลอดภัย

และการปฏิบัติหน้าที่ยังฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุจากการสัญจรไปมา มีความตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักเรียนคนอื่นๆ ในรอบที่ 1 การดำเนินการได้รับคำชมจากผู้ปกครองที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุและประสบการณ์จากการปฏิบัติทำให้นักเรียนได้รับความรู้ที่แท้จริง เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ แต่ในรอบที่ 2 จำนวนการมาปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนลดลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากมาโรงเรียนสายและติดปัญหาในเรื่องการส่งงานและการบ้านในตอนเช้า

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้มาก่อนและระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ด้วยวิธีการสอบวัดจากแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย และสอบถามความคิดเห็นจากแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย รวมทั้งสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านความปลอดภัยและเจตคติต่อความปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯด้วยสถิติค่าที (t-test for dependent samples)

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการทั้ง 2 รอบ ด้วยการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย รอบละ 4 ครั้ง โดยแบ่งพฤติกรรมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการระหว่างรอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยนำเสนอแบบตาราง แยกตามสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านความปลอดภัยและเจตคติต่อความปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯด้วยสถิติที (t-test for dependent samples)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย	N	$\overline{X}$	S.D.	t	p
ก่อนทดลอง	606	11.58	3.12		
				27.28**	.00
หลังทดลอง	606	14.48	2.62		

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยเท่ากับ 11.58 ภายหลังการดำเนินการมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยเท่ากับ 14.48 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพบว่า ภายหลังการดำเนินการมีคะแนนของความรู้ด้านความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย	N	$\overline{X}$	S.D.	t	p
ก่อนทดลอง	606	77.25	5.65		
				25.19**	.00
หลังทดลอง	606	87.53	8.29		

จากตาราง 3 พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อความปลอดภัยเท่ากับ 77.25 ภายหลังการดำเนินการมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อความปลอดภัยเท่ากับ 87.53 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินการพบว่า ภายหลังการดำเนินการมีคะแนนของเจตคติต่อความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนระหว่างจัดการเรียนการสอนและช่วงพักกลางวัน ในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการทั้ง 2 รอบ รอบละ 4 ครั้ง โดยแบ่งพฤติกรรมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ตาราง 4 จำนวนครั้งของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

พฤติกรรม	รอบที่ 1				รวม	รอบที่ 2				รวม	รวมทั้งหมด
	ครั้ง1	ครั้ง2	ครั้ง3	ครั้ง4		ครั้ง1	ครั้ง2	ครั้ง3	ครั้ง4		
1.การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ											
1.1 นำมาหยอกล้อกับเพื่อน	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	2
1.2 ใช้งานผิดประเภท	1	-	-	1	2	-	-	-	-	0	2
1.3 ใช้งานด้วยความประมาท	3	3	3	2	11	3	1	1	-	5	16
1.4 ขว้างปาสิ่งของ	-	1	1	1	3	-	1	-	-	1	4
รวม	4	5	4	4	17	3	2	1	1	7	24
2. การสัญจรไปมา											
2.1 เดินสะดุดสายไฟ	2	2	-	1	5	-	1	1	1	3	8
2.2 การวิ่งบนอาคารเรียน	5	12	4	3	24	4	1	8	8	21	45
2.3 การวิ่งขึ้นลงบันได	5	7	6	10	28	9	9	5	3	26	54
2.4 เดินโดยขาดความระมัดระวัง	1	2	2	1	6	-	1	1	-	2	8
2.5 นั่งรูดราวบันได	2	1	1	1	5	-	-	1	1	2	7
2.6 เข้าไปในจุดเสี่ยง/จุดอันตราย	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
รวม	15	24	13	16	68	13	12	16	14	55	123
3. การใช้ไฟฟ้า											
3.1 การถอดปลั๊กไฟด้วยการดึงสายไฟ	1	-	1	-	2	-	-	1	-	1	3
3.2 การเปิดปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ผิดวิธี	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	2
รวม	1	1	1	0	3	0	1	1	0	2	5
4. รวมทั้งหมด	20	30	18	20	88	16	15	18	15	64	152

จากตาราง 4 พบว่า จำนวนครั้งของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ในรอบที่ 1 จำนวน 88 ครั้ง รอบที่ 2 จำนวน 64 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนครั้งพบว่า จำนวนครั้งรอบที่ 1 มากกว่ารอบที่ 2 แสดงว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยมีแนวโน้มลดลง โดยการวิ่งขึ้นลงบันได มีจำนวนมากที่สุด รอบที่ 1 จำนวน 28 ครั้ง รอบที่ 2 จำนวน 26 ครั้ง รองลงมา วิ่งบนอาคารเรียน รอบที่ 1 จำนวน 24 ครั้ง รอบที่ 2 จำนวน 21 ครั้ง และน้อยที่สุด คือการนำอุปกรณ์เครื่องใช้มาหยอกล้อกับเพื่อนและการเข้าไปในจุดเสี่ยง/จุดอันตราย จำนวน 1 ครั้ง

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการระหว่างรอบที่ 1 และรอบที่ 2

ตาราง 5 จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ	จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน		
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รวม
เครื่องมือเครื่องใช้			
1. โดนเสี้ยนตำ	2	-	2
2. ถูกของมีคมบาด	3	-	3
3. ใช้งานผิดประเภท	1	-	1
4. ใช้งานโดยประมาท	4	3	7
รวม	10	3	13
การสัญจรไปมา			
1. ลื่นล้ม	2	1	3
2. สะดุดล้ม	3	2	5
3. วิ่งชนกัน	1	1	2
4. วิ่งชนสิ่งของต่างๆ	2	1	3
5. ซ้อนท้ายรถมอเตอร์ไซค์แล้วรถล้ม	-	1	1
6.ซ้อนท้ายรถมอเตอร์ไซค์แล้วขับขี่ไปเฉี่ยวกับเหล็กประตู	-	1	1
รวม	8	7	15
เข้าไปในจุดอันตราย			
1. โดนตะปูตำ	-	1	1
รวมทั้งหมด	18	11	29

จากตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ในช่วงระหว่างดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย โดยแยกตามสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในรอบที่ 1 มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น 18 ครั้ง และรอบที่ 2 มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น 11 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่ารอบที่ 2 มีจำนวนอุบัติเหตุน้อยกว่า แสดงว่าจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลง โดยมีการใช้งานเครื่องมือเครื่องใช้โดยประมาทมีจำนวน 7 ครั้งมากที่สุด และรองลงมา คือ การเดินหรือวิ่งสะดุดล้มจำนวน 5 ครั้ง

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา ว่าจะส่งผลต่อความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือไม่ โดยสรุปดังนี้

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และขั้นตอนการดำเนินการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยการใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา

2. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยการใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา ที่ส่งผลต่อความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

3. จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 606 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

กิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย แบ่งออกเป็น

- การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- การบริการความปลอดภัย
- การสอนสวัสดิศึกษา

ตัวแปรตาม

ผลของกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย พิจารณาจาก

- ความรู้ด้านความปลอดภัย
- เจตคติต่อความปลอดภัย
- พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย
- จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการสอนความปลอดภัย เรื่อง สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมา โดยทั้ง 4 แผนเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

2. แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน เพื่อสอบถามความคิดเห็นของคณะครูภายในโรงเรียนถึงผลการดำเนินการ

3. แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย เกี่ยวกับอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.28 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 - 0.67 ความเชื่อมั่น 0.66

4. แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย ชนิดมาตรส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 สเกล จำนวน 20 ข้อ นำไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ซึ่งใช้วิธี t-test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ มีค่าตั้งแต่ 1.75 - 6.15 และค่าความเชื่อมั่น 0.82

5. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติในการระมัดระวัง ให้ครูประจำชั้นและครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นผู้สังเกตนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย โดยให้สังเกตรอบละ 4 ครั้ง

ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนและพัฒนามาตรการความปลอดภัย

1. เรียนเชิญผู้บริหารและคณะครูประชุม เพื่อชี้แจงสภาพการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

3. กำหนดขอบเขตการดำเนินการ

4. ประกาศเป็นนโยบายของโรงเรียน

5. สร้างกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา

6. แต่งตั้งคณะผู้ร่วมพัฒนา พร้อมทั้งมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

7. เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย ก่อนการดำเนินมาตรการความปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 2 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย

1. ปรับปรุงตามผลและข้อเสนอแนะจากแบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

2. การสังเกตของผู้วิจัยและปัญหาอุปสรรคต่างๆที่พบขณะที่ดำเนินมาตรการความปลอดภัย

3. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นและสถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุ

รอบที่ 2 แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนและพัฒนามาตรการความปลอดภัย

1. เรียนเชิญผู้บริหารและคณะครูประชุมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินการของมาตรการความปลอดภัย ในรอบที่ 1

2. นำเสนอแนวทางในการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยรอบที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงจากรอบที่ 1 เพื่อขอรับฟังความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้และข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 2 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย

1. นำผลการวิเคราะห์ สะท้อนสู่การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้น พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลการดำเนินการระหว่างรอบที่ 1 และรอบที่ 2 และยืนยันผลของมาตรการความปลอดภัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย หลังการดำเนินมาตรการความปลอดภัยรอบที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่สังเกตจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินมาตรการความปลอดภัย โดยจัดระบบข้อมูลแบ่งตามระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยและจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สามารถนำเสนอในรูปของตาราง

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ และเจตคติต่อความปลอดภัยก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย การสอนสวัสดิศึกษา โดยใช้กิจกรรมการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน กิจกรรม 5ส โครงการวินัยจราจร การติดป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือน การสอนสาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ กิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยดำเนินการแบบปฏิบัติการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในโรงเรียน และส่งผลไปยังนักเรียนโดยมีความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัยที่ดีขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยและจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนลดลง

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัย และเจตคติต่อความปลอดภัย เมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ซึ่งจะแสดงให้เห็นผลของกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ที่ส่งผลต่อความรู้และเจตคติดังต่อไปนี้

2.1 ภายหลังการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ภายหลังการดำเนินการมาตรการความปลอดภัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยโดยรอบที่ 1 มีจำนวนครั้งของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยกว่ารอบที่ 2 แสดงว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยมีแนวโน้มดีขึ้น

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยโดยรอบที่ 1 มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมากกว่ารอบที่ 2 แสดงว่าจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลง

การอภิปรายผล

การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ทุกขั้นตอนอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมพัฒนา และมีการดำเนินการจำนวน 2 รอบ ซึ่งผลการศึกษาขอเสนอการอภิปรายผลเป็น 2 ส่วน

1. การสร้างกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยและการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1.1 การสร้างกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัย ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ กลุ่มผู้ร่วมพัฒนา โดยได้ดำเนินการในรูปแบบของประชุมระดมความคิดกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาข้อตกลงในการคัดเลือกกิจกรรมที่จะนำมาพัฒนามาตรการความปลอดภัย ภายในโรงเรียน โดยดูจากสภาพปัญหาในการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนมาวิเคราะห์ ว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยหรือมาจากพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา มนุญปิจุและคณะ (2522 :106-99) ที่พบว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดมาจากพฤติกรรของนักเรียนและรองลงมา คือ สิ่งแวดล้อม หลังการนั้นร่วมกันวางแผนแนวทางการดำเนินการและขอบเขตการดำเนินการ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้แต่ละฝ่ายและผู้วิจัยนำร่างกิจกรรมที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมและเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

1.2 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ รอบที่ 1 โดยให้ครูสุขศึกษาเป็นผู้สอนสวัสดิศึกษาทั้ง 3 ระดับชั้น เนื่องจากการสอนสวัสดิศึกษานั้นครูสุขศึกษาต้องเป็นผู้มุ่งมั่นใฝ่หาความรู้ รู้จักเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี (ปัญญา สมบูรณ์ , สมจิต สุพรรณทัสน์ และคณะ. 2523:7) และยังต้องมีสวัสดินิสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่ง (สุชาติ โสมประยูร. 2525 : 74) ในการดำเนินการมีการประชาสัมพันธ์ถึงอันตรายของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นหากขาดความระมัดระวัง พร้อมทั้งยกตัวอย่างกรณีของผู้วิจัยที่ได้รับอุบัติเหตุภายในโรงเรียนให้นักเรียนได้ทราบ จึงเหมือนเป็นการกระตุ้นให้เกิดความ

สนใจและปฏิบัติตาม ขณะเดียวกันก็ดำเนินกิจกรรมการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน โดยนักเรียนและครู พบว่ามีจุดเสี่ยง/จุดอันตรายทั้งหมด 60 จุด และได้รับการปรับปรุงแก้ไข 29 จุด กิจกรรม 5ส มีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและวางแผนการดำเนินการและให้ความรู้แก่บุคลากรและนักเรียนภายในโรงเรียน ส่วนโครงการวินัยจราจรได้เขียนโครงการและเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่แก่นักเรียน เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นสารวัตรจราจรวันละ 20 คน โดยให้แต่ละห้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนลงมาปฏิบัติหน้าที่ และกิจกรรมสุดท้ายการติดป้ายเตือน/ป้ายสัญลักษณ์ ได้ติดตั้งเรียบร้อยแล้วจำนวน 8 สถานที่ จากกิจกรรมทั้งหมดจะเห็นว่าหลายกิจกรรมสามารถดำเนินการได้ทันภายในรอบที่ 1 แต่กิจกรรม 5ส ยังไม่สามารถลงมือปฏิบัติได้ทันที เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคลากรหลายคนจึงต้องมีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ รวมทั้งการวางแผนแนวทางการดำเนินการเป็นอย่างดีก่อนดำเนินการ

1.3 การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ รอบที่ 2 ยังคงให้ครูสุขศึกษาเป็นผู้สอนสวัสดิศึกษาทั้ง 3 ระดับชั้น แต่มีการเชิญวิทยากรจากโรงพยาบาลรามาธิบดีมาให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุภายในโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ ในหัวข้อเรื่องจากสัญจรไปมา เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยและเพิ่มความระมัดระวังตนเอง พร้อมทั้งให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดในหลายๆ ด้าน เช่น การจัดป้ายนิเทศ การวาดภาพ แต่งคำขวัญ แผนภาพจิตทัศน์ ฯลฯ ส่วนกิจกรมอย่างอื่น การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย มีจุดเสี่ยงเพิ่มขึ้น 7 จุด และได้รับการปรับปรุงแก้ไข 4 จุด เนื่องด้วยจุดเสี่ยง/จุดอันตรายบางจุดไม่สามารถดำเนินการแก้ไขทันทีได้ เนื่องจากจำนวนคนงานภายในโรงเรียนก็มีจำนวนจำกัด ช่วงเวลาในการแก้ไขไม่เหมาะสม หรือติดขัดในเรื่องของงบประมาณและการล่าช้าในการตรวจสอบราคาและประมูลงานจากผู้รับเหมา ส่วนกิจกรรม 5ส ดำเนินการแบ่งพื้นที่และมอบหมายความรับผิดชอบ กำหนดแผนปฏิบัติการ บุคลากรปฏิบัติ 3ส แรกในพื้นที่รับผิดชอบ ประเมินผลงานในแต่ละพื้นที่ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 5ส ด้วย โครงการวินัยจราจรดำเนินการไปด้วยดี นักเรียนปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งแม้ว่าจะมีเล่นกันบ้างขณะปฏิบัติหน้าที่ และมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบตามจำนวน ส่วนกิจกรรมติดป้ายเตือน/ป้ายสัญลักษณ์ ได้ติดตั้งเรียบร้อยแล้วจำนวน 15 สถานที่ โดยนักเรียนเกิดความภูมิใจที่ป้ายของตนเองได้รับการติดตั้งเพื่อคอยเตือนนักเรียนคนอื่นๆ ในโรงเรียน จึงทำให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความปลอดภัย และกิจกรรมที่เสริมเข้ามาก็คือ การให้นักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุและเต็มใจที่จะเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เพื่อนๆ ฟังเพื่อเป็นอุทาหรณ์ และให้นักเรียนช่วยกันคิดวิจารณ์ถึงสาเหตุของการเกิด ผลกระทบที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไข ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และเป็นการเรียนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2540 :8) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม ทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน

2 ผลการนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัย และเจตคติต่อความปลอดภัย เมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้านก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯพบว่า

2.1.1 ก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัย 11.58 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ และภายหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัย 14.48 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างทางสถิติด้วย t-test for dependent samples พบว่า ความรู้ด้านความปลอดภัยหลังการดำเนินการสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องมาจากหลังการดำเนินการมีการสอนสวัสดิศึกษาอย่างมีระบบ มีการเตรียมการสอนและวางแผน การสอนอย่างมีขั้นตอน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เลือกเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนแนวทางในการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 126) ที่กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาที่จัดให้มีบันทึกการสอน ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา การเลือกกิจกรรมการสอน อุปกรณ์และการประเมินผล จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยแบ่งกลุ่มอภิปราย วิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไข นำเสนอหน้าชั้นเรียน ฝึกปฏิบัติตามใบงาน และเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง พร้อมทั้งมีวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมในหัวข้อเรื่องการสัญจรไปมา เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและพึงพอใจ พร้อมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางปฏิบัติซึ่ง สอดคล้องกับ สุรีย์ จันทรโมลี (2527 : 5)ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ผ่านโสตประสาททั้งห้าจะมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ จำได้ ประทับใจ และนำไปปฏิบัติได้ จึงทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ พรรณี บัญชรหัตถกิจ (2527 :75-90) ที่ศึกษาผลของการใช้เครื่องหมายระวังอันตรายในการป้องกันอุบัติภัยในโรงเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าภายหลังการทดลองที่มีการสอนการกระตุ้นและใช้เครื่องหมายระวังอันตรายในการป้องกันอุบัติภัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้สูงกว่าก่อนทดลอง และสอดคล้องกับการศึกษาของจิราภรณ์ ผู้พัฒน์ (2535 : 101-103) ที่ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการสัญจรไปมาระหว่างบ้านกับโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี พบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ดีกว่าก่อนทดลอง

2.1.2 ส่วนเจตคติต่อความปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย มีคะแนนเฉลี่ย 77.25 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างดี และหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย มีคะแนนเฉลี่ย

87.53 คะแนน ซึ่งยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนพร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และรู้จักแก้ปัญหา รวมทั้งให้นักเรียนได้คิดสื่อความออกมาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การวาดภาพ การเขียนคำขวัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงอันตรายต่างๆ การออกแบบป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือนให้ระมัดระวังในจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน รวมถึงการได้ปฏิบัติหน้าที่สารวัตรจราจร ที่คอยอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมาของครู ผู้ปกครองและนักเรียนภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการฝึกให้รู้จักกฎระเบียบในการสัญจรไปมา มีความรับผิดชอบในหน้าที่และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น จากกิจกรรมต่างๆ ข้างต้นถึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย จึงทำให้เจตคติต่อความปลอดภัยสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างดีเหมือนเดิม ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเจตคติมีคุณสมบัติที่มีคงทน เป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมของคนคนนั้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเจตคติในช่วงเวลาเพียง 8 สัปดาห์ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วน

2.2 พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรการทั้ง 2 รอบ โดยการสังเกตในช่วงจัดการเรียนการสอนและพักกลางวัน ในรอบที่1 มีจำนวนครั้งของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย 88 ครั้ง และในรอบที่ 2 มีจำนวน 64 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนครั้งพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยรอบที่ 1 มากกว่ารอบที่ 2 แสดงถึงแนวโน้มของการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในการที่ดีขึ้น ก็เพราะว่ากิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยที่นักเรียนได้รับมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เนื่องด้วยนักเรียนได้นำความรู้หลากหลายวิธีร่วมกันจากการสอนสวัสดิศึกษาที่จัดประสบการณ์และกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ถูกต้อง รวมทั้งการได้รับการอบรมจากวิทยากรที่ให้มีความตระหนักถึงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ การมีส่วนร่วมในการออกแบบป้ายเตือนและป้ายสัญลักษณ์ให้ทุกคนระมัดระวังอุบัติเหตุ การกระตุ้นเตือนให้เกิดความกลัวและรับรู้เห็นภาพที่เกิดจากอุบัติเหตุ โดยการให้เพื่อนที่ประสบอุบัติเหตุมาถ่ายทอดประสบการณ์ การมีตัวแบบที่มีพฤติกรรมที่ถูกต้องในด้านการสัญจรไปมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงทำให้มีเจตคติที่ดีต่อความปลอดภัย จึงเป็นเสมือนแรงเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แอนน์ สารจินดาพงศ์ (2540 : 113) พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตนในการป้องกันอุบัติภัยในสถานศึกษาไปในทางที่ถูกต้องมากกว่าก่อนทดลอง ซึ่งสนับสนุนคำกล่าวของ Glendon & Mckenna (1995: 72) ที่ว่า เจตคติมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เพราะกระบวนการคิดของบุคคลจะเกิดขึ้นก่อนการกระทำเสมอ และมุยณา ช่างภิญโญ (2534 : 93) พบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บทางกีฬา สรุปแล้วทั้งความรู้และเจตคติมีส่วน

ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็มีนักเรียนบางส่วนที่ยังคงมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย เพราะเห็นแก่ความสนุกเล็กๆน้อยในการฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน มีความคึกคะนอง ขี้เกียจแล้วอ้างว่าไม่รู้ ส่วนระดับความรุนแรงของพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยก็ลดลง ส่วนมากจะเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยในการสัญจรไปมา เพราะว่ากลุ่มเป้าหมายอยู่ในวัยที่ดื้นตัว ไม่ชอบอยู่นิ่งแต่ชอบการแข่งขัน จึงทำให้มีการวิ่งหรือแย่งกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น วิ่งแข่งไปห้องน้ำ การแย่งกันไปเรียนในวิชาพิเศษต่างๆ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และอาจเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อเองและบุคคลอื่นได้

2.3 จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่ออยู่ในโรงเรียนและเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน ในช่วงการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย ในรอบที่ 1 มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน 18 ครั้ง และรอบที่ 2 มีจำนวนอุบัติเหตุ 11 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่ารอบที่ 2 มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนน้อยกว่ารอบที่ 1 แสดงว่าจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีแนวโน้มลดลง เนื่องด้วยผลของกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยที่ทำให้จุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆ ในโรงเรียนถูกแก้ไขปรับปรุงให้มีจำนวนลดลงไม่ให้เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ การติดป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือนต่างๆ ในจุดที่เสี่ยงจะเกิดอุบัติเหตุและกิจกรรม 5ส มีส่วนสำคัญในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในห้องเรียนของตนเอง จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความปลอดภัย ส่งผลทำให้จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนน้อยลง สอดคล้องกับ ภูษิต เกียรติคุณ (2535 :75-76) พบว่าหลังจากเสริมการดำเนินงานกิจกรรม 5ส พนักงานมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความปลอดภัยไปในทางที่ดีขึ้น และผลของกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัยนอกจากจะลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้วยังมีผลกระทบถึงการลดความรุนแรงของอุบัติเหตุด้วย โดยดูจากนักเรียนไม่ใช้เวลาในการหยุดเรียนเพื่อรักษาพยาบาลและยังลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอีกด้วยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก็มีเพียง 1 ราย ที่ต้องมีการเย็บบาดแผลเท่านั้น และการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 เป็นช่วงเวลาใกล้สอบปิดภาคเรียน จึงทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนลดลงเพราะว่าต้องเตรียมตัวสอบ จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนลดน้อยลงได้เช่นเดียวกัน

จากผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยใช้การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการความปลอดภัย และการสอนสวัสดิศึกษา ในรูปของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีการดำเนินการ 2 รอบ ที่มีการจัดกิจกรรมการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย กิจกรรม 5ส การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์/ป้ายเตือน โครงการวินัยจราจร การเชิญวิทยากรที่เป็นนายแพทย์มาให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุภายในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความรู้เกี่ยวกับการสัญจรไปมาและฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง และการให้นักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุและเต็มใจถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนๆ ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไข ส่วนการสอนสวัสดิศึกษาให้นักเรียนได้อภิปรายกลุ่ม คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติจริง รวมทั้ง

การขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองในการดูแลปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อความรู้ด้านความปลอดภัย เจตคติต่อความปลอดภัย พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังนั้นจึงควรนำมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาดำเนินในโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินการต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ต้องเกิดจากคนในหน่วยงานนั้นตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และช่วยกันหาทางแก้ไข จึงพบว่าการให้การสนับสนุนจากผู้บริหาร และความร่วมมือของคณะครูและบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในการให้กำลังใจ การกระตุ้นเตือนและข้อเสนอแนะต่างๆแก่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาทำให้การดำเนินการลุล่วงไปได้ด้วยดี

1.2 มาตรการความปลอดภัยที่พัฒนาขึ้น จะเน้นความปลอดภัยของนักเรียนเป็นหลัก แต่ความเป็นจริงบุคลากรทุกคนในโรงเรียนก็มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุเหมือนกัน ดังนั้นจึงควรสร้างมาตรการความปลอดภัยในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน.

1.3 ข้อมูลจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนของทางโรงเรียน มักจะได้จำนวนที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะว่าครูประจำห้องพยาบาลปฏิบัติหน้าที่หลายอย่างจึงไม่ได้อยู่ประจำห้องตลอดเวลาและทุกวัน จึงมิได้มีการเก็บสถิติการเกิดอุบัติเหตุไว้อย่างครบถ้วน

1.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมต่างๆ พร้อมๆ กันในทุกด้านๆ โดยพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และให้มีการปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง โดยอาจจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้มีส่วนรวมในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

1.5 การศึกษาในครั้งนี้ ช่วงเวลาไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนใกล้สอบปิดภาคเรียนจึงทำให้มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ลดลง ดังนั้นในการทำการศึกษาครั้งต่อไปผู้ที่สนใจจะศึกษาในลักษณะเดียวกันจึงควรปรับปรุงในช่วงเวลา ไม่ให้ใกล้ช่วงสอบปิดภาคเรียน

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนามาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนมากยิ่งขึ้นและมีการนำไปใช้จริง

2.3 ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาวในการใช้มาตรการความปลอดภัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

กรมอนามัย.(2546) 7 เมษายน วันอนามัยโลก 2546. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : http// www.anamai.moph.go.th/factsheet/academic/health46 /abs2.htm
วันที่สืบค้น 14 มกราคม 2547.

กิติกร มีทรัพย์. (2527). *การศึกษาการพัฒนาการของเด็ก*. หน้า 312 – 316. กรุงเทพฯ: ศาสนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). "ความปลอดภัย " *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

จำลอง ภู่บำรุง. (2527). *การศึกษาอุบัติเหตุของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ ผู้พัฒน์. (2535). *ประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการสัญจรไปมาระหว่างบ้านและโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล.

จีรพงษ์ หอมสุวรรณ. (2537). *การจัดการมาตรการทางด้านรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงานของนักเรียน*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จุฑารัตน์ นาคสวัสดิ์. (2528). *การศึกษาการให้ความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในประเทศไทย*.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ. (2539).*ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มการปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานที่ติดเชื้อเอดส์ของพนักงาน และผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์และชัยยะ พงษ์พานิช. (2533). *ความปลอดภัยในการทำงาน : เอกสารการสอนชุดวิชาอาชีวอนามัย หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

ชัยพร วิชชาวุธ. (2525). *มูลสารจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. (2525). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 : วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____ . (2545). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิจัยและสถิติ 2.*

ชิดชนก เชิงเชาว์. (2539). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3.ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2518). *คำบรรยายวิชาจิตวิทยาสังคม*. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดวงเดือน ศาสตรภัทร. (2526). *การเปรียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดิลก ดิลกานนท์. (2537). *เอกสารประกอบการสอนวิจัย 521 : วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นิพนธ์ คันธเสวี. (2511). *การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มที่มีต่อทหารอเมริกันที่ประจำในประเทศไทยปี 2511*. สรุปผลการรายงานการวิจัยศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ กองการวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ.

นิภา มนุญปิจุและคณะ. (2522). *การศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียน. กรุงเทพฯ.*

_____ . (2526). *การป้องกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน*. วารสารสุขศึกษา.6(12): 83-84 ; มกราคม - มีนาคม .

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531*). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

บุญยง เกี่ยวการค้า. (2526). *"วิธีการทางสุขศึกษา". ในเอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษาหน่วยที่ 8 –15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช*. กรุงเทพฯ: สัมพันธ์พาณิชย์.

บุปผา ทิมสุนทร. (2542). *พฤติกรรมความปลอดภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุษบา จันทร์ผ่อง. (2534). *สวัสดิศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปฐม นิคมานนท์. (2526). *การศึกษานอกโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษร.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520*). ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมอนามัย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

_____ . (2526). *การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ , สมจิต สุพรรณทัศน์ และคณะ. (2523). "แนวโน้มการผลิตครูสุขศึกษาของวิทยาลัยครูในอนาคต," *ในเอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษาของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ.*

พรภินันท์ เลาะหนับ. (2530). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญาคุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณี บัญชรหัตถกิจ. (2531). *ผลของการใช้เครื่องหมายระวังอันตรายในการป้องกันอุบัติภัยภายในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรุงเทพหมานคร.*วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2534). *การจัดและบริหารสวัสดิศึกษา.*กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัชรา กาญจนารัณย์. (2527). *สวัสดิศึกษา.*กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์

พิพัฒน์ ชูวรเวช และนพมาศ ชูวรเวช. (2525). รายงานการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลงานวิจัยการวิจัยเล่ม 2. สมาคมแพทย์ทหารแห่งประเทศไทย.

ฟอง เกิดแก้ว. (2525). *สวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล.* พิมพ์ครั้งที่3. โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.

ภรณี สุสิริ. (2531). *การปฏิบัติตนด้านความปลอดภัยของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภัทธิรา ใจดี. (2539). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนต่อความปลอดภัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงานศึกษากรณีนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพฯ.* กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกริก.

ภูษิต เกียรติคุณ. (2535). *พฤติกรรมด้านความปลอดภัยของคนงานก่อนและหลังมีการเสริมกิจกรรม 5ส. และการอบรมความปลอดภัยในการทำงานในสถานประกอบการ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัย ,ทบวง. (2522). *การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา.* คณะอนุกรรมการการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ (เล่ม 2), กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

มุยณา ช่างภิญโญ. (2534). *ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บทางกีฬา.*กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2540). "หลักการและวิธีการสอนทักษะชีวิต," *วารสารสมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.* ฉบับประชุมสามัญประจำปี 2539.

เยาวดี เกิดสินธุ์. (2541). *ผลการใช้รายการวีดิทัศน์ต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้ประสบอุบัติภัย จากการใช้รถยนต์.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รัตนะ อุทัยผล. (2533). *สวัสดิศึกษาในโรงเรียน.*กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมฝึกหัดครู.

ราชบัณฑิตสถาน.(2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน.*กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.

ล้วน สายยศ. (2530). *"เทคนิคการวัดเจตคติ" เอกสารหมายเลข 12.2. เอกสารประกอบการอบรมการวัดผลและการประเมินผล*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา .

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

———— . (2543) . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

วทัญญู บุริมทราภิบาล. (2536).*การประยุกต์ใช้วงจรเดมมิ่งในการสอนเพื่อส่งเสริมความ ปลอดภัยของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรจิตร วงศ์วัฒนวิสุทธิ์. (2528). *การศึกษาเปรียบเทียบสวัสดินิสัยของนักศึกษาใน วิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษา*.ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วิจิตร บุณยโหตระ. (2524). *"ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย" ในการสัมมนาระดับชาติเรื่อง อุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย*. หน้า 1 ณ โรงพยาบาลรามาธิบดี 12 – 14 พฤษภาคม .

———— . (2530). *วิทยาการระบาดและควบคุมอุบัติภัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

———— . (2536). *การป้องกันอุบัติภัย อุบัติภัยจากการจราจร*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรือง.

วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ และวิฑูรย์ สิมะโชติ. (2539) . *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย – ญี่ปุ่น).

ศุกภนิตย์ พลไพรินทร์. (2540). *ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และพฤติกรรมของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลของรัฐ*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก.(2546). *คู่มือ " โรงเรียนสร้างเสริมความปบอดภัย ฉบับย่อ "* ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.

ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์.(2524). กันยายน-ธันวาคม *" ทัศนคติในแง่จิตวิทยา ",วารสารการวัดการศึกษา*.3(2) :1-6.

———— . (2538). *นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง. (2529). *หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2522). *ระดับของเจตคติ*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

สรงค์กฎณ์ ดวงคำสวัสดิ์และสมัคร เวชจันทรฉาย. (2531). *แนวทางการวิจัยด้านสุขศึกษาและพฤติกรรม*. นนทบุรี: กองสุขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

สาธารณสุข, กระทรวง. (2544). *สถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2543*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

สุชา จันทน์เอม. (2537). *จิตวิทยาทั่วไป*.พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____ . (2524). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาติ โสมประยูร. (2525). *การสอนสุขศึกษา*.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุนีย์ เหมาะประสิทธ์. (2539, ก.ย.)." *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.* " *วารสารศึกษาศาสตร์*. 2(2) : 134- 144.

สุนันท์ ศลโกสุม. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ .มหามงกุฎราชวิทยาลัย.

สุทัศน์ แตงทอง. (2528). พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

สุภาพ วาดเขียน. (2525). *มาตรกรรมและประเมินผลพฤติกรรม*.กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ จันทร์เอม. (2525). *จิตวิทยาสังคม*.กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

สุรีย์ จันทรโมลี. (2527). *วิธีการทางสุขศึกษา*.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

โสภณ เสือพันธ์. (2533). *ความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: เอมพันะธุรกิจ.

อำไพ หวังไพโรจน์กิจ. (2528). *การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อุทุมพร ทองอุไทย. (2533). *สาระบบจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดจำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2537). *สวัสดิศึกษา*.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภา.

แอนน์ สารจินดาพงศ์. (2540). *ผลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติภัยในสถานศึกษา ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแพร่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ .มหาวิทยาลัยมหิดล.

Anderson, C.L. (1972). *School Health Practice* . 5th ed. Saint Louis: The C.L. Mosby Company .

Bloom, B.S. (1957). *Taxonomy of Educational Objective*, Handbook I : Cognitive Domain, New York: David Mckay Company, Inc.

Caplan, R.D.and other. (1974). *"Adhering to Medical Regime: Pilot experiment in Patient Education and Social support"*. In Ann Arbor University of Michigan. 39 – 42.

Clayton, Thomas E. (1963). *Teaching and Learning a Physiological Perspective*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Edgar, Dale. (1965). *Audio-Visual Methods in Teaching.*(revised edition).New York,: Holt, Ridchart and Winston, Inc.

Glendon, A.and E.F.Mckenna. (1995*). Human Safety and Risk Management.* England: Chapman and Hall.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of Educational.* New York: McGraw-Hill.Book Company.

Keisler, C.A.B.E. Collins and N. Miller. (1969). *Attitude Change.* New York: John Wiley and Sons, Inc.

Kelman, H.c. (1967). *Attitude Theory and Measurement.* New York: john Wiley and Sons, Inc.

Shaw, Marvin E. and Jack M. Wright. (1967). *Scales for the Measurement of Attitude.* New York: McGraw-Hill Book Company.

Thurstone, L.L. (1967). *Theory and Measurement.* New York : John Wiley and Sons, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 6 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	1.0	คัดเลือกไว้	16	1.0	คัดเลือกไว้
2	0.4	ตัดออก	17	0.6	คัดเลือกไว้
3	0.8	คัดเลือกไว้	18	0.8	คัดเลือกไว้
4	0.4	ตัดออก	19	0.4	ตัดออก
5	0.8	คัดเลือกไว้	20	0.8	คัดเลือกไว้
6	0.6	คัดเลือกไว้	21	0.8	คัดเลือกไว้
7	1.0	คัดเลือกไว้	22	0.6	คัดเลือกไว้
8	0.4	ตัดออก	23	1.0	คัดเลือกไว้
9	0.6	คัดเลือกไว้	24	0.8	คัดเลือกไว้
10	0.8	คัดเลือกไว้	25	0.4	ตัดออก
11	1.0	คัดเลือกไว้	26	0.8	คัดเลือกไว้
12	0.4	ตัดออก	27	0.8	คัดเลือกไว้
13	0.4	ตัดออก	28	0.6	คัดเลือกไว้
14	1.0	คัดเลือกไว้	29	1.0	คัดเลือกไว้
15	1.0	คัดเลือกไว้	30	0.6	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	1.0	คัดเลือกไว้	19	1.0	คัดเลือกไว้
2	0.8	คัดเลือกไว้	20	0.8	คัดเลือกไว้
3	0.8	คัดเลือกไว้	21	1.0	คัดเลือกไว้
4	1.0	คัดเลือกไว้	22	1.0	คัดเลือกไว้
5	1.0	คัดเลือกไว้	23	0.8	คัดเลือกไว้
6	1.0	คัดเลือกไว้	24	1.0	คัดเลือกไว้
7	0.8	คัดเลือกไว้	25	1.0	คัดเลือกไว้
8	0.8	คัดเลือกไว้	26	0.6	คัดเลือกไว้
9	0.6	คัดเลือกไว้	27	0.6	คัดเลือกไว้
10	0.6	คัดเลือกไว้	28	1.0	คัดเลือกไว้
11	0.6	คัดเลือกไว้	29	1.0	คัดเลือกไว้
12	0.6	คัดเลือกไว้	30	0.6	คัดเลือกไว้
13	0.8	คัดเลือกไว้	31	1.0	คัดเลือกไว้
14	0.8	คัดเลือกไว้	32	1.0	คัดเลือกไว้
15	0.8	คัดเลือกไว้	33	1.0	คัดเลือกไว้
16	1.0	คัดเลือกไว้	34	1.0	คัดเลือกไว้
17	0.8	คัดเลือกไว้	35	1.0	คัดเลือกไว้
18	0.8	คัดเลือกไว้			

ตาราง 8 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

ข้อ	p	r	การพิจารณา
1.	0.85	0.22	คัดออก
2.	0.70	0.30	คัดเลือกไว้
3.	0.76	0.33	คัดเลือกไว้
4.	0.87	0.04	คัดออก
5.	0.78	0.22	คัดเลือกไว้
6.	0.59	0.30	คัดเลือกไว้
7.	0.70	0.22	คัดเลือกไว้
8.	0.67	0.30	คัดเลือกไว้
9.	0.89	0.15	คัดออก
10.	0.78	0.26	คัดเลือกไว้
11.	0.56	0.59	คัดเลือกไว้
12.	0.56	0.67	คัดเลือกไว้
13.	0.54	0.63	คัดเลือกไว้
14.	0.52	0.30	คัดเลือกไว้
15.	0.28	0.33	คัดเลือกไว้
16.	0.38	0.33	คัดเลือกไว้
17.	0.63	0.52	คัดเลือกไว้
18.	0.76	0.48	คัดเลือกไว้
19.	0.69	0.41	คัดเลือกไว้
20.	0.54	0.41	คัดเลือกไว้
21.	0.28	0.29	คัดเลือกไว้
22.	0.69	0.26	คัดเลือกไว้
23.	0.56	0.67	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น(r_{tt}) = 0.66

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1.	5.356*	คัดเลือกไว้	19.	2.885*	คัดเลือกไว้
2.	2.832*	คัดเลือกไว้	20.	4.266*	คัดเลือกไว้
3.	1.265	ตัดออก	21.	4.511*	คัดเลือกไว้
4.	1.406	ตัดออก	22.	1.854	ตัดออก
5.	5.056*	คัดเลือกไว้	23.	2.500	ตัดออก
6.	1.165	ตัดออก	24.	5.660*	คัดเลือกไว้
7.	1.566	ตัดออก	25.	6.320*	คัดเลือกไว้
8.	2.683*	คัดเลือกไว้	26.	4.220*	คัดเลือกไว้
9.	2.026	ตัดออก	27.	3.760*	คัดเลือกไว้
10.	3.361*	คัดเลือกไว้	28.	1.568	ตัดออก
11.	2.134	ตัดออก	29.	3.698*	คัดเลือกไว้
12.	3.588*	คัดเลือกไว้	30.	3.896*	คัดเลือกไว้
13.	1.912	ตัดออก	31.	4.195*	คัดเลือกไว้
14.	4.942*	คัดเลือกไว้	32.	3.873*	คัดเลือกไว้
15.	6.150*	คัดเลือกไว้	33.	4.787*	คัดเลือกไว้
16.	3.296*	คัดเลือกไว้	34.	4.095*	คัดเลือกไว้
17.	4.494*	คัดเลือกไว้	35.	3.173*	คัดเลือกไว้
18.	2.697*	คัดเลือกไว้			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความเชื่อมั่น (α) = 0.82

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการสอนความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

คำชี้แจง

แผนการสอนความปลอดภัย มีทั้งหมด 4 แผนการสอน ได้แก่

แผนที่ 1 ความหมาย สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ

แผนที่ 2 ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้

แผนที่ 3 การสัญจรไปมา

แผนที่ 4 อุบัติภัยจากไฟฟ้า

แต่ละแผนใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ในชั่วโมงของสาระการเรียนรู้พลานามัยและสุขศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2546

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลานามัย **ชั้นประถมศึกษาปีที่** 4-6 **ภาคเรียนที่** 1 **แผนที่ 1** (ความหมาย สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ
3. นักเรียนรู้จักวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ

สาระการเรียนรู้

1. อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน โดยที่เราไม่ได้คาดคิดหรือไม่รู้ตัวมาก่อน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่คนหรือเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินต่าง ๆ
2. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

2.1 ความประมาทเลินล่อ ได้แก่ การกระทำที่ขาดความระมัดระวัง

2.2 การขาดความรับผิดชอบ ได้แก่ การกระทำที่ไม่คำนึงถึงอันตรายซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น

2.3 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ได้แก่ การขาดความรู้ในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น

2.4 ความไม่มีระเบียบ ได้แก่ การมีนิสัยมักง่าย ไม่รู้จักระมัดระวัง ไม่รู้จักจัดสิ่งของต่าง ๆให้เป็นระเบียบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในหน้าหนังสือพิมพ์พร้อมแสดงภาพประกอบ หรือเล่าประสบการณ์ของตนเองให้นักเรียนฟัง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุหน้าชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนบอกสถานที่ เวลา ที่สามารถเกิดอุบัติเหตุได้
3. ผู้สอนสรุปความหมายของคำว่าอุบัติเหตุ
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ช่วยกันหาข่าวการเกิดอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์และบันทึกจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงสาเหตุและวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุลงในตาราง

ชนิดของอุบัติเหตุ	จำนวนที่พบ	สาเหตุ	วิธีการป้องกัน

5. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ วิธีการป้องกันและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเกิดอุบัติเหตุ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือพิมพ์

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย ซักถามและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียนขณะทำงานกลุ่ม
3. ตรวจผลงาน (ตารางบันทึก)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลานามัย **ชั้นประถมศึกษาปีที่** 4-6 **ภาคเรียนที่** 1
แผนที่ 2 (ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือเครื่องใช้ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนบอกอันตรายที่เกิดจากการใช้เครื่องมือเครื่องใช้
3. นักเรียนใช้เครื่องมือเครื่องใช้ได้อย่างปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ

1. เวลาใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นของแหลมหรือของมีคม จะต้องระมัดระวังให้ตนเองและผู้อื่นปลอดภัยเสมอ
2. การใช้เครื่องมือเครื่องใช้บางชนิดเวลาใช้ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความตั้งใจ
3. ในการหยิบจับของร้อนควรใช้ผ้ารองมือและยกด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ
4. การหยิบใช้ของที่มีน้ำหนักมากต้องใช้ความระมัดระวังมากเพราะอาจหล่นหรือตกมาทับเท้าทำให้ได้รับบาดเจ็บได้ ทางที่ดีควรช่วยกันยกหลาย ๆคนจะทำให้ปลอดภัยมากขึ้น
5. การวางหรือเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เราต้องวางหรือเก็บให้เป็นระเบียบเป็นที่เป็นทางและต้องให้สะดวกในการหยิบใช้ด้วย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ และให้นักเรียนบอกชื่อของเครื่องมือเครื่องใช้ที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนดูเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น วงเวียน มีดเหลาดินสอ เข็มฝัก กรรไกร เป็นต้น
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ช่วยกันหาวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องและการกระทำที่อาจทำให้เกิดอันตราย บันทึกลงในแบบบันทึก

ชื่อเครื่องมือเครื่องใช้	วิธีการใช้ที่ถูกต้อง	การกระทำที่อาจเกิดอันตราย

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที
4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ตามใบความรู้ เช่น กรรไกร มีดเหลาดินสอ เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องและปลอดภัย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
2. ใบความรู้การฝึกการใช้ มีดเหลาดินสอ และกรรไกร

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปราย การทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนองาน
3. สังเกตการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือ
4. ตรวจแบบบันทึก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลานามัย **ชั้นประถมศึกษาปีที่** 4-6 **ภาคเรียนที่** 1
แผนที่ 3 (การสัญจรไปมา) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจรในการสัญจรไปมา
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการสัญจรไปมา
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางความปลอดภัยในการสัญจรไปมาได้

สาระการเรียนรู้

การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุในการสัญจรไปมา

1. ทางสัญจร หมายถึง ทางที่เราใช้ในการเดินทาง ซึ่งมีด้วยกัน 3 ทาง คือ ทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ แต่ทางที่นิยมกันมากเป็นประจำ คือ ทางบก อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการเดินทางเหล่านี้ ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากความประมาทเลินล่อของคนเรา และความไม่รู้ ดังนั้น ถ้าเรารู้จักระมัดระวัง ทุกคนก็จะปลอดภัย ซึ่งมีวิธีป้องกันอุบัติเหตุในการสัญจรโดยเรียนรู้กฎจราจรและฝึกปฏิบัติ

2. สัญญาณมือจากเจ้าหน้าที่/ตำรวจจราจร
   1.1 สัญญาณไฟ
   1.2 สัญญาณมือ
   1.3 ภาพเครื่องหมายจราจร
   1.4 เครื่องหมายบนผิวจราจร
3. ข้อปฏิบัติในการเดินถนนและข้ามถนนให้ปลอดภัย
4. ข้อปฏิบัติในการใช้รถเป็นพาหนะในการเดินทาง
   4.1 การโดยสารรถประจำทาง
   4.2 การซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนเล่าเรื่องการเดินทางไปกลับระหว่างที่บ้านและโรงเรียน แล้วร่วมกันอภิปรายถึงเครื่องหมายและสัญญาณจราจรที่นักเรียนพบมีอะไรบ้าง และการเดินถนน ข้ามถนน นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไร

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยจะจัดสถานการณ์จำลองออกเป็น 3 ฐาน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม โดย

กลุ่มที่ 1 เข้าฐานที่ 1 คือ สัญญาณมือจากเจ้าหน้าที่/ตำรวจจราจร

กลุ่มที่ 2 เข้าฐานที่ 2 คือ ข้อปฏิบัติในการเดินถนนและข้ามถนนให้ปลอดภัย

กลุ่มที่ เข้าฐานที่ 3 คือ ข้อปฏิบัติในการใช้รถเป็นพาหนะในการเดินทาง

เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนหมุนเปลี่ยนกันไปศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติยังฐานอื่นๆ ต่อไป ระหว่างทำกิจกรรมจะต้องมีการบันทึกผลการเรียนรู้ลงในใบงาน

ฐานที่	ความรู้ที่ได้จากกิจกรรม	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	วิธีการปฏิบัติ

ขั้นสรุป

เมื่อศึกษาครบทุกฐานแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้และการปฏิบัติตน ในการสัญจรไปมา พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ระมัดระวังในการสัญจรไปมา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพสัญญาณจราจร
2. ผิวถนน
3. รถจักรยานยนต์
4. โต๊ะ เก้าอี้

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจแบบบันทึก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลานามัย **ชั้นประถมศึกษาปีที่** 4-6 **ภาคเรียนที่** 1
แผนที่ 4 (อุบัติภัยจากไฟฟ้า) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนบอกสาเหตุและวิธีการป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้าได้
2. นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของการใช้ไฟฟ้า
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการใช้ไฟฟ้าได้อย่างปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

หลักการความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า มี 3 ประการ คือ

1. การติดตั้ง ต้องติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าให้ถูกวิธี ส่วนการเดินสายไฟต้องได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

2. การใช้ ต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ และควรระมัดระวัง ไม่ประมาท

3. การบำรุงรักษา ต้องมีการตรวจสภาพและบำรุงรักษา ถ้าซ่อมไม่ยุ่งยาก แต่ถ้าเกินความสามารถควรให้ช่างไฟฟ้าเป็นผู้ทำจะปลอดภัยกว่า

การป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้า

1. อย่าใช้มือที่เปียกชื้นจับต้องอุปกรณ์ไฟฟ้า
2. อย่าใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่เปียกน้ำ
3. อย่าใช้อุปกรณ์ที่ชำรุดหรือเสื่อมคุณภาพ
4. อย่าเล่นว่าวใกล้สายไฟแรงสูงเป็นอันขาด
5. เมื่อเสียบปลั๊กเตารีดหรือเครื่องหุงต้มไฟฟ้าทิ้งเอาไว้
6. เมื่อจะเสียบหรือถอดปลั๊กไฟต้องจับที่ตัวปลั๊กไฟเท่านั้นอย่าถอดออกโดยวิธีการดึงสายไฟ
7. ถ้าเราไม่มีความรู้เรื่องไฟฟ้าดีพอจงอย่าซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำนักเรียนเยี่ยมชมห้องเรียนสีเขียว เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา ความสำคัญของไฟฟ้า และได้ทดลองใช้อุปกรณ์ต่างๆ ภายในห้องเรียนสีเขียว

ขั้นสอน

1. ครูแนะนำว่า ไฟฟ้า เป็นพลังงานรูปหนึ่ง ที่มีประโยชน์มากมาย หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ของพลังงานไฟฟ้า

2. ครูตั้งคำถามว่า ถ้าหากเราไม่รู้จักใช้ไฟฟ้าหรือใช้ไม่เป็น จะเกิดอะไรขึ้นและให้นักเรียนตอบถึงโทษของพลังงานไฟฟ้า

3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาแนวทางว่า ควรทำอย่างไรจึงจะใช้ไฟฟ้าได้อย่างมีประโยชน์และไม่เกิดโทษ

4. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้าจากภาพหรือข่าวที่ครูแจกให้ตามหัวข้อ

- เกิดเนื่องมาจาก
- เกิดขึ้นจากใคร
- ผลที่ได้รับ
- ใครเสียหายบ้าง
- นักเรียนรู้สึกอย่างไร

5. ให้แต่ละกลุ่มช่วยหาวิธีการป้องกันที่จะไม่ให้เกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้าหลายๆ วิธี และอภิปรายหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้า

สาเหตุ	วิธีการแก้ไข

6. ให้นักเรียนฝึกการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น สวิตช์ไฟ ปลั๊กไฟ อย่างถูกต้องตามใบความรู้ และฝึกปฏิบัติเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ เตารีด เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประโยชน์และไม่เกิดโทษ และนำแนวทางที่ได้มาใช้ภายในโรงเรียน

2. ให้นักเรียนเขียนคำขวัญถึงการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องเรียนสีเขียว
2. ภาพหรือข่าวเกี่ยวกับอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้า
3. อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการฝึกปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า และเครื่องใช้ไฟฟ้า
3. ตรวจแบบบันทึก คำขวัญ

แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสำรวจการดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวางแผนดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

ตอนที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 การจัดบริการความปลอดภัย

ตอนที่ 4 การสอนสวัสดิศึกษา

แบบสำรวจแต่ละตอนให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่างในแต่ละคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด พร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 การวางแผนดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียน เพื่อนำมาวางแผนในการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย
   - ☐ ศึกษา
   - ☐ ไม่ศึกษา
2. มีการนำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน มาปรับปรุงแก้ไขไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นภายในโรงเรียนอีก
   - ☐ มี
   - ☐ ไม่มี
3. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุ
   - ☐ มี
   - ☐ ไม่มี
4. ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนามาตรการความปลอดภัย
   - ☐ มี
   - ☐ ไม่มี
5. มีการประชุมชี้แจงการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน
   - ☐ มีการประชุม
     - ☐ เพียงพอ
     - ☐ ไม่พียงพอ
   - ☐ ไม่มีการประชุม
6. ความร่วมมือของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนในการดำเนินมาตรการความปลอดภัย
   - ☐ ร่วมมือ
   - ☐ ไม่ร่วมมือ

7. ได้รับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการคุ้มครองดูแลนักเรียนให้มีความปลอดภัย

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัย

☐ มี

☐ ไม่มี

9. การดำเนินการมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง

☐ ต่อเนื่อง

☐ ไม่ต่อเนื่อง

ตอนที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

10. การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตรายโดยนักเรียน

☐ มี

☐ ไม่มี

11. การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงจุดเสี่ยง/จุดอันตรายภายในโรงเรียน

☐ มี

☐ ไม่มี

12. การปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง/จุดอันตราย ภายหลังการสำรวจ

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

13. การจัดบริเวณโรงเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย

☐ เป็นระเบียบ

☐ ไม่เป็นระเบียบ

ควรแก้ไขในสถานที่.....

14. ภายในโรงเรียนปราศจากจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่จะก่อให้เกิดอันตรายกับนักเรียนได้

☐ มี

สถานที่.....

☐ ไม่มี

15. มีการตรวจสอบซ่อมแซมส่วนประกอบของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น การติดตั้งหน้าต่างประตูห้องเรียน

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

16. มีการตรวจสอบซ่อมแซมเก้าอี้ โต๊ะเรียนที่ชำรุด ผ่าท่อระบายน้ำและจุดล่อแหลมที่จะทำให้เกิดอันตราย

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

17. คนงานช่วยรักษาความสะอาด

☐ มี

☐ ไม่มี

18. ทางเดินต่างๆ มีหลุมหรือรอยร้าว

☐ มี

☐ ไม่มี

19. ทางเดินหรือบริเวณสนามมีน้ำขัง

☐ มี

☐ ไม่มี

20. ฝาท่อระบายน้ำมีรอยแตกร้าว

☐ มี

☐ ไม่มี

21. ให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรม 5ส

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

22. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในห้องเรียนตามกิจกรรม 5ส

☐ มี

☐ ไม่มี

23. นักเรียนมีส่วนรวมในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในห้องเรียนตามกิจกรรม 5ส

☐ มี

☐ ทุกคน

☐ บางคน

☐ ไม่มี

ตอนที่ 3 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

24. การประชาสัมพันธ์หน้าเสาธง เพื่อให้ความรู้และย้ำเตือนให้นักเรียนระมัดระวังตนในเรื่องอุบัติเหตุ

☐ มี

☐ ไม่มี

25. การจัดบอร์ดเพื่อให้ความรู้เสริมแก่นักเรียน

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

26. ตรวจสอบความปลอดภัยของสนาม อุปกรณ์ต่างๆ ก่อนการใช้งาน

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

27. มีการแนะนำการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจจะเกิดอันตราย

☐ มี

☐ ไม่มี

28. จัดครูหรือพี่เลี้ยงดูแลและแนะนำความปลอดภัยในการใช้สนามในการเรียนการสอนของนักเรียน

☐ จัด

☐ ไม่จัด

ถ้าจัดใครเป็นผู้ดูแล (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ครูประจำชั้น ☐ ครูผู้สอน ☐ ครูเวร

29. มีการติดป้ายเตือนป้ายสัญลักษณ์เพื่อให้สังเกตได้ง่ายหรือไม่ ในจุดที่อาจมีอันตราย

☐ มี

☐ ไม่มี

30. ป้ายเตือนป้ายสัญลักษณ์สามารถดึงดูดให้นักเรียนสนใจอ่านและปฏิบัติตาม

☐ มี

☐ ไม่มี

31. มีผู้ดูแลนักเรียนข้ามถนนบริเวณใกล้โรงเรียน

☐ มี

☐ ไม่มี

ถ้ามีใครเป็นผู้ดูแล (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ครูเวร ☐ สารวัตรจราจร ☐ เจ้าหน้าที่ตำรวจ

32. สารวัตรจราจรอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมาให้แก่ครูและนักเรียนภายในโรงเรียน

☐ มี

☐ ไม่มี

ตอนที่ 4 การสอนสวัสดิศึกษา

33. ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัย

☐ เป็น

☐ ไม่เป็น

34. มีแผนการสอน เอกสาร สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับเนื้อหาสวัสดิศึกษา

☐ มี

☐ ไม่มี

35. ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการสอนสวัสดิศึกษา

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

36. มีสื่อ อุปกรณ์ ประกอบในการสอนสวัสดิศึกษา

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

37. มีการบูรณาการสวัสดิศึกษาเข้าสู่สาระรายวิชาต่างๆ

☐ มี

☐ ทุกสาระ

☐ บางสาระ

☐ ไม่มี

38. นักเรียนได้มีการปฏิบัติในการเรียนการสอนเรื่องสวัสดิศึกษา

☐ มี

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

☐ ไม่มี

39. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา เช่น การจัดบอร์ด เชิญวิทยากรจากภายนอก

☐ มี

☐ ไม่มี

40. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

☐ มาก ☐ ปานกลาง

☐ น้อย ☐ ไม่มีเลย

41. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

☐ มาก ☐ ปานกลาง

☐ น้อย ☐ ไม่มีเลย

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัย

จำนวน 20 ข้อ เวลา 30 นาที

คำสั่ง ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับข้อที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ในโรงเรียนจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด
   ก. การมีจิตสำนึกของตนเองในเรื่องความปลอดภัย
   ข. สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ต่างๆอยู่ในสภาพที่ดี
   ค. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
   ง. คำสั่งสอนของครู
2. นักเรียนเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อเหตุผลใด
   ก. ป้องกันไม่ให้ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุพิการทุพลภาพ
   ข. ปฐมพยาบาลผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
   ค. ป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน
   ง. ปลูกฝังพฤติกรรมความปลอดภัย
3. พฤติกรรมใดที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
   ก. เล่นกระโดดยางกับเพื่อนๆ
   ข. เล่นฟุตบอลที่สนาม
   ค. ลื่นราวบันไดลงมา
   ง. วิ่งไล่จับ
4. ระเบียบปฏิบัติในการป้องกันอุบัติเหตุจะเกิดผลดีเมื่อใด
   ก. นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของระเบียบปฏิบัติ
   ข. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจน
   ค. มีบทลงโทษรุนแรง
   ง. มีตัวอย่างให้เห็น
5. สาเหตุที่คนเดินเท้า**ไม่**ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอยคนข้าม คือข้อใด
   ก. รู้เท่าไม่ถึงการณ์
   ข. ความเห็นแก่ตัว
   ค. ความประมาท
   ง. ความมักง่าย

6. ข้อใด**ไม่ใช่**การส่งเสริมความปลอดภัยในห้องเรียน
   ก. จัดที่นั่งให้นักเรียนตามลำดับความสูง
   ข. การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เป็นระเบียบ
   ค. การเข้าคิวรอรับถาดอาหาร
   ง. การเก็บของเข้าที่หลังเลิกใช้
7. ข้อใด**ไม่ใช่**สาเหตุของอุบัติเหตุเนื่องจากไฟฟ้าดูด
   ก. ขาดการบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า
   ข. อุปกรณ์ไฟฟ้าไม่มีคุณภาพ
   ค. ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหลายชนิด
   ง. สายไฟชำรุด
8. ข้อใดเป็นวิธีป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้เครื่องมือที่ดีที่สุด
   ก. ใช้เครื่องมือตามชนิดของงาน
   ข. ใช้เครื่องมือให้ถูกหลักวิธี
   ค. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ
   ง. รู้จักชนิดของเครื่องมือ
9. การป้องกันอันตรายจากของมีคมทำอย่างไร
   ก. ทำความสะอาดให้ถูกต้อง
   ข. เก็บอย่างถูกต้อง
   ค. ใส่เครื่องป้องกัน
   ง. งดการใช้
10. ผู้ขับขี่ยานพาหนะมีส่วนช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุการจราจรได้อย่างไร
   ก. ขับรถด้วยความระมัดระวัง
   ข. ขับรถตามช่องทางเดินรถ
   ค. ขับรถตามกฎจราจร
   ง. ขับรถอย่างช้าๆ
11. สาเหตุโดยตรงที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุในขณะอยู่ที่โรงเรียน**มากที่สุด**ได้แก่ข้อใด
   ก. สภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียน
   ข. การสัญจรไปมาภายในโรงเรียน
   ค. การวิ่งเล่นหยอกล้อกัน
   ง. ตัวนักเรียนเอง

12. ขณะที่รอข้ามถนนและเห็นรถกำลังแล่นมานักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
    ก. ทำมือเป็นสัญญาณให้รถหยุด
    ข. ร้องบอกให้รถหยุด
    ค. วิ่งข้ามถนนโดยเร็ว
    ง. ยืนนิ่งอยู่กับที่
13. ข้อใด**ไม่**สามารถป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรได้
    ก. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนให้มีนิสัยตรงต่อเวลา
    ข. มีระบบควบคุมการจราจรอย่างมีประสิทธิภาพ
    ค. ศึกษาสภาพภูมิอากาศก่อนออกเดินทาง
    ง. ปรับปรุงสภาพถนน
14. ข้อใดเป็นลักษณะการปฏิบัติตนที่**ไม่**ปลอดภัย
    ก. เล่นอย่างระมัดระวังไม่ประมาท
    ข. เล่นว่าวในที่โล่ง ไม่มีสายไฟฟ้า
    ค. เล่นตามอย่างผู้อื่น
    ง. เล่นตามขั้นตอน
15. สิ่งที่ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าที่ดีที่สุดคืออะไร
    ก. ใช้อุปกรณ์ที่มีเครื่องวัดกระแสไฟฟ้า
    ข. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้า
    ค. ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้มาตรฐาน
    ง. ใช้อุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าดูด
16. ถนนที่**ไม่มี**ทางเท้าควรเดินอย่างไร
    ก. เดินชิดด้านขวาของถนนซึ่งสวนทางกับรถ
    ข. เดินชิดด้านซ้ายของถนนซึ่งหันหลังให้รถ
    ค. เดินชิดริมถนนด้านใดก็ได้
    ง. เดินบนเกาะกลางถนน
17. การข้ามถนนที่มีเกาะกลางถนนคนเดินเท้าต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะปลอดภัย
    ก. ภายในระยะ 100 เมตร จากทางข้ามหรือสะพานลอยผู้เดินถนนต้องข้ามถนนโดยดูรถทั้งสองทาง
    ข. ข้ามทีละครึ่งโดยข้ามครึ่งแรกแล้วหยุดพักบนเกาะกลางถนนแล้วจึงข้ามต่อไป
    ค. การข้ามถนนในทางที่รถเดินทางเดียวสามารถข้ามได้โดยดูรถเพียงทางเดียวแล้วจึงข้ามต่อไป
    ง. ก่อนข้ามถนนทุกครั้งต้องหยุดรอและให้สัญญาณแก่ผู้ขับขี่รถทุกครั้ง

18. ข้อใดเป็นการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ **ไม่ถูกต้อง**
    ก. การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าพร้อมกันหลาย ๆ ชิ้นเป็นการประหยัดไฟ
    ข. เสียบปลั๊กไฟฟ้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้าก่อนที่จะเปิดสวิตช์
    ค. ควรติดตั้งสวิตช์ไฟฟ้าไว้ในที่ที่ใช้ได้สะดวก
    ง. ขนาดของสายไฟต้องได้มาตรฐาน
19. การกระทำในข้อใดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้มากที่สุด
    ก. เล่นในสนามที่โรงเรียนจัดให้เล่น
    ข. การวิ่งเล่นในห้องเรียน
    ค. การวิ่งขึ้นลงบันได
    ง. ขว้างปาสิ่งของ
20. การป้องกันอันตรายจากการใช้ไฟฟ้าเพื่อ**ไม่ให้**ได้รับอันตรายจากไฟฟ้าดูด ควรทำวิธีใด
    ก. ใช้อุปกรณ์ตัดไฟฟ้า
    ข. ใส่ถุงมือยาง
    ค. ต่อสายดิน
    ง. ต่อสายไฟ

แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยวัดในด้านเจตคติต่อความปลอดภัยของนักเรียน มีรูปแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยสร้างตามแบบสเกลวัดของ Likert แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยปานกลาง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยน้อย
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียวต่อหนึ่งข้อคำถาม ซึ่งคำตอบของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเหมือนผู้อื่นเสมอไป และคำตอบนี้จะไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้นต่อตัวของนักเรียนเอง

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์

นายเผด็จ เปล่งปลั่ง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	เรื่องความปลอดภัย เป็นสิ่งที่น่าสนใจ					
2.	การเก็บของเข้าที่หลังเลิกใช้แสดงถึงการเห็นคุณค่าของการป้องกันอุบัติเหตุ					
3.	โรงเรียนที่น่าอยู่คือโรงเรียนที่ไม่มีอุบัติเหตุ					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคนที่ประมาทเท่านั้นที่จะเกิดอุบัติเหตุ					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกตลกเมื่อเห็นป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือนในจุดเสี่ยง/จุดอันตราย					
6.	นักเรียนควรเตือนเพื่อนในการใช้ของมีคม					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเมื่อได้รับอุบัติเหตุแล้วมีคนมาห้อมล้อม					
8.	เราควรร่วมมือกันปรับปรุงจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆภายในโรงเรียน					
9.	นักเรียนที่แอบฝ่าฝืนกฎความปลอดภัยของโรงเรียนแสดงว่าเป็นคนกล้า					
10.	การฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัยจะทำให้รู้สึกตื่นเต้น					
11.	รู้สึกภูมิใจที่โรงเรียนมีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัย					
12.	ข้าพเจ้าชื่นชมนักเรียนคนอื่นที่สวมหมวกกันน็อคเมื่อซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์					
13.	นักเรียนรู้สึกไม่ดี หากเพื่อนของนักเรียนประสบอุบัติเหตุ					
14.	กรรไกร วงเวียน เข็มร้อยมาลัย เป็นอุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย					
15.	การข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยเป็นการเสียเวลา					
16.	นักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยเป็นคนดี					
17.	วิ่งแข่งกับเพื่อนไปห้องน้ำ เป็นการประหยัดเวลา					
18.	เห็นเพื่อนลื่นราวบันไดแล้วอยากทำตามบ้าง					
19.	การเข้าคิวรอรับถาดอาหาร เป็นการช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ					
20.	นักเรียนรู้สึกภูมิใจ ที่ไม่เคยเป็นต้นเหตุให้ใครต้องเกิดอุบัติเหตุ					

แบบสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

คำชี้แจง

♣ ผู้สังเกต คือ ครูประจำชั้นและครูผู้สอนในวิชาต่างๆ ในห้องเรียนนั้นๆในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6

♣ สังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย ในด้านการกระทำหรือการแสดงออกทางร่างกายของนักเรียนต่อ

◆ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการระมัดระวังจุดเสี่ยง/จุดอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน

◆ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้

◆ การป้องกันอุบัติภัย

◆ ความปลอดภัยในการสัญจรไปมา

♣ เวลาในการสังเกต คือ ช่วงเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและตอนพักกลางวันรอบละ 4 ครั้ง แล้วบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกต

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

สังเกตครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2546 เวลา.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

อธิบายพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

แบบบันทึกจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. ผู้ประสบอุบัติเหตุ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

อายุ.....เพศ.....

2. วันเวลาเกิดอุบัติเหตุ

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

3. สถานที่เกิดเหตุ.....

4. เหตุที่เกิดขึ้นระหว่างกิจกรรม

☐ อยู่ในการควบคุมของครู ☐ นอกเหนือการควบคุม

5. ชนิดของอุบัติเหตุ.....

6. สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ.....

.....

7. ลักษณะของการบาดเจ็บ.....

.....

8. ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ.....

9. ดำเนินการหลังอุบัติเหตุ

9.1 การปฐมพยาบาล

☐ ไม่มี

☐ มี โดย.....

9.2 ส่งนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุไปรักษาที่โรงพยาบาล

☐ ไม่ส่ง

☐ ส่ง ระบุโรงพยาบาล.....

9.3 ผู้ปกครองได้รับการแจ้ง

☐ แจ้งโดย.....เวลา.....

☐ ไม่แจ้ง (เพราะ) .....

9.4 นักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุกลับบ้าน

☐ ไม่กลับ

☐ กลับ

ใครมารับ.....

9.5 ระยะเวลาที่หยุดเรียน.....วัน

10. ค่ารักษาพยาบาล.....บาท

.....ผู้บันทึก

...../...../.....

คู่มือ

การพัฒนามาตรการความปลอดภัย ของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

คำนำ

คู่มือ "การพัฒนามาตรการความปลอดภัย " นี้จัดทำขึ้นตามแนวคิดที่ต้องการให้นักเรียนภายในโรงเรียนปราศจากการเกิดอุบัติเหตุ จึงมีรูปแบบการนำเสนอแบบมีภาพประกอบที่เกิดขึ้นจริงตามการปฏิบัติ ในช่วงเดือนสิงหาคม 2546 ถึงเดือนตุลาคม 2546 ดังนั้นคู่มือจึงได้รับการพัฒนาปรับปรุงทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้ จึงทำให้หลักการ ขั้นตอนการดำเนินการ กิจกรรมที่ใช้ภายในการพัฒนามาตรการความปลอดภัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในโรงเรียนต่างๆ จึงคาดว่าเนื้อหาในคู่มือฉบับนี้จะมีประโยชน์แก่โรงเรียนและผู้ที่สนใจ

ผู้จัดทำ
เผด็จ เปล่งปลั่ง

บทที่ 1
การพัฒนามาตรการความปลอดภัย

อุบัติเหตุจึงนับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้บุคคลต้องได้รับบาดเจ็บ อันตราย พิการ สูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร รวมทั้งสูญเสียทรัพย์สินแล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและกำลังคนในการพัฒนาประเทศชาติอีกด้วย องค์การอนามัยโลกได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงมีความปรารถนาที่จะให้ทุกคนตระหนักในใจว่า ภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมสามารถที่จะป้องกันได้ จึงได้ชี้ชวนและกระตุ้นเตือนให้ทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันอุบัติภัย โดยกำหนดให้ทั่วโลกร่วมกันรณรงค์ เพื่อป้องกันอุบัติภัยและการบาดเจ็บตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 และได้ตั้งคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า " อุบัติเหตุป้องกันได้ถ้าไม่ประมาท" (Accidents and Their Prevention) ในปี พ.ศ. 2534 กำหนดคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า "เตรียมพร้อมไว้รับภัยพิบัติ เพื่อกำจัดความสูญเสีย" (Should Diaster Strike-Be Prepared) และในปี พ.ศ. 2536 ได้กำหนดคำขวัญ วันอนามัยโลกไว้ว่า "ถนอมชีวิต คิดรอบคอบ ปลอดอุบัติภัย" (Handle Life With Care : Prevent Violance and Negligence)

อุบัติเหตุจึงไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเคราะห์กรรม ดวง โชค หรือผีสาง นางไม้ ที่จะมาดลบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงหรือไร้เหตุผล แต่ในความเป็นจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากมีสาเหตุทั้งสิ้นและสาเหตุเหล่านั้น สามารถป้องกันได้ทั้งสิ้น

นักวิชาการหลายสาขาได้ศึกษาถึงสาเหตุของอุบัติเหตุในลักษณะของระบาดวิทยา พอสรุปสาเหตุของอุบัติเหตุได้ดังนี้ คือ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่พฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ความประมาท ความเลินเล่อ ความมักง่ายและการฝ่าฝืนระเบียบและยิ่งมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดอุบัติเหตุคือ สภาวะที่ไม่ปลอดภัย เช่น พื้นหรือถนนลื่น แสงสว่างไม่เพียงพอ พื้นทางเดินไม่เรียบขั้นบันไดสูงไม่เท่ากัน (วิจิตร บุญยโหตระ 2524 : 12)

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของคนไทยที่ยังขาดจิตสำนึกในด้านความปลอดภัย เนื่องจากเด็กขาดการอบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางในการป้องกันอุบติเหตุให้เกิดเป็นนิสัยตั้งแต่วัยเด็กจากบิดามารดา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัวจนไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ดังนั้นโรงเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อเด็กมาก เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6-8 ชั่วโมง ความรู้ เจตคติ ค่านิยมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจและอุดมคติในชีวิตการเรียน

ดังนั้นโรงเรียนจึงส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุให้แก่นักเรียนตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นช่วงชีวิตที่ร่างกาย สมอง จิตใจและอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่กำลังพัฒนา พร้อมที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งที่ตนพบเห็นจากสภาพแวดล้อม จากการประพฤติปฏิบัติตนและการกระทำต่างๆในชีวิตประจำวันของตน

ฉะนั้นวัยประถมศึกษาจึงเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมหรือสร้างเสริมปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดกับนักเรียน

นโยบายของโรงเรียน จึงสนองตอบโดยจัดให้โรงเรียนมีการจัดสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งก็คือการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ได้มีการกำหนดเป็นเนื้อหาในหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอนแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้เกิดเป็นสวัสดินิสัย ซึ่งจะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ เพราะผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุตลอดจนวิธีการป้องกันอุบัติเหตุชนิดต่างๆ แต่การมีความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวไม่อาจประกันได้ว่า นักเรียนจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยที่เหมาะสมในการป้องกันอุบัติเหตุ และการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและเจตคติของผู้เรียนไปในทางที่ปลอดภัยนั้นเป็นเรื่องยากและต้องอาศัยเวลา ดังนั้นจะเห็นว่าการ บาดเจ็บจากอุบัติเหตุยังคงมีอยู่ใน โรงเรียนดังเดิม

จึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนามาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยมีกิจกรรมมาตรการความปลอดภัย 3 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสวัสดิภาพ การสอนสวัสดิศึกษา เพื่อผลักดันให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย อันเป็นหนทางสู่การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุและลดการเกิดอุบัติเหตุในระยะยาวต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน
2. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความปลอดภัยของนักเรียน
3. เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียน

หลักการ

การพัฒนามาตรการความปลอดภัย นั้นคือ การพัฒนางานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนทุกคน รวมทั้ง ครู ผู้บริหาร และบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมแห่งความปลอดภัยในชีวิต จึงต้องอาศัยกระบวนการและความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย เข้าช่วยเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ

ดังนั้นการควบคุมอุบัติเหตุหรือการป้องกันอันตรายในโรงเรียนนั้น จึงมีด้วยกันหลายรูปแบบหลายวิธี แต่หลักการควบคุมอันตรายหรือป้องกันการเกิดอุบัติเหตุนั้น จะเน้นการป้องกันหรือค้นหาอันตรายที่เป็นต้นเหตุทำให้เกิดอันตรายหรือทำให้เกิดอุบัติเหตุ ก่อนที่จะเกิดปัญหาหรืออุบัติเหตุขึ้นมา พร้อมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่ปลอดภัยโดยอาศัยหลักการ

1. การมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน เพราะว่าเรื่องความปลอดภัยมิใช่เป็นเรื่องของใครคนใดคนหนึ่งที่จะดำเนินเพียงผู้เดียว แต่ต้องเป็นทุกคนในโรงเรียนที่ต้องช่วยกันรับผิดชอบกับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน และเป็นการลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติตามเนื่องจากการดำเนินการต่างๆ เกิดจากความคิดเห็นของทุกคนภายในโรงเรียน ดังนั้นทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

2. การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและผู้ปกครอง เมื่อฝ่ายบริหารเห็นความสำคัญของงานก็พร้อมที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งด้านงบประมาณ เวลา และบุคลากร จึงทำให้การดำเนินการต่างๆลุล่วงไปด้วยดี รวมทั้งผู้ปกครองเข้าใจและตระหนักถึงอันตรายและความสำคัญของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนพร้อมที่จะสละเวลาและทุนทรัพย์เข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินการ

3. การพัฒนาตนเอง ดำเนินการอยู่บนข้อจำกัดและบริบทของโรงเรียนที่มีอยู่มากกว่าการเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น จึงเป็นการดำเนินการที่ใช้บุคลากรภายในโรงเรียนและงบประมาณที่จำกัด

3.1 การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียนครูและผู้ปกครอง

3.2 การเก็บสถิติจำนวนการเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับนักเรียน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัย โดยใช้แบบบันทึก

3.3 การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ปลอดภัย โดยการใช้กิจกรรม 5ส

3.4 การวิเคราะห์และวางแผนแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุ โดยคณะกรรมการครูในโรงเรียน

3.5 การสอนสวัสดิศึกษาให้กับนักเรียน

บทที่ 2

การดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัย มีดังนี้

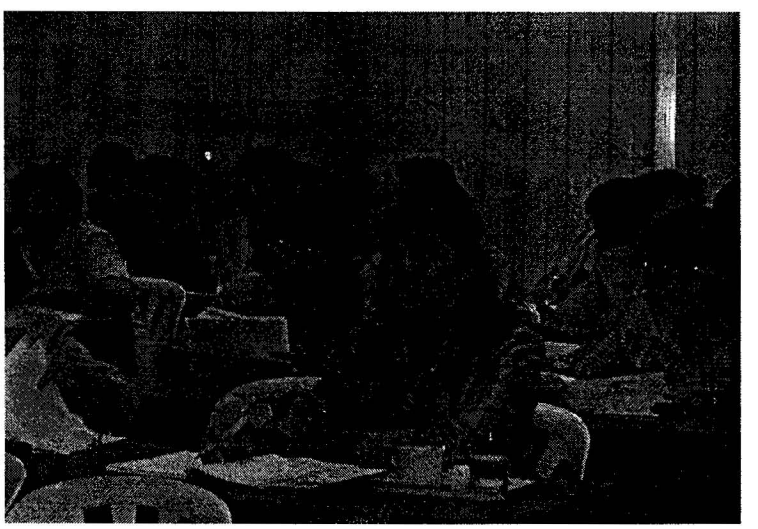
1. ประชุมผู้บริหาร ครู เพื่อชี้แจงสภาพการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุ

เพื่อให้ทราบถึงการจัดการในปัจจุบัน ว่ามีมาตรการความปลอดภัยใดบ้างที่ดำเนินการในการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ ณ ขณะนี้ และมีสภาพความสำเร็จในการป้องกันอุบติเหตุเพียงใด

2. วิเคราะห์สภาพปัญหาการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน

พิจารณาถึงปัญหาการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุที่พบในการดำเนินการมาตรการปัจจุบัน ว่ามีปัญหาใดบ้าง มีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด และส่งผลกระทบถึงนักเรียนหรือไม่ และจะมีแนวทางในการแก้ไขเพียงใด

3. ร่วมกันวางแผนแนวทางการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

เมื่อบุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักและสนใจในความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน และต้องการจะปรับปรุงการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนมิให้เกิดขึ้นกับนักเรียน จึงร่วมกันวางแผนหาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยกำหนดขอบเขตของการดำเนินการก่อน ว่าจะปรับปรุงส่วนไหนของโรงเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถปฏิบัติจริงได้

4. พิจารณากิจกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ

เลือกกิจกรรมที่จะนำมาพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน ดูจากสาเหตุของปัญหา โดยทั่วไปสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุแบ่งออกเป็น 2 สาเหตุใหญ่ คือ จากสิ่งแวดล้อมและจากมนุษย์ซึ่งก็คือนักเรียนนั้นเอง ดังนั้นจึงต้องเลือกกิจกรรมที่สามารถแก้ไขสาเหตุทั้งสองประการได้ ซึ่งกิจกรรมอาจมิใช่เพียงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อาจจะต้องมีหลายๆ กิจกรรมคอยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้นจึงเลือกการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อแก้ไขสาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม และการสอนสวัสดิศึกษาเพื่อแก้ไขสาเหตุด้านตัวนักเรียนเอง ซึ่งกิจกรรมทั้งสองยังคงขาดตัวเชื่อมที่จะทำให้กิจกรรมทั้งสองดำเนินการอย่างสอดคล้องไปด้วยกัน จึงต้องมีการบริการความปลอดภัยคอยเป็นตัวเชื่อมพร้อมทั้งคอยสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นมา

5. ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมมาตรการความปลอดภัย

หลังจากที่เลือกกิจกรรมที่สามารถแก้ไขและปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนได้แล้ว ก็ถึงขั้นตอนของวิธีการว่าจะดำเนินด้วยวิธีการอย่างไร กับกิจกรรมทั้ง 3 ด้านให้สามารถปฏิบัติได้จริงและเห็นผล ดังนั้นจึงต้องใส่กิจกรรมย่อยหรือแนวทางปฏิบัติเข้าไปในกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม5ส และการสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย

การบริการความปลอดภัย ดำเนินการโครงการวินัยจราจร และการติดป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน

การสอนสวัสดิศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอน เรื่องสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุบัติภัยจากไฟฟ้า และการสัญจรไปมา และการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายและจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน พร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงในตอนเช้า และในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงความปลอดภัยและการระมัดระวังตน

6. ประกาศนโยบายความปลอดภัยของโรงเรียน

เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนทุกคนรับทราบถึง ความตั้งใจจริงของโรงเรียนที่ตระหนักถึงความสำคัญความปลอดภัยของนักเรียน และพยายามจะดูแลและป้องกันมิให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ

7. มอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบ

การที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น จะต้องเห็นความสำคัญของคนทุกคนในองค์กร ดังนั้นจึงต้องมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน โดยมีการมอบหมายงานให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลรักษาความปลอดภัยหรือแม้กระทั่งนักเรียนก็อาจมีส่วนในการป้องกันอุบัติเหตุ

ให้กับนักเรียนด้วยกันเองก็ได้ และอาจขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองหรือชุมชนให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการป้องกันอุบัติเหตุในครั้งนี้ด้วยก็ได้

8. การนำมาตรการความปลอดภัยมาดำเนินการ

การดำเนินการมาตรการความปลอดภัยจะดำเนินการทั้ง 3 กิจกรรมพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดการสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และยังส่งผลโดยตรงไปยังนักเรียนพร้อมๆกันอีกด้วย

9. การประเมินผลการดำเนินการ

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยดีขึ้น
2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยดีขึ้น
3. นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยน้อยลง
4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจะต้องมีจำนวนลดลง
5. จำนวนจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆในโรงเรียนจะต้องลดลง และไม่เป็นสาเหตุของเกิดอุบัติเหตุ

บทที่ 3
กิจกรรม

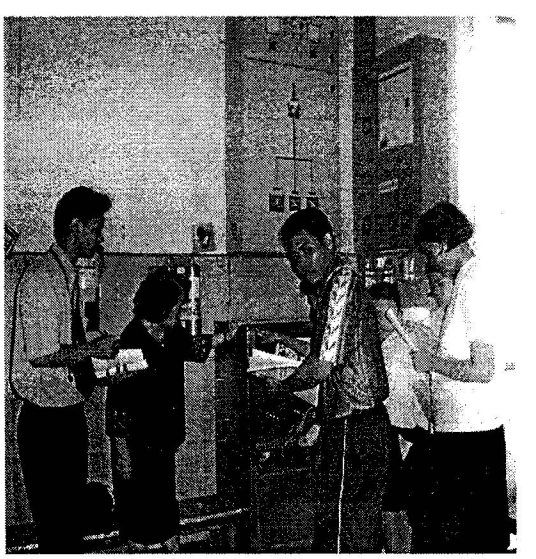
กิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการให้มีความสามารถในการดูแลและป้องกันการบาดเจ็บโดยแก้ไขตามสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและแนวทางดำเนินการ

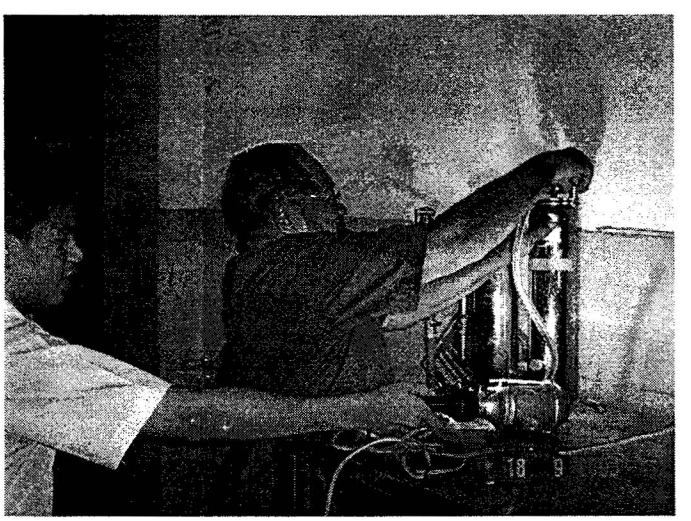
โรงเรียนเป็นสถานที่นักเรียนจะต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างน้อยวันละ 7-8 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นสิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะต้องส่งผลต่อนักเรียนไม่มากก็น้อย ซึ่งบางครั้งสิ่งแวดล้อมเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้นักเรียนได้รับการบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุได้ จึงต้องหาวิธีในกำกับควบคุมดูแลให้ในโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยการดำเนินกิจกรรมการสำรวจจุดเสี่ยง/ จุดอันตรายภายในโรงเรียนและกิจกรรม 5ส

1.1 การสำรวจจุดเสี่ยง/จุดอันตราย เป็นการเดินสำรวจ ตรวจตรา การจัดระเบียบของวัตถุสิ่งของ โครงสร้างสถานที่รอบตัวนักเรียน ทั้งที่เป็นจุดอันตรายอยู่แล้วและอาจเป็นจุดเสี่ยง/จุดอันตรายในอนาคต โดยการสำรวจนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาจุดที่เป็นจุดเสี่ยงทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือจุดที่ทำให้ได้รับอันตราย รวมทั้งเป็นการหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข เพื่อลดความจำนวนอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และในการสำรวจนั้นจะเป็นการเดินร่วมกันของนักเรียนกับครู และอาจมีผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ เพื่อก่อให้เกิดการสังเกตที่หลากหลายมุมมองและหลายๆ จุด อีกทั้งยังสามารถหาแนวทางและวิธีการแก้ไขได้หลายวิธีที่

เหมาะสมกับสถานการณ์และมีความเป็นไปได้สูง โดยขณะที่เดินสำรวจจะต้องมีการจดบันทึกรายละเอียดของจุดเสี่ยง/จุดอันตราย พร้อมกับพิจารณาจากข้อมูลการบาดเจ็บของนักเรียนในโรงเรียนว่าเคยเกิดอุบัติเหตุในสถานที่นั้นหรือไม่ จำนวนเท่าใด และระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณา หลังจากนั้นครูและนักเรียนรวบรวมลำดับความสำคัญของจุดเสี่ยง/จุดอันตรายว่าจุดไหนมีความสำคัญมากที่สุด ที่ควรจะได้รับการแก้ไขและปรับปรุงก่อน โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนของแต่ละจุด แล้วจึงร่วมกันระดมความคิดในการหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ดีที่สุดและมีความเป็นไปได้มากที่สุด นำเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป แต่บางครั้งผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรวมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การติดตั้งที่ล็อคสะพานไฟ การซ่อมแซมเครื่องน้ำดื่มของนักเรียน ทำให้การแก้ไขจุดเสี่ยง/จุดอันตรายสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

แบบบันทึกการเดินสำรวจการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

ของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

ครั้งที่.....วันที่.....ชั้น.....

ลำดับ	จุดเสี่ยง / จุดอันตราย	สาเหตุ	ลำดับความสำคัญ

1. แนวทางแก้ไข

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

2. โอกาสการแก้ไข

   .....

   .....

   .....

3. ปัญหา / อุปสรรค / ข้อเสนอแนะ

   .....

   .....

การบันทึกการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ

เป็นการบันทึกเหตุการณ์และรายละเอียดของการบาดเจ็บของนักเรียนเนื่องมาจากอุบัติเหตุในแต่ละครั้ง เพื่อให้ทราบถึงที่มาหรือสาเหตุของการบาดเจ็บว่าเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆซึ่งการบันทึกต้องมีสอบสวนหรือสัมภาษณ์ผู้รับอุบัติเหตุและผู้ที่เห็นเหตุการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งการบันทึกการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุยังทำให้ทราบถึงจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในเรื่องนั้นหรือสถานที่นั้นอีกด้วย

การสอบสวนหรือสัมภาษณ์อุบัติเหตุ เพื่อค้นหาสาเหตุของอุบัติเหตุทั้งจากสภาพสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัย เมื่อเกิดอุบัติเหตุผู้ที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ประสบอุบัติเหตุและผู้เห็นเหตุการณ์ทันที การสอบสวนจะต้องเป็นการค้นหาความจริง ไม่ใช่ค้นหาความผิด

ขั้นตอนการสอบสอนและสัมภาษณ์

1. เมื่อเกิดอุบัติเหตุผู้เห็นเหตุการณ์ต้องรีบแจ้งให้ครูทราบ เมื่อครูทราบแล้วต้องไปยังที่เกิดเหตุหรือนำผู้ประสบอุบัติเหตุมาที่ห้องพยาบาล พร้อมทั้งให้ผู้เห็นเหตุการณ์และผู้ประสบอุบัติเหตุเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง

2. การสัมภาษณ์นักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุหรือผู้เห็นเหตุการณ์ โดยยึดหลัก 5W1H คือ

What	เกิดอะไรขึ้น อะไรเป็นสาเหตุ
Why	ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น
When	เวลาที่เกิดขึ้น
Where	สถานที่เกิดเหตุ หรือบริเวณที่เกิดเหตุการณ์
Who	ใครได้รับบาดเจ็บ ใครเห็นเหตุการณ์บ้าง
How	ได้รับบาดเจ็บอย่างไร จะป้องกันเหตุนั้นอย่างไร

การสัมภาษณ์นั้นจะต้องให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่จะต้องนำไปวิเคราะห์ แต่บางครั้งอาจจะไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง หรืออาจไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่สัมภาษณ์

3. ถ่ายภาพหรือเขียนภาพ สภาพที่เกิดเหตุอย่างชัดเจน เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์

4. จากนั้นตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม

5. บันทึกผลลงในแบบบันทึก

6. นำผลการสัมภาษณ์ ไปดำเนินการวิเคราะห์

การวิเคราะห์อุบัติเหตุ

การวิเคราะห์อุบัติเหตุเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการสอบสวน/สัมภาษณ์อุบัติเหตุ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง อันจะเป็นหนทางไปสู่การหาวิธีป้องกันและปรับปรุงแก้ไขมิให้อุบัติเหตุทำนองนี้เกิดขึ้นมาอีก

ตัวอย่าง แบบบันทึกการวิเคราะห์อุบัติเหตุ

การวิเคราะห์อุบัติเหตุ

ชื่อผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ.....ชั้น..... เลขที่.....

วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....

อันดับ	หัวข้อการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
1.	ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุ	
2.	ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ	
3.	ต้นตอการบาดเจ็บ	
4.	ประเภทอุบัติเหตุ	
5.	สภาพที่ไม่ปลอดภัย	
6.	สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ	

สรุปผลการวิเคราะห์อุบัติเหตุ.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะสำหรับการป้องกันแก้ไข.....

.....

.....

.....

คำอธิบายวิธีการเขียนผลการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์อุบัติเหตุมีประเด็นวิเคราะห์อยู่ 6 หัวข้อซึ่งมีวิธีการเขียนผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.ลักษณะการบาดเจ็บ ให้ระบุลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้น เช่น ผู้บาดเจ็บมีลักษณะบาดแผลถูกตัด หรือมีอาการเคล็ดขัดยอกเป็นต้น

2.ส่วนของร่างกาย ให้ระบุอวัยวะของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เช่น นิ้วมือ ปาก กลางหน้าผาก เป็นต้น

3. ต้นตอการบาดเจ็บ ให้ระบุวัสดุหรือสิ่งของที่สัมผัสกับอวัยวะ ทำให้ได้รับการบาดเจ็บรวมทั้งการเคลื่อนไหวที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น การก้มลงไปหยิบดินสอที่ตกลงบนพื้นตอนเงยหน้าขึ้นศีรษะไปโขกกับโต๊ะนักเรียน ต้นตอการบาดเจ็บในที่นี้ คือ โต๊ะ

4. ประเภทของอุบัติเหตุ ให้ระบุวิธีการทำให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น ถูกบาด ถูกกระแทก เป็นต้น

5. สภาพที่ไม่ปลอดภัย ให้ระบุสภาพสถานที่เกิดเหตุที่เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเช่น พื้นลื่น เปิดฝาท่อทิ้งไว้ เป็นต้น

6. ต้นเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ให้ระบุการเกิดอุบัติเหตุ เช่น นักเรียนวิ่งบนอาคารเรียน เพื่อนเปิดประตูช้าๆ ออกมาโดนศีรษะ ทำให้ศีรษะแตก ต้นเหตุ คือ การวิ่ง

ในการวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงหรือป้องกันที่องค์ประกอบของการเกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ ต้นตอการบาดเจ็บ การกระทำไม่ปลอดภัย (พฤติกรรมเสี่ยง) และสภาพที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งการแก้ไขเพื่อให้เกิดความปลอดภัยอาจไม่สามารถทำได้ครบทุกประเด็นแต่การป้องกันสภาพที่ไม่ปลอดภัยและการกระทำที่ไม่ปลอดภัย(พฤติกรรมเสี่ยง) จะช่วยป้องกันอุบัติเหตุได้มาก

คำแนะนำการแก้ไข

- ต้นตอการบาดเจ็บ การกำจัดต้นตอการบาดเจ็บทำได้โดย การกำจัดต้นตอออกหรือห่อหุ้มต้นตอ หรือห่อหุ้มอวัยวะที่สัมผัสกับสิ่งที่ทำให้บาดเจ็บ

- การกระทำไม่ปลอดภัย(พฤติกรรมเสี่ยง) ออกกฎระเบียบการปฏิบัติ หรืออบรมให้ความรู้แก่นักเรียน พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกของความปลอดภัย

- สภาพที่ไม่ปลอดภัย ปรับปรุงแก้ไขตามลักษณะความไม่ปลอดภัย

1.2 กิจกรรม 5ส เป็นกิจกรรมการทำความสะอาดที่เผยแพร่มาจากประเทศญี่ปุ่น โดยมีเครื่องมือในการทำกิจกรรม 5 ตัวด้วยกัน คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะและการสร้างนิสัย แต่สามารถนำมาใช้ในด้านความปลอดภัยได้ เพราะว่าเมื่อใดที่บริเวณของโรงเรียนมีความสะอาด ความสะดวก เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว ก็จะลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุไปได้มากพอสมควร ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าสภาพโรงเรียนที่ความสกปรก ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะมีผลกระทบอย่างไรบ้าง เช่น

1. การสูญเสียเวลาในการค้นหาอุปกรณ์
2. พื้นที่ในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ คับแคบ ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
3. เครื่องมือเครื่องใช้วางไม่เป็นระเบียบ ทำให้เดินสะดุด ได้รับอันตราย
4. กีดขวางทางออกฉุกเฉิน
5. พื้นสกปรก อาจมีน้ำขังอยู่บนพื้น ทำให้นักเรียนอาจเดินแล้วลื่นได้
6. นักเรียนขาดระเบียบวินัย ละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียน บ่อยๆ ทำให้ติดเป็นนิสัย และมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบิตเหตุ

ความหมายของ ส. แต่ละตัว

1. สะสาง(SEIRI) คือ การแยกให้ชัดระหว่างของที่จำเป็นต้องใช้กับที่ไม่จำเป็นต้องใช้ ของที่ไม่จำเป็นต้องใช้ให้ขจัดหรือทำลายไป ส่วนของที่จำเป็นต้องใช้ให้นำมาจัดวางให้หยิบใช้ได้สะดวกและดูแลความสะอาด

โดยเฉพาะครูชอบสะสมสิ่งของวัสดุต่างๆ ไว้ในห้องเรียนมากเกินจำเป็นหรือบางครั้งมีความจำเป็นแต่ขาดการจัดการที่ดี คือ สิ่งของนั้นวางไม่เหมาะสม ผลที่ตามมาคือ สภาพห้องเรียนมีความไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นในรูปแบบแตกต่างกัน เช่น มีโต๊ะเก้าอี้มากเกินจำนวนนักเรียนในห้องเรียน อาจจะกีดขวางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

2. สะดวก (SEITON) คือ การจัดวางสิ่งของที่มีความจำเป็นต้องใช้ หรือไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ให้มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สามารถหยิบใช้งานได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว การจัดทำเรื่องความสะดวกจะช่วยลดเวลาการค้นหาสิ่งของลงได้มาก

3. สะอาด (SEISO) คือ การปัดกวาด เช็ดถู สถานที่ ตู้เก็บเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้มีความสะอาด ไม่สกปรก เลอะเทอะ ซึ่งการจัดทำเรื่องความสะอาด จะช่วยลดความผิดพลาดจากการทำงานได้มาก ทำให้อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้น้อยลง

4. สุขลักษณะ (SEIKETSU) คือ การรักษาการปฏิบัติในเรื่อง การสะสาง สะดวก สะอาด ให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

5. สร้างนิสัย (SHISUKE) คือ การรักษาการปฏิบัติที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางการดำเนินการ 5ส

1.สะสาง

1.1 จะทราบได้อย่างไรว่าอะไรที่ควรกำจัดออก

1 อะไรที่ไม่ได้ใช้หรือไม่มีกำหนดการใช้ก็ควรจำกัดออก

2 สิ่งของส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่สะสมอยู่ในตู้

3. เอกสารที่ไม่ใช้แล้ว

4. ของที่มีมากเกินความจำเป็น

1.2 จะต้องตัดสินใจให้ได้ว่า อะไรต้องการ และอะไรไม่ต้องการจุดใดควรสะสาง

1. ชั้นวางของ ตู้และลิ้นชักต่างๆ

2. พื้น โดยเฉพาะซอกมุมต่างๆ

3 บริเวณที่เก็บของ

1.3 สะสางแล้วได้ผลดีอย่างไร

1. ประหยัดทรัพยากร เช่น ตู้ ชั้นใส่เอกสาร

2. ประหยัดเวลาทำงาน

3. พื้นที่การทำงานเพิ่มขึ้น

4 ตรวจสอบของได้ง่าย

2. สะดวก

2.1 จัดวางสิ่งของอย่างไรจึง "สะดวก "

1.กำหนดสถานที่จัดวางสิ่งของ

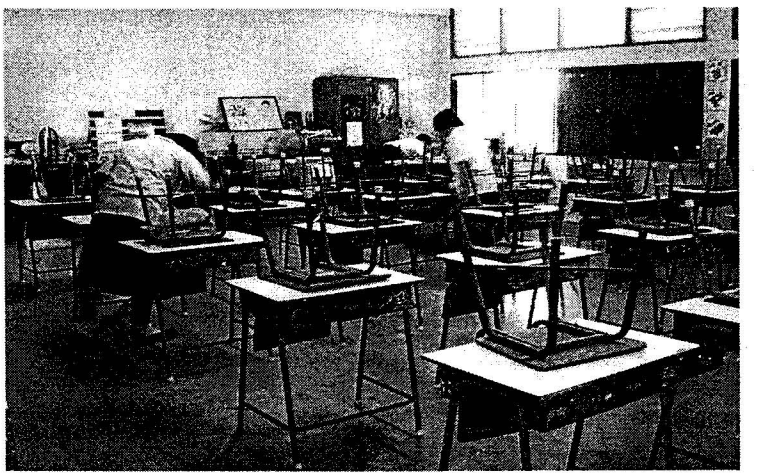
- ของใช้บ่อย อาจใช้เป็นประจำตัว จัดวางใกล้จุดใช้งานให้อยู่ในรัศมีการเคลื่อนไหวของแขนผู้ใช้
- ของที่นานๆ ใช้ จัดเป็นของใช้ส่วนร่วมและมีเท่าที่จำเป็น
- ของที่ใช้เป็นชุด จัดรวมในกลุ่มเดียวกัน
- ของใช้ประเภทเดียวกัน ให้รวมในอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
- ห้ามวางของกีดขวางทางฉุกเฉิน

2. การจัดวางโดยคำนึงรูปร่างและคุณสมบัติของสิ่งนั้น

3. แสดงตำแหน่งที่วาง โดยติดป้ายชื่อสถานที่วาง และที่สิ่งของ

4.ทำตารางแสดงการจัดวาง โดยจำแนกตามชนิดสิ่งของหรือลักษณะการใช้

5. มีการตรวจสอบการเก็บคืนที่เดิมเป็นประจำ

2.2 ทำให้ " สะดวก " แล้วเกิดผลดีอย่างไร

1. ประหยัดเวลาในการค้นหาของที่ต้องการ

2. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

3. สะอาด

3.1 มีขั้นตอนอย่างไรจึง " สะอาด"

1. ทำความสะอาดครั้งใหญ่โดยทั่วไป

2. กำหนดเส้นแบ่งเขต แสดงทางเดิน และที่วางของ อุปกรณ์ต่างๆ

3. ค้นหาสาเหตุของความสกปรกในทุกส่วนเพื่อแก้ไขและป้องกันไม่ให้

4. เกิดความสกปรกขึ้นอีก

5. ทำความสะอาดอีกครั้งอย่างละเอียด

3.2 ความสะอาดมีผลดีอย่างไร

1. สุขภาพกายและจิตของทุกคนดีขึ้น

2. สร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ผู้พบเห็น

4. สุขลักษณะ

4.1 มีขั้นตอนดำเนินการให้เกิด " สุขลักษณะ " ได้อย่างไร

1 รักษาสภาพ สะสาง สะดวก สะอาด ให้คงตลอดไป

2 ปรับปรุงการปฏิบัติ 3 ส ให้ดีขึ้น โดย

- ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สดชื่น
- ปรับปรุงตนเอง เช่น แต่งกายให้สะอาด เหมาะสมปลอดภัย

-

4.2 " สุขลักษณะ " ก่อให้เกิดผลดีอย่างไร

เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการปฏิบัติ 3ส ให้ดียิ่งขึ้น

5. สร้างนิสัย

5.1 ทำอย่างไรให้เกิดการ " สร้างนิสัย "

ฝึกปฏิบัติ 4ส และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดทุกๆวัน

5.2 การสร้างนิสัยเป็นผลดีอย่างไร

การสร้างนิสัยให้เป็นคนมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎกระเบียบของโรงเรียน ก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมดูแล และทำให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความปลอดภัยในการศึกษาเล่าเรียนภายในโรงเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรม 5ส

1.ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation)

1.1 ผู้บริหารศึกษาและทำความเข้าใจกิจกรรม 5ส

1.2 กำหนดนโยบายการดำเนินกิจกรรม 5ส โดยผู้บริหารและแต่งตั้งคณะกรรมการ

1.3 การกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรม

1.4 ประกาศนโยบายให้ทุกคนรับทราบอย่างเป็นทางการ

1.5 ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคน

2.ขั้นเริ่มดำเนินการ (Kick off Project)

จัดกิจกรรมวันทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day) ถือเป็นวันเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรม บางหน่วยงานถือว่าหลังวันประกาศนโยบาย เป็นวันเริ่มดำเนินการ

3. ขั้นดำเนินการ (Implementation)

3.1 แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

3.2 ทุกพื้นที่จะต้องกำหนดแผนการปฏิบัติการ(action plane) โดยเริ่มจาก ส ที่ 1 คือ สะสางในเขตรับผิดชอบตามด้วย ส สะดวก และ ส สะอาด โดยแผนปฏิบัติการจะต้องสอดคล้องกับแผนหลักของหน่วยงาน

3.3 มีการประชุมของสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แผนการเกิดผลในทางปฏิบัติ

3.4 ทุกคนในพื้นที่ต้องทำ 3ส แรก ในพื้นที่รับผิดชอบ

3.4.1 สำรวจสภาพของห้องเรียนและกำหนดพื้นที่ที่จะทำการสะสาง

3.4.2 ทำการจัดสิ่งของต่างๆให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวกต่อการหยิบใช้งาน

3.4.3 ทำความสะอาด

3.5 จัดให้มีการประเมินความคืบหน้าของการดำเนินกิจกรรม โดยคณะกรรมการ 5ส

3.5.1ประเมินระดับความสะอาด การจัดสะดวก ตลอดจนเรื่องของความปลอดภัยในพื้นที่ที่ทำการสะสาง

3.5.2 คณะกรรมการเสนอข้อปรับปรุงหรือข้อดีที่พบ

3.5.1 มีการแจ้งผลการดำเนินกิจกรรมให้ทุกคนทราบ

3.6 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์

3.61 แผนโปสเตอร์ คำขวัญ ข่าว 5ส

4.ขั้นปรับปรุงและสร้างมาตรฐาน

4.1 นำผลการตรวจติดตามความคืบหน้ามาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ถือว่าเป็นขั้นตอนของการปรับปรุง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ PDCA (Plan - Do - Check - Action)

โดยกิจกรรม 5ส ดำเนินกิจกรรมในรูปของโครงการ โดยมีการแต่งตั้งคณะดำเนินการร่วมในการดำเนิน โดยทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม 5ส เพราะว่าทุกคนจะต้องทำกิจกรรม 5ส ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง เช่น ห้องเรียนในกรณีที่เป็นครูประจำชั้น ห้องปฏิบัติการต่างๆในกรณีที่เป็นครูพิเศษ หรือคนงานที่ต้องคอยดูแลบริเวณโรงเรียน และนักเรียนจะเป็นผู้ช่วยเหลือคุณครูท่านต่างๆ ในโรงเรียน โดยครูประจำชั้นจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในการทำกิจกรรม 5ส ให้แก่นักเรียน หลังจากนั้นจะมีคณะกรรมอีกชุดหนึ่งเข้าไปดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อหาจุดเด่นและจุดที่ควรแก้ไขในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งให้คำแนะนำต่อไป

คำสั่งโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)ที่ 46 / 2546
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกิจกรรม 5ส

****

เพื่อให้การดำเนินกิจกรรม 5ส ของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จึงขอแต่งตั้งคณะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา

1) นางเพ็ญพรรณ	ยูวะเวส	ประธานกรรมการ
2) นายพินิจ	จันทร์ลี	กรรมการ
3) นางสาววรรธนีย์	มงคลพรวิทยา	กรรมการ
4) นางสาวสมพิศ	สังข์นิ่ม	กรรมการ
5) นางวัชราภรณ์	แก้วพันธุ์	กรรมการ

หน้าที่ กำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม 5ส และให้คำแนะนำปรึกษา พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก

2. คณะกรรมการดำเนินการ

1) สายชั้นอนุบาล 3 ขวบ

1.1 นางรุ่งรวี	กนกวิบูลย์ศรี	ประธานกรรมการ

2) สายชั้นอนุบาล 1

2.1 นางเกื้อกูล	เตชะเสน	ประธานกรรมการ
2.2 นางสาวสาวิตรี	จันทร์โสภา	กรรมการ
2.3 นางมาณวิกา	ผลพิรุพห์	กรรมการ
2.4 นางอัญชลี	รักศักดิ์สกุล	กรรมการ

3) สายชั้นอนุบาล 2

3.1 นางรัญจวน	ประโมจนีย์	ประธานกรรมการ
3.2 นางสาวอารี	เกษมรัติ	กรรมการ
3.3 นางสาวสินีนารถ	นรินทร์สรศักดิ์	กรรมการ
3.4 นางสาวพูนสุพร	วายุภักตร์	กรรมการ
3.5 นางสาวศุภราภรณ์	ศรีอุ้มสุข	กรรมการ

4) สายชั้น ป.1

4.1 นางบุญสาย	ทวีศรี	ประธานกรรมการ
4.2 นางสาวมณีรัตน์	จักษุดำ	กรรมการ
4.3 นางสาววรัญญา	แย้มภิรมย์ศรี	กรรมการ
4.4 นางสาวดวงเดือน	สนั่นรัมย์	กรรมการ
4.5 นางศิริวรรณ	ทิพย์อำพร	กรรมการ

5) สายชั้น ป.2

5.1 นางสาวปรีดาลัย	บุญศิริ	ประธานกรรมการ
5.2 นางนงลักษณ์	สมใจวงษ์	กรรมการ
5.3 นางอรุณศรี	แสงจันทสิทธิ์	กรรมการ
5.4 นางสนทนา	ทาสมบูรณ์	กรรมการ
5.5 นางจันทนี	ยิ้มพลอย	กรรมการ

6) สายชั้น ป.3

6.1 นางจรินทร	ประมุขกุล	ประธานกรรมการ
6.2 นางวิไล	ลิ้มจำรูญ	กรรมการ
6.3 นางอรวรรณ	อรุณรุ่งโรจน์	กรรมการ
6.4 นางปิติจิต	ยี่สุ่นเทศ	กรรมการ
6.5 นางกรรณิการ์	เกียรติกุล	กรรมการ

7) สายชั้น ป.4

7.1 นางฉวีวรรณ	ปัตระประกรณ์	ประธานกรรมการ
7.2 นางขนิษฐา	สุขแสง	กรรมการ
7.3 นางวันเพ็ญ	พรหมโชติชัย	กรรมการ
7.4 นางกนิษฐา	รินทพล	กรรมการ
7.5 นางวรรัตน์	เฉลิมสุข	กรรมการ

8) สายชั้น ป.5

8.1 นางพัชราภรณ์	วงศ์ประทุม	ประธานกรรมการ
8.2 นางสาววันเพ็ญ	แสงสุข	กรรมการ
8.3 นางศรีไทย	พุทธานันทเดช	กรรมการ
8.4 นางสถาพร	เจริญผ่อง	กรรมการ
8.5 นางนวลพิศ	นันทะศิริ	กรรมการ

9) สายชั้น ป.6

9.1 นางแพรวพรรณ	ใจใหญ่	ประธานกรรมการ
9.2 นางนพรัตน์	ทวี	กรรมการ
9.3 นางประภา	หมวกอินทร์	กรรมการ

9.4 นางสุภาพรรณ ชินวิทย์ กรรมการ

9.5 นางพวงแก้ว นิลชำรงค์ กรรมการ

10) สายครูพิเศษ

10.1 นางกมลทิพย์	เพ่งผล	ประธานกรรมการ
10.2 นางมาลัย	แดงสอาด	กรรมการ
10.3 นายมงคล	บริรักษ์เลิศ	กรรมการ
10.4 นางสุวรรณรัตน์	วงศ์อินทร์	กรรมการ
10.5 นางอารีย์วรรณ	อภิชัยวัฒนวิบูล	กรรมการ
10.6 นางวาสนา	เดชฉีมพลี	กรรมการ
10.7 นางเบญจพร	ศรีสุวรรณกาฬ	กรรมการ
10.8 นางละอองแก้ว	บำรุงอาจ	กรรมการ
10.9 นางปิติมา	โอศิริ	กรรมการ
10.10 นางนงเยาว์	บุญมาก	กรรมการ
10.11 นางสมจิต	กิระนันทวัฒน์	กรรมการ
10.12 นางพิศวรรณ	สุวรรณเนตร	กรรมการ
10.13 นางรสสุคนธ์	อัญญโพธิ์	กรรมการ
10.14 นางสาวอภิกขณา	ภักดีจิตต์	กรรมการ
10.15 นายสำเริง	รอดนุ้ย	กรรมการ
10.16 นายเผด็จ	เปล่งปลั่ง	กรรมการ
10.17 นายอธิป	ทองล้น	กรรมการ
10.18 นางอภิญญา	ชุนดี	กรรมการ

หน้าที่ 1. ปฏิบัติตามนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม 5ส

2. กำหนดแผนแม่บทในการดำเนินการกิจกรรม 5ส

3. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจัง

3. คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินการ

1) นายพินิจ	จันทร์ลี	ประธานกรรมการ
2) นางรุ่งรวี	กนกวิบูลย์ศรี	กรรมการ
3) นางมาณวิกา	ผลพิรุฬห์	กรรมการ
4) นางสาวสินีนารถ	นรินทร์สรศักดิ์	กรรมการ
5) นางสาวดวงเดือน	สนั่นรัมย์	กรรมการ
6) นางสาวปรีดาลัย	บุญศิริ	กรรมการ
7) นางกรรณิการ์	เกียรติกุล	กรรมการ
8) นางกนิษฐา	รินทพล	กรรมการ

9) นางกมลทิพย์	เพ่งผล	กรรมการ
10) นางสาววันเพ็ญ	แสงสุข	กรรมการ
11) นางประภา	หมวกอินทร์	กรรมการ

หน้าที่ ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

4. คณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรม 5ส

1) นางวรรธนีย์	มงคลพรวิทยา	ประธานกรรมการ
2) นายเผด็จ	เปล่งปลั่ง	กรรมการ
3) นางอัญชลี	รักศักดิ์สกุล	กรรมการ
4) นางสาวอารี	กษมรัติ	กรรมการ
5) นางศิริวรรณ	ทิพย์อำพร	กรรมการ
6) นางจันทนี	ยิ้มพลอย	กรรมการ
7) นางวิไล	ลิ้มจำรูญ	กรรมการ
8) นางวรรัตน์	เฉลิมสุข	กรรมการ
9) นางสถาพร	เจริญผ่อง	กรรมการ
10) นางพัชราภรณ์	วงศ์ประทุม	กรรมการ
11) นางนพรัตน์	ทวี	กรรมการ

หน้าที่
1. ส่งเสริมด้านเทคนิค ข้อมูล การดำเนินกิจกรรม 5ส
2. ประสานงานให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการ
3. จัดเตรียมและเสนอแนวทางในการประเมินผลการดำเนินการ

5. คณะกรรมการบันทึกภาพ

1) นางสมจิต	กิระนันทวัฒน์
2) นายเผด็จ	เปล่งปลั่ง
3) นายเข็มชาติ	วงษ์ภูดร

หน้าที่ บันทึกภาพกิจกรรมทุกขั้นตอนตามสมควร

6. ผู้สนับสนุนดำเนินการ

1) นางวัชราภรณ์	แก้วพันธุ์	ประธานกรรมการ
2) นายมณี	รูปโสภา	กรรมการ
3) นายอุดม	จันทร์เศรษฐี	กรรมการ
4) นายสอาด	คงคา	กรรมการ
5) นายบุญชู	ศรีวิเชียร	กรรมการ
6) นายชรินทร์	เกิดอนันต์	กรรมการ
7) นายเข็มชาติ	วงษ์ภูดร	กรรมการ
8) นางประทิน	จันทร์เศรษฐี	กรรมการ

9) นางสมคิด	คงอ่อน	กรรมการ
10) นายสมชาย	คงอ่อน	กรรมการ
11) นางสาวเสมอ	สังข์วรรณะ	กรรมการ
12) นางสมหวัง	ศรีวิเชียร	กรรมการ
13) นางกุลวดี	คำทะก้อง	กรรมการ
14) นางสาวสุรินทร์	ยังฉ่ำ	กรรมการ
15) นางบังเอิญ	คล้ายคลึง	กรรมการ
16) นางอุบล	สร้อยสีดำ	กรรมการ
17) นางเบญจพร	คงคา	กรรมการ

หน้าที่ สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการกิจกรรม 5ส และ หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่ละด้าน มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของวัตถุประสงค์ เป้าหมายต่างๆ รวมทั้งระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนงาน เพื่อให้กิจกรรมสามารถบรรลุผลได้โดยเร็ว

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 สิงหาคม 2546

ลงชื่อ

(นางเพ็ญพรรณ ยูวะเวส)
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

2. การบริการความปลอดภัยและแนวทางดำเนินการ

การจัดสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอในการส่งเสริมความปลอดภัยและขาดความเชื่อมโยงระหว่างการจัดสิ่งแวดล้อมและการสอนสวัสดิศึกษา จึงต้องมีการบริการความปลอดภัยเพื่อช่วยขยายผลในการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุ จึงจัดให้มีโครงการวินัยจราจร การติดป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เขียนโครงการวินัยจราจรเสนอต่อคณะผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโดยมีการเชิญวิทยากรมาอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรและการสัญจรไปมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่เป็นสารวัตรความปลอดภัย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลป้องกัน อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการสัญจรไปมาบนท้องถนน และภายในโรงเรียนพร้อมทั้งตักเตือนนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในความปลอดภัยต่างๆ เช่น ไม่ข้ามทางม้าลาย ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่เดินบนทางเท้า เป็นต้น ในช่วงเวลา 7:30-8:30น. ของทุกวัน วันละ 20 คน โดยให้ประจำในจุดต่างๆ คือ ประตูทางเข้าโรงเรียน จุดจอดรถรับส่งนักเรียน บริเวณทางม้าลาย และทางเดินในโรงเรียน

ในการปฏิบัติหน้าที่จะอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมทั้งครูเวรคอยควบคุมดูแลอีกที่หนึ่ง ในแต่ละครั้งที่ปฏิบัติหน้าที่จะมีเครื่องแบบสารวัตรจราจรให้นักเรียนสวมทับ พร้อมทั้งถุงมือสีขาวและผ้าปิดจมูก เพื่อความแตกต่างจากนักเรียนคนอื่นๆ และเพื่อความปลอดภัยของสารวัตรจราจรเองด้วย หลังจากปฏิบัติหน้าที่เสร็จแล้วก็จะมีการสรุปผลการทำงานหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่แต่ละวันกับครูผู้ควบคุม แล้วช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อวันต่อไปจะได้ไม่เกิดปัญหาขึ้นอีก

โครงการ วินัยจราจร

แผนงาน พิเศษ

หัวหน้ารับผิดชอบ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายบริการ

ผู้รับผิดชอบ นายพินิจ จันทร์ลี

ลักษณะโครงการ (√) ใหม่ ( ) ต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มโครงการ 2 กรกฎาคม 2546

****

1. หลักการและเหตุผล

การดูและป้องกันอุบัติเหตุเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้ การจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากเป็นการเฝ้าระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน โดยการอบรมให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกในความปลอดภัยให้กับนักเรียนเพื่อนักเรียนจะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในโรงเรียนและความปลอดภัยของตนเอง
2. เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการตระหนักถึงอันตรายของอุบัติเหตุ
3. เพื่อส่งเสริมวินัยจราจรและในการสัญจรไปมาภายในโรงเรียน

3. เป้าหมาย

3.1 ด้านปริมาณ

นักเรียนร้อยละ 90 ได้รับความรู้เกี่ยวกับวินัยจราจรและการสัญจรไปมา

3.2 ด้านคุณภาพ

3.2.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในเรื่องวินัยจราจรและการสัญจรไปมาได้อย่างถูกต้อง

3.2.2 นักเรียนโดยรวมสามารถพัฒนาพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของตนเองได้

4. ทรัพยากรที่ต้องการ

4.1 บุคลากร

4.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

4.1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

4.1.3 ครูประจำชั้นและครูพิเศษ

4.2 งบประมาณ

ค่าตอบแทนวิทยากร 500 บาท

4.3 วัสดุอุปกรณ์

4.3.1 กระดาษโรเนียว

4.3.2 กระดาษไข

4.3.3 แผ่นฟิวเจอร์บอร์ด

5. แผนการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมสำคัญ

5.1.1 จัดทำโครงการ

5.1.2 ขออนุมัติโครงการ

5.1.3 ดำเนินงานตามโครงการ

5.1.4 กำกับ นิเทศ ติดตาม

5.1.5 ประเมินผล

ระยะเวลา / กิจกรรม	ปีการศึกษา 2546								หมายเหตุ
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	
1. จัดทำโครงการ									
2. ขออนุมัติโครงการ									
3. ดำเนินการโครงการ									
4. กำกับ นิเทศ ติดตาม									
5. ประเมินผล									

6.การประเมินโครงการ

6.1 วิธีการประเมิน

6.1.1 การสังเกตจากพฤติกรรม

6.1.2 แบบประเมินการดำเนินการ

6.2 ผลสัมฤทธิ์โครงการ

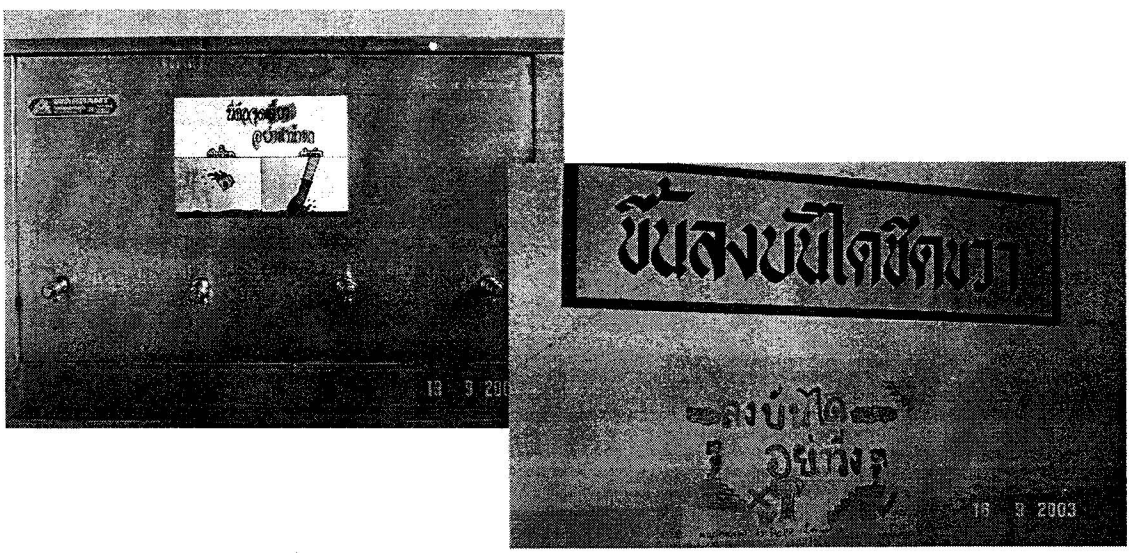
6.2.1นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในเรื่องวินัยจราจรและการสัญจรไปมาได้อย่างถูกต้อง

6.2.2 นักเรียนโดยรวมสามารถพัฒนาพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของตนเองได้

7. ผลกระทบหรือผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนมีจิตสำนึก ความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตนให้มีความปลอดภัย ในการสัญจรไปมา และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน

2.2.การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน ก่อนอื่นนักเรียนต้องมีความเข้าใจถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ก่อน โดยได้รับความรู้เรื่องสัญลักษณ์จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือจากการสอนสวัสดิศึกษาจะเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน และในการออกแบบป้ายนั้นนักเรียนต้องทราบถึงจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆในโรงเรียนเสียก่อน นักเรียนจึงเกิดความตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน หรือเกรงว่านักเรียนคนอื่นจะประสบกับอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บจึงมีความคิดที่จะป้องกันหรือเชิญชวนให้นักเรียนคนอื่น มีความตระหนักถึงอันตรายที่อยู่ใกล้ตัวเช่นจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร หรืออย่างน้อยก็เป็นการเตือนสติว่าควรระมัดระวังตัว โดยแสดงความรู้สึกนึกคิดออกทางป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือน

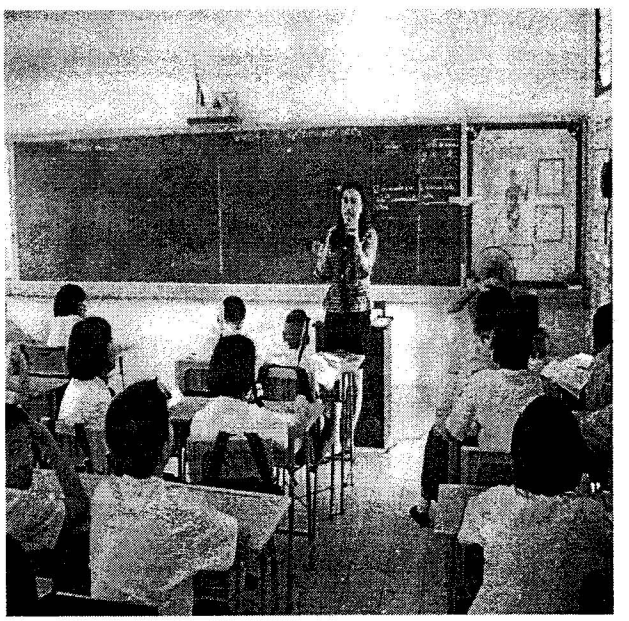
ส่วนขั้นตอนการดำเนินการ ขอความร่วมมือไปยังครูสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปะ เป็นผู้ให้ความรู้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนในการออกแบบและคิดคำขวัญต่างๆ และนำมาติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่อการอุบัติเหตุเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้รู้จักระมัดระวัง หลังจากนั้นสังเกตความสนใจของนักเรียนที่มีต่อป้ายสัญลักษณ์ป้ายเตือนต่างๆ พร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงและสังเกต พฤติกรรมที่แสดงออกขณะที่เดินผ่านป้ายว่ามีพฤติกรรมสอดคล้องกับป้ายหรือไม่

3. แผนการสอนสวัสดิศึกษาและแนวทางดำเนินการ

การป้องกันและแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลนั้น จะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การปลูกฝังจิตสำนึกความปลอดภัย รวมทั้งกฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องด้านความปลอดภัย

3.1การสอนสวัสดิศึกษาให้แก่นักเรียน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายการสอนวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง หลังจากนั้นจัดแบ่งเนื้อหา และชั่วโมงการสอน เพื่อนำไปเขียนแผนการสอนโดยยึดหลักของหน่วยศึกษานิเทศก์ และจัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมกับเนื้อหาที่สอน ได้แก่ เรื่องสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ การสัญจรไปมา และอุบัติภัยจากไฟฟ้า ส่วนการประเมินผลความรู้ด้านความปลอดภัยและเจตคติต่อความปลอดภัยของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการดำเนินการพัฒนามาตรการความปลอดภัย จะใช้แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย และแบบสอบอถาม เจตคติต่อความปลอดภัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนการสอนความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

คำชี้แจง

แผนการสอนความปลอดภัย มีทั้งหมด 4 แผนการสอน ได้แก่

แผนที่ 1 ความหมาย สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ

แผนที่ 2 ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้

แผนที่ 3 การสัญจรไปมา

แผนที่ 4 อุบัติภัยจากไฟฟ้า

แต่ละแผนใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ในชั่วโมงของสาระการเรียนรู้พลานามัยและสุขศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2546

กลุ่มสาระการเรียนรู้ **สุขศึกษาและพลานามัย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ **4-6** ภาคเรียนที่ **1**
แผนที่ 1 (ความหมายและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ
3. นักเรียนรู้จักวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ

สาระการเรียนรู้

1. อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน โดยที่เราไม่ได้คาดคิดหรือไม่รู้ตัวมาก่อน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่คนหรือเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินต่างๆ
2. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
   2.1 ความประมาทเลินล่อ ได้แก่ การกระทำที่ขาดความระมัดระวัง
   2.2 การขาดความรับผิดชอบ ได้แก่ การกระทำที่ไม่คำนึงถึงอันตรายซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น
   2.3 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ได้แก่ การขาดความรู้ในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น
   2.4 ความไม่มีระเบียบ ได้แก่ การมีนิสัยมักง่าย ไม่รู้จักระมัดระวัง ไม่รู้จักจัดสิ่งของต่างๆให้เป็นระเบียบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในหน้าหนังสือพิมพ์พร้อมแสดงภาพประกอบ หรือเล่าประสบการณ์ของตนเองให้นักเรียนฟัง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุหน้าชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนบอกสถานที่ เวลา ที่สามารถเกิดอุบัติเหตุได้
3. ผู้สอนสรุปความหมายของคำว่าอุบัติเหตุ
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ช่วยกันหาข่าวการเกิดอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์และบันทึกจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงสาเหตุและวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุลงในตาราง

ชนิดของอุบัติเหตุ	จำนวนที่พบ	สาเหตุ	วิธีการป้องกัน

5. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ วิธีการป้องกันและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเกิดอุบัติเหตุ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือพิมพ์

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย ซักถามและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียนขณะทำงานกลุ่ม
3. ตรวจผลงาน (ตารางบันทึก)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ **สุขศึกษาและพลานามัย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ **4-6** ภาคเรียนที่ **1**
แผนที่ 2 (ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือเครื่องใช้ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนบอกอันตรายที่เกิดจากการใช้เครื่องมือเครื่องใช้
3. นักเรียนใช้เครื่องมือเครื่องใช้ได้อย่างปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ

1. เวลาใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นของแหลมหรือของมีคม จะต้องระมัดระวังให้ตนเองและผู้อื่นปลอดภัยเสมอ
2. การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้บางชนิดเวลาใช้ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความตั้งใจ
3. ในการหยิบจับของร้อนควรใช้ผ้ารองมือและยกด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ
4. การหยิบใช้ของที่มีน้ำหนักมากต้องใช้ความระมัดระวังมากเพราะอาจหล่นหรือตกมาทับเท้าทำให้ได้รับบาดเจ็บได้ ทางที่ดีควรช่วยกันยกหลาย ๆคนจะทำให้ปลอดภัยมากขึ้น
5. การวางหรือเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เราต้องวางหรือเก็บให้เป็นระเบียบเป็นที่เป็นทางและต้องให้สะดวกในการหยิบใช้ด้วย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ และให้นักเรียนบอกชื่อของเครื่องมือเครื่องใช้ที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนดูเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น วงเวียน มีดเหลาดินสอ เข็มฝัก กรรไกร เป็นต้น
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ช่วยกันหาวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องและการกระทำที่อาจทำให้เกิดอันตราย บันทึกลงในแบบบันทึก

ชื่อเครื่องมือเครื่องใช้	วิธีการใช้ที่ถูกต้อง	การกระทำที่อาจเกิดอันตราย

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที
4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ตามใบความรู้ เช่น กรรไกร มีดเหลาดินสอ เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องและปลอดภัย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
2. ใบความรู้การฝึกการใช้ มีดเหลาดินสอ และกรรไกร

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปราย การทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนองาน
3. สังเกตการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือ
4. ตรวจแบบบันทึก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ **สุขศึกษาและพลานามัย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ **4-6** ภาคเรียนที่ **1**
แผนที่ 3 (การสัญจรไปมา) **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจรในการสัญจรไปมา
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการสัญจรไปมา
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางความปลอดภัยในการสัญจรไปมาได้

สาระการเรียนรู้

การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุในการสัญจรไปมา

1. ทางสัญจร หมายถึง ทางที่เราใช้ในการเดินทาง ซึ่งมีด้วยกัน 3 ทาง คือ ทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ แต่ทางที่นิยมกันมากเป็นประจำ คือ ทางบก อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการเดินทางเหล่านี้ ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากความประมาทเลินล่อของคนเรา และความไม่รู้ ดังนั้น ถ้าเรารู้จักระมัดระวัง ทุกคนก็จะปลอดภัย ซึ่งมีวิธีป้องกันอุบัติเหตุในการสัญจรโดยเรียนรู้กฎจราจรและฝึกปฏิบัติ

2. สัญญาณมือจากเจ้าหน้าที่/ตำรวจจราจร
   1.5 สัญญาณไฟ
   1.6 สัญญาณมือ
   1.7 ภาพเครื่องหมายจราจร
   1.8 เครื่องหมายบนผิวจราจร
3. ข้อปฏิบัติในการเดินถนนและข้ามถนนให้ปลอดภัย
4. ข้อปฏิบัติในการใช้รถเป็นพาหนะในการเดินทาง
   4.1 การโดยสารรถประจำทาง
   4.2 การซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนเล่าเรื่องการเดินทางไปกลับระหว่างที่บ้านและโรงเรียน แล้วร่วมกันอภิปรายถึงเครื่องหมายและสัญญาณจราจรที่นักเรียนพบมีอะไรบ้าง และการเดินถนน ข้ามถนน นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไร

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยจะจัดสถานการณ์จำลองออกเป็น 3 ฐาน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม โดย
   กลุ่มที่ 1 เข้าฐานที่ 1 คือ สัญญาณมือจากเจ้าหน้าที่/ตำรวจจราจร
   กลุ่มที่ 2 เข้าฐานที่ 2 คือ ข้อปฏิบัติในการเดินถนนและข้ามถนนให้ปลอดภัย

กลุ่มที่ เข้าฐานที่ 3 คือ ข้อปฏิบัติในการใช้รถเป็นพาหนะในการเดินทาง เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนหมุนเปลี่ยนกันไปศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติยังฐานอื่นๆ ต่อไประหว่างทำกิจกรรมจะต้องมีการบันทึกผลการเรียนรู้ลงในใบงาน

ฐานที่	ความรู้ที่ได้จากกิจกรรม	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	วิธีการปฏิบัติ

ขั้นสรุป

เมื่อศึกษาครบทุกฐานแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้และการปฏิบัติตนในการสัญจรไปมา พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ระมัดระวังในการสัญจรไปมา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพสัญญาณจราจร
2. ผิวถนน
3. รถจักรยานยนต์
4. โต๊ะ เก้าอี้

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจแบบบันทึก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ **สุขศึกษาและพลานามัย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ **4-6** ภาคเรียนที่ **1**
แผนที่ 4 อุบัติภัยจากไฟฟ้า **เวลา** 1 **ชั่วโมง**

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนบอกสาเหตุและวิธีการป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้าได้
2. นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของการใช้ไฟฟ้า
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการใช้ไฟฟ้าได้อย่างปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

หลักการความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า มี 3 ประการ คือ

1. การติดตั้ง ต้องติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าให้ถูกวิธี ส่วนการเดินสายไฟต้องได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

2. การใช้ ต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ และควรระมัดระวัง ไม่ประมาท

3. การบำรุงรักษา ต้องมีการตรวจสภาพและบำรุงรักษา ถ้าซ่อมไม่ยุ่งยาก แต่ถ้าเกินความสามารถควรให้ช่างไฟฟ้าเป็นผู้ทำจะปลอดภัยกว่า

การป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้า

1. อย่าใช้มือที่เปียกชื้นจับต้องอุปกรณ์ไฟฟ้า
2. อย่าใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่เปียกน้ำ
3. อย่าใช้อุปกรณ์ที่ชำรุดหรือเสื่อมคุณภาพ
4. อย่าเล่นว่าวใกล้สายไฟแรงสูงเป็นอันขาด
5. เมื่อเสียบปลั๊กเตารีดหรือเครื่องหุงต้มไฟฟ้าทิ้งเอาไว้
6. เมื่อจะเสียบหรือถอดปลั๊กไฟต้องจับที่ตัวปลั๊กไฟเท่านั้นอย่าถอดออกโดยวิธีการดึงสายไฟ
7. ถ้าเราไม่มีความรู้เรื่องไฟฟ้าดีพอจงอย่าซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำนักเรียนเยี่ยมชมห้องเรียนสีเขียว เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา ความสำคัญของไฟฟ้า และได้ทดลองใช้อุปกรณ์ต่างๆ ภายในห้องเรียนสีเขียว

ขั้นสอน

1. ครูแนะนำว่า ไฟฟ้า เป็นพลังงานรูปหนึ่ง ที่มีประโยชน์มากมาย หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ของพลังงานไฟฟ้า

2. ครูตั้งคำถามว่า ถ้าหากเราไม่รู้จักใช้ไฟฟ้าหรือใช้ไม่เป็น จะเกิดอะไรขึ้นและให้นักเรียนตอบถึงโทษของพลังงานไฟฟ้า

3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาแนวทางว่า ควรทำอย่างไรจึงจะใช้ไฟฟ้าได้อย่างมีประโยชน์และไม่เกิดโทษ

4. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้าจากภาพหรือข่าวที่ครูแจกให้ตามหัวข้อ

- เกิดเนื่องมาจาก
- เกิดขึ้นจากใคร
- ผลที่ได้รับ
- ใครเสียหายบ้าง
- นักเรียนรู้สึกอย่างไร

5. ให้แต่ละกลุ่มช่วยหาวิธีการป้องกันที่จะไม่ให้เกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้าหลายๆวิธี และอภิปรายหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้า

สาเหตุ	วิธีการแก้ไข

6. ให้นักเรียนฝึกการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น สวิตซ์ไฟ ปลั๊กไฟ อย่างถูกต้องตามใบความรู้ และฝึกปฏิบัติเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ เตารีด เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประโยชน์และไม่เกิดโทษ และนำแนวทางที่ได้มาใช้ภายในโรงเรียน

2. ให้นักเรียนเขียนคำขวัญถึงการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องเรียนสีเขียว
2. ภาพหรือข่าวเกี่ยวกับอุบัติภัยจากการใช้ไฟฟ้า
3. อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการฝึกปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า และเครื่องใช้ไฟฟ้า
3. ตรวจแบบบันทึก คำขวัญ

แบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัย จำนวน 20 ข้อ เวลา 30 นาที

คำสั่ง ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับข้อที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ในโรงเรียนจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด
   ก. การมีจิตสำนึกของตนเองในเรื่องความปลอดภัย
   ข. สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ต่างๆอยู่ในสภาพที่ดี
   ค. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
   ง. คำสั่งสอนของครู
2. นักเรียนเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อเหตุผลใด
   ก. ป้องกันไม่ให้ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุพิการทุพลภาพ
   ข. ปฐมพยาบาลผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
   ค. ป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน
   ง. ปลูกฝังพฤติกรรมความปลอดภัย
3. พฤติกรรมใดที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
   ก. เล่นกระโดดยางกับเพื่อนๆ
   ข. เล่นฟุตบอลที่สนาม
   ค. ลื่นราวบันไดลงมา
   ง. วิ่งไล่จับ
5. ระเบียบปฏิบัติในการป้องกันอุบัติเหตุจะเกิดผลดีเมื่อใด
   ก. นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของระเบียบปฏิบัติ
   ข. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจน
   ค. มีบทลงโทษรุนแรง
   ง. มีตัวอย่างให้เห็น
5. สาเหตุที่คนเดินเท้า**ไม่**ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอยคนข้าม คือข้อใด
   ก. รู้เท่าไม่ถึงการณ์
   ข. ความเห็นแก่ตัว
   ค. ความประมาท
   ง. ความมักง่าย

6. ข้อใด**ไม่ใช่**การส่งเสริมความปลอดภัยในห้องเรียน
   ก. จัดที่นั่งให้นักเรียนตามลำดับความสูง
   ข. การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เป็นระเบียบ
   ค. การเข้าคิวรอรับถาดอาหาร
   ง. การเก็บของเข้าที่หลังเลิกใช้
7. ข้อใดเป็นวิธีป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้เครื่องมือที่ดีที่สุด
   ก. ใช้เครื่องมือตามชนิดของงาน
   ข. ใช้เครื่องมือให้ถูกหลักวิธี
   ค. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ
   ง. รู้จักชนิดของเครื่องมือ
8. การป้องกันอันตรายจากของมีคมทำอย่างไร
   ก. ทำความสะอาดให้ถูกต้อง
   ข. เก็บอย่างถูกต้อง
   ค. ใส่เครื่องป้องกัน
   ง. งดการใช้
9. ผู้ขับขี่ยานพาหนะมีส่วนช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุการจราจรได้อย่างไร
   ก. ขับรถด้วยความระมัดระวัง
   ข. ขับรถตามช่องทางเดินรถ
   ค. ขับรถตามกฎจราจร
   ง. ขับรถอย่างช้าๆ
10. สาเหตุโดยตรงที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุในขณะอยู่ที่โรงเรียน**มากที่สุด**ได้แก่ข้อใด
   ก. สภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียน
   ข. การสัญจรไปมาภายในโรงเรียน
   ค. การวิ่งเล่นหยอกล้อกัน
   ง. ตัวนักเรียนเอง
11. ข้อใด**ไม่ใช่**สาเหตุของอุบัติเหตุเนื่องจากไฟฟ้าดูด
   ก. ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหลายชนิด
   ข. สายไฟชำรุด
   ค. อุปกรณ์ไฟฟ้าไม่มีคุณภาพ
   ง. ขาดการบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า

12. ขณะที่รอข้ามถนนและเห็นรถกำลังแล่นมานักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
    ก. ทำมือเป็นสัญญาณให้รถหยุด
    ข. ร้องบอกให้รถหยุด
    ค. วิ่งข้ามถนนโดยเร็ว
    ง. ยืนนิ่งอยู่กับที่
13. ข้อใด**ไม่**สามารถป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรได้
    ก. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนให้มีนิสัยตรงต่อเวลา
    ข. มีระบบควบคุมการจราจรอย่างมีประสิทธิภาพ
    ค. ศึกษาสภาพภูมิอากาศก่อนออกเดินทาง
    ง. ปรับปรุงสภาพถนน
14. ข้อใดเป็นลักษณะการปฏิบัติตน**ที่ไม่**ปลอดภัย
    ก. เล่นอย่างระมัดระวังไม่ประมาท
    ข. เล่นว่าวในที่โล่ง ไม่มีสายไฟฟ้า
    ค. เล่นตามอย่างผู้อื่น
    ง. เล่นตามขั้นตอน
16. สิ่งที่ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าที่ดีที่สุดคืออะไร
    ก. ใช้อุปกรณ์ที่มีเครื่องวัดกระแสไฟฟ้า
    ข. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้า
    ค. ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้มาตรฐาน
    ง. ใช้อุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าดูด
16. ถนนที่**ไม่มี**ทางเท้าควรเดินอย่างไร
    ก. เดินชิดด้านขวาของถนนซึ่งสวนทางกับรถ
    ข. เดินชิดด้านซ้ายของถนนซึ่งหันหลังให้รถ
    ค. เดินชิดริมถนนด้านใดก็ได้
    ง. เดินบนเกาะกลางถนน
17. การข้ามถนนที่มีเกาะกลางถนนคนเดินเท้าต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะปลอดภัย
    ก. ภายในระยะ 100 เมตร จากทางข้ามหรือสะพานลอยผู้เดินถนนต้องข้ามถนนโดยดูรถทั้งสองทาง
    ข. ข้ามทีละครึ่งโดยข้ามครึ่งแรกแล้วหยุดพักบนเกาะกลางถนนแล้วจึงข้ามต่อไป
    ค. การข้ามถนนในทางที่รถเดินทางเดียวสามารถข้ามได้โดยดูรถเพียงทางเดียวแล้วจึงข้ามต่อไป
    ง. ก่อนข้ามถนนทุกครั้งต้องหยุดรอและให้สัญญาณแก่ผู้ขับขี่รถทุกครั้ง

18. ข้อใดเป็นการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ **ไม่ถูกต้อง**
    ก. การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าพร้อมกันหลาย ๆ ชิ้นเป็นการประหยัดไฟ
    ข. เสียบปลั๊กไฟฟ้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้าก่อนที่จะเปิดสวิตช์
    ค. ควรติดตั้งสวิตช์ไฟฟ้าไว้ในที่ที่ใช้ได้สะดวก
    ง. ขนาดของสายไฟต้องได้มาตรฐาน
19. การกระทำในข้อใดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้มากที่สุด
    ก. เล่นในสนามที่โรงเรียนจัดให้เล่น
    ข. การวิ่งเล่นในห้องเรียน
    ค. การวิ่งขึ้นลงบันได
    ง. ขว้างปาสิ่งของ
20. การป้องกันอันตรายจากการใช้ไฟฟ้าเพื่อ**ไม่ให้**ได้รับอันตรายจากไฟฟ้าดูด ควรทำวิธีใด
    ก. ใช้อุปกรณ์ตัดไฟฟ้า
    ข. ใส่ถุงมือยาง
    ค. ต่อสายดิน
    ง. ต่อสายไฟ

แบบสอบถามเจตคติต่อความปลอดภัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาผลของการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โดยวัดในด้านเจตคติต่อความปลอดภัยของนักเรียน มีรูปแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยสร้างตามแบบสเกลวัดของ Likert แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยปานกลาง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนไม่เห็นด้วยน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด

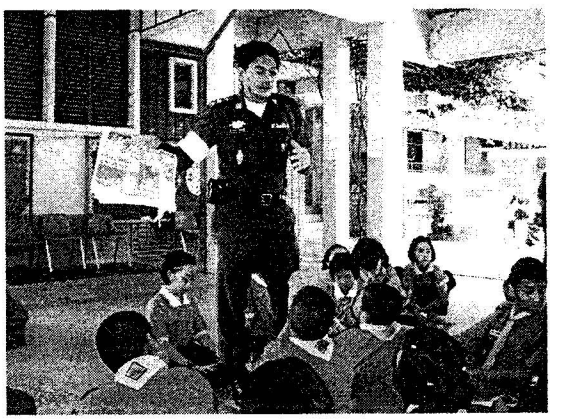
โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียวต่อหนึ่งข้อคำถาม ซึ่งคำตอบของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเหมือนผู้อื่นเสมอไป และคำตอบนี้จะไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้นต่อตัวของนักเรียนเอง

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
นายเผด็จ เปล่งปลั่ง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	เรื่องความปลอดภัย เป็นสิ่งที่น่าสนใจ					
2.	การเก็บของเข้าที่หลังเลิกใช้แสดงถึงการเห็นคุณค่าของการป้องกันอุบัติเหตุ					
3.	โรงเรียนที่น่าอยู่คือโรงเรียนที่ไม่มีอุบัติเหตุ					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคนที่ประมาทเท่านั้นที่จะเกิดอุบัติเหตุ					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกตลกเมื่อเห็นป้ายสัญลักษณ์และป้ายเตือนในจุดเสี่ยง/จุดอันตราย					
6.	นักเรียนควรเตือนเพื่อนในการใช้ของมีคม					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเมื่อได้รับอุบัติเหตุแล้วมีคนห้อมล้อม					
8.	เราควรร่วมมือกันปรับปรุงจุดเสี่ยง/จุดอันตรายต่างๆภายในโรงเรียน					
9.	นักเรียนที่แอบฝ่าฝืนกฎความปลอดภัยของโรงเรียนแสดงว่าเป็นคนกล้า					
10.	การฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัยจะทำให้รู้สึกตื่นเต้น					
11.	รู้สึกภูมิใจที่โรงเรียนมีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัย					
12.	ข้าพเจ้าชื่นชมนักเรียนคนอื่นที่สวมหมวกกันน็อคเมื่อซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์					
13.	นักเรียนรู้สึกไม่ดี หากเพื่อนของนักเรียนประสบอุบัติเหตุ					
14.	กรรไกร วงเวียน เข็มร้อยมาลัย เป็นอุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย					
15.	การข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยเป็นการเสียเวลา					
16.	นักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยเป็นคนดี					
17.	วิ่งแข่งกับเพื่อนไปห้องน้ำ เป็นการประหยัดเวลา					
18.	เห็นเพื่อนลื่นราวบันไดแล้วอยากทำตามบ้าง					
19.	การเข้าคิวรอรับถาดอาหาร เป็นการช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ					
20.	นักเรียนรู้สึกภูมิใจ ที่ไม่เคยเป็นต้นเหตุให้ใครต้องเกิดอุบัติเหตุ					

3.2 เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายและจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจบางซื่อ ในหัวข้อเรื่อง การสัญจรไปมา เป็นการอบรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ณ สถานที่จริง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยทำหนังสือถึงผู้กำกับการสถานที่ตำรวจนครบาลบางซื่อ เรื่องการขอวิทยากรมาเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสัญจรไปมาให้แก่นักเรียน หลังจากนั้นประสานถึงรูปแบบการจัดอบรมโดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยจัดให้วิทยากรอยู่ประจำฐาน และแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบ่งเข้าฐานต่างๆ ใช้เวลาฐานละ 20 นาที แล้วเปลี่ยนฐาน โดยนักเรียนทุกคนจะต้องเข้าให้ครบทุกฐาน พร้อมทำการบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้

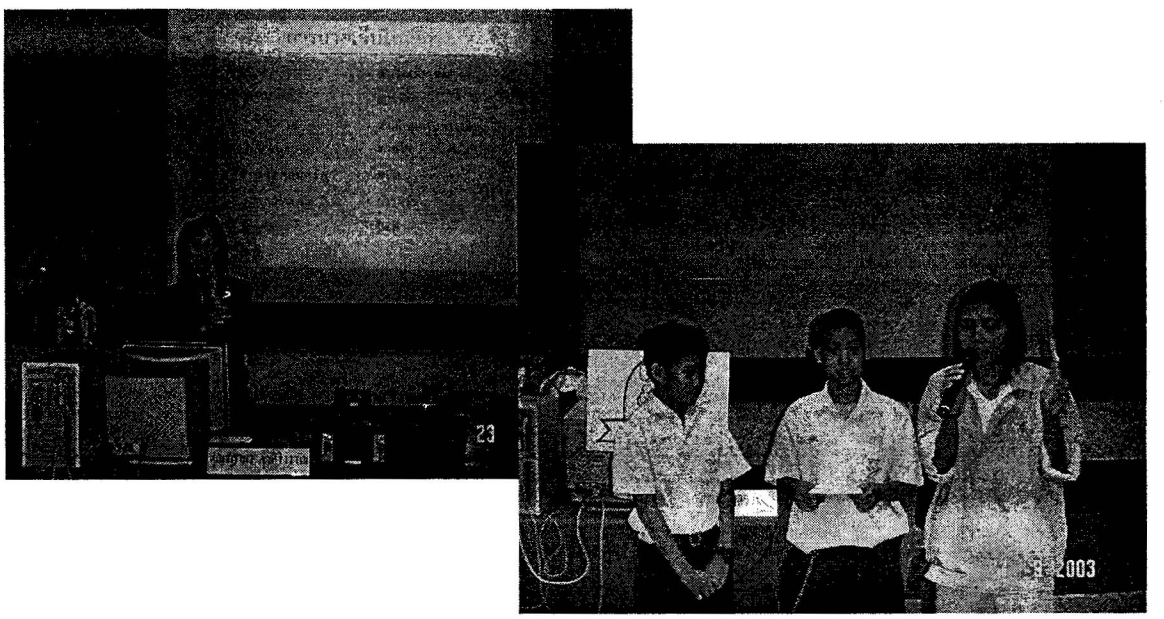

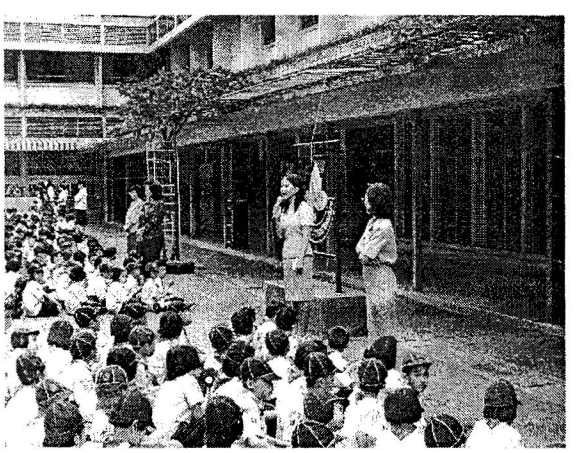

ส่วนแพทย์จากโรงพยาบาลรามาธิบดี ในหัวข้อเรื่อง อุบัติเหตุภายในโรงเรียน โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากโรงพยาบาลรามาธิบดี ในการขอวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน หลังจากนั้นจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ประสานกับวิทยากร โดยกิจกรรมเต็มไปด้วยความสนุกสนาน พร้อมทั้งสาระความรู้ต่างๆ

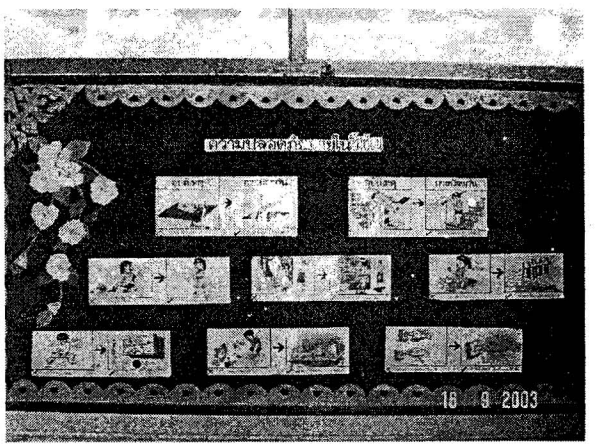

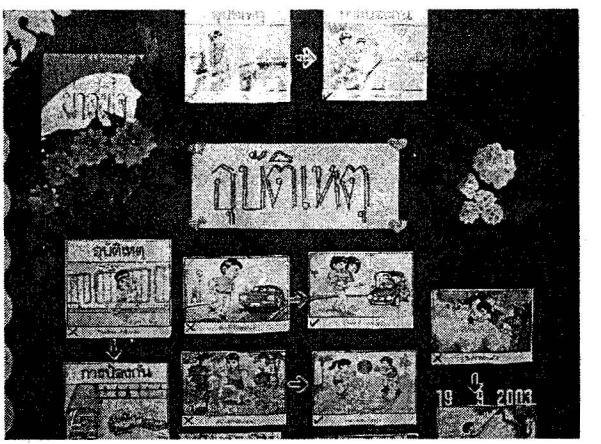
3.3 การประชาสัมพันธ์ในเวลาเข้าแถวตอนเช้า ถึงเรื่องอุบัติเหตุภายในโรงเรียน และวิธีการป้องกันตนเอง โดยมีครูเวรประจำวันทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้นักเรียนทราบ และการอ่านข่าวประจำวันของนักเรียน ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมเนื้อหาและข่าวสารให้แก่ครูเวรและนักเรียนที่ทำหน้าที่เสาธงในตอนเช้า เพื่อให้เกิดความสะดวกสำหรับผู้ทำหน้าที่ประกาศ รวมถึงการย้ำเตือนของครูประจำชั้นที่จะพูดเตือนสติอีกครั้งในช่วงก่อนเริ่มเรียนวิชาแรกของแต่ละวัน

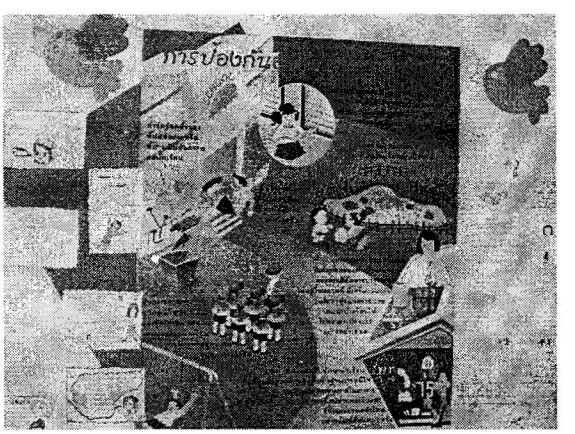

ส่วนการจัดป้ายนิเทศให้ความรู้โดยนักเรียนเป็นผู้จัดด้วยตนเอง แต่มีการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์ต่างๆ แก่นักเรียน ส่วนในการจัดป้ายนิเทศแสดงความรู้นึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ ก็เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มาแสดงความคิดเห็น หรือบอกเล่าสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับอุบัติเหตุให้เพื่อน ๆ และครูทราบ เพื่อเป็นแนวในการปรับปรุงสิ่งต่างๆ ต่อไป

กิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านทำให้นักเรียนมีความปลอดภัย และก่อให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัย

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการสอนและแบบทดสอบความรู้ด้านความปลอดภัย

1. อาจารย์อุทัย สุขเสริม
   อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนบางบัว
2. อาจารย์สถาพร เจริญพร
   อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
3. อาจารย์นพรัตน์ ทวี
   อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
4. อาจารย์ประภา หมวกอินร์
   อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
5. อาจารย์พัชราภรณ์ วงศ์ประทุม
   อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์
   คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงใจ รัตนธัญญา
   คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. อาจารย์อุทัย สุขเสริม
   อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนบางบัว

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลการศึกษา

1. อาจารย์นพดล กองศิลป์
   โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง
   โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายเผด็จ เปล่งปลั่ง
วัน/เดือน/ปีเกิด	18 พฤศจิกายน 2519
สถานที่เกิด	เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่ปัจจุบัน	125/94 ถ. บางกรวย - ไทรน้อย อ. บางกรวย จ. นนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูอัตราจ้าง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2542	วท.บ. (คณิตศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ